Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2015:70

LS 2015-0656

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting

Kompletterande skrivelse till landstingsfullmäktige

Skrivelse den 10 november 2015 från Landstingsrevisorerna, återfinns sist i förslaget.

§ 224
Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting
LS 2015-0656

Ärendebeskrivning

Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting för landstingsfullmäktiges behandling samt återrapportering av uppdrag givna i budget 2015 och under innevarande år.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 12 oktober 2015
Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting
Återrapportering uppdrag i budget
Återrapportering uppdrag under löpande år
Återrapportering internkontroll

Förslag och yrkande

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 21 oktober 2015.

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapporten per augusti 2015 för Stockholms läns landsting i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag i budget 2015 i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag under löpande år i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapportering internkontroll i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna att koncernfinansiering ska lämna villkorat aktieägartillskott till AB Storstockholms Lokaltrafik med 74 919 936 kronor avseende underskott räkenskapsåret 2014 i enlighet med gällande sanktions- och vinstdispositionsregler.

Särskilt uttalande
Erika Ullberg (S), Dag Larsson (S), Jens Sjöström (S), Tove Sander (S) och Tara Twana (S) anmäler ett särskilt uttalande till protokollet från Socialdemokraterna (bilaga).
Gunilla Roxby Cromvall (V) anmäler ett särskilt uttalande till protokollet från Vänsterpartiet (bilaga).

Beslutsexpediering:
Landstingsfullmäktige
Akt

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2015-10-21

LS 2015-0656

Landstingsstyrelsen

Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Härmed överlämnas delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting för landstingsfullmäktiges behandling samt en återrapportering av uppdrag givna i budget 2015 och under innevarande år.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapporten per augusti 2015 för Stockholms läns landsting i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag i budget 2015 i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag under löpande år i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapportering internkontroll i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna att koncernfinansiering ska lämna villkorat aktieägartillskott till AB Storstockholms Lokaltrafik med 74 919 936 kronor avseende underskott räkenskapsåret 2014 i enlighet med gällande sanktions- och vinstdispositionsregler

Landstingsrådsberedningens motivering

Alliansen tar ett aktivt ansvar för en växande Stockholmsregion. Stockholms läns landsting har de senaste åren genomgått en kraftig

expansion som grundar sig i en positiv utveckling med en hög attraktionskraft och en kraftig befolkningsökning under en lång följd av år.

Stockholms läns landsting, staten, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun har i Stockholmsförhandlingen 2013 kommit överens om att investera i en utbyggnad av 19 kilometer ny tunnelbana samt tio nya tunnelbanestationer.

Totalt innebär Stockholms-överenskommelsen en samlad investering i utbyggnad av Stockholms tunnelbana på 25,7 miljarder kronor (enligt 2013 års prisnivå).

Detta tillsammans med byggnationen av Nya Karolinska Universitetssjukhuset och formandet av Framtidens hälso- och sjukvård utgör betydande komponenter för att fullgöra landstingets primära uppdrag.

Vid sidan av fler patienter och fler resenärer har utvecklingen av ny teknik, medicinska framsteg, höjda miljöambitioner och en mängd andra faktorer bidragit till att kostnaderna för många verksamheter har ökat påtagligt.

För att kunna fortsätta med den viktiga utbyggnaden av vård och kollektivtrafik är det därför nödvändigt att också göra prioriteringar-såväl inom verksamheterna som i de investeringar som ska göras.

Arbetet med att nedbringa kostnadsökningstakten har intensifierats under året. Detta sker bland annat genom ett tydligare koncerntänk, ökad kostnadsmedvetenhet och en förbättrad ägarstyrning.

Stockholms läns landstings resultat före omställningskostnader uppgår till 2 520 miljoner kronor för perioden januari–augusti 2015, vilket är 794 miljoner kronor högre än under motsvarande period 2014.

I resultatet ingår en del engångsposter som förbättrar resultatet, bland annat återbetalning av premier från AFA Försäkring, kollektivavtalsförsäkringar, med 253 miljoner kronor samt tillskott från det statliga läkemedelsbidraget som avser 2014 med 237 miljoner kronor.

Efter justering för omställningskostnader som är kopplade till framtidens hälso- och sjukvård och justerat för engångsposter uppgår resultatet till 1 863 miljoner kronor.

Resultatprognosen för helåret 2015 uppgår till 50 miljoner kronor justerat för omställningskostnader, vilket är i nivå med årets budget.

Under alliansens styre av landstinget har ekonomin visat överskott åtta år i rad och prognosen i delårsbokslutet pekar mot ett överskott även för 2015.

Att landstinget har en välskött ekonomi bekräftas av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor´s förnyade landstingets höga kreditbetyg AA+ vid den senaste utvärderingen.

Oroande är dock att regeringen har fattat ett flertal beslut som direkt missgynnar Stockholmsregionen och som därmed äventyrar Sveriges innovations- och tillväxtkraft som är så betydelsefull för hela landet.

Samtidigt som Stockholmsregionen står inför betydande verksamhetsmässiga utmaningar för att fullgöra sitt uppdrag för medborgarna och vara landets huvudstad, åderlåts regionen i ett accelererande tempo genom utformningen av skatteutjämningssystemet.

År 2015 uppgår landstingets betalningar för den kommunala utjämningen till 0,8 miljarder kronor. År 2018 beräknas denna beskattning uppgå till 2,1 miljarder vilket motsvarar personalkostnaden för hela Danderyds sjukhus.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 12 oktober 2015
Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting
Återrapportering uppdrag i budget
Återrapportering uppdrag under löpande år
Återrapportering internkontroll

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

Stockholms läns landsting
SOCIALDEMOKRATERNA

SÄRSKILT UTTALANDE

2015-11-03 LS 2015-0656

Landstingsstyrelsen, ärende 9

Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting

En ekonomi i balans är grunden för att landstinget ska klara de åtaganden inom framför allt sjukvård och trafik som en snabbt växande stockholmsregion kräver.

Resultatprognosen för 2015 är i delårsrapporten 50 miljoner, det vill säga i nivå med budget. Men resultatet räddas av engångsposter och att skatteintäkterna ökar mer än budgeterat. Det positiva resultater döljer ett flertal oroväckande och långsiktiga brister i den politiska styrningen.

Kostnadsökningstakten i landstingets verksamheter är fortfarande alldeles för hög. För 2015 prognosticeras kostnaderna överskrida budget med nästan en miljard. Det motsvarar en kostnadsökning på 4,1 procent jämfört med föregående år, avsevärt högre än budgeterade 2,9 procent.

Tidigare lösningar för att klara kravet på en budget i balans, att skjuta på investeringar, inte upparbeta investeringsbudgeten eller hoppas på engångsintäkter och oväntat höga skatteintäkter, är inte längre möjligt utan kännbara konsekvenser för patienter och resenärer. Tiden har kommit ikapp det moderatledda minoritetsstyret och landstinget riskerar att gå med stora underskott de kommande åren. Den budget som den moderatledda alliansen med Sverigedemokraternas passiva stöd röstat igenom räcker inte för att bryta den okontrollerade kostnadsutvecklingen i landstinget.

För att klara kravet på en ekonomi i balans utan att förlita sig på oförutsedda engångsintäkter krävs krismedvetenhet, tydliga prioriteringar och kraftfulla åtgärder på både kort och lång sikt.

Genom smartare arbetsformer, bättre styrsystem, stärkt upphandlingskompetens, bättre ledarskap, strategisk kompetensförsörjning och minskat beroende av externa konsulter finns en stor potential till förbättrad effektivitet inom såväl hälso- och sjukvården som inom kollektivtrafiken.

Vi vill genomföra en extern revision av landstingets hela ekonomi med fokus på den ohållbara kostnadsökningstakten. Oberoende experter och profession bör få i uppdrag att forma en effektivitetskommission i syfte att analysera brister i verksamheterna och komma med förslag på effektivare lösningar.

Landstingets centrala byråkrati har växt kraftigt sedan de borgerliga partierna tog över styret 2006. Det gäller inte minst hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Lands-

tingsstyrelsen bör få i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen så att den motsvarar det behov som finns och den verksamhet som landstinget bedriver.

Samtidigt som tjänstemannaorganisationen växer så har landstinget en årlig konsultkostnad på minst 2 miljarder kronor. Landstinget måste kraftigt minska sitt användande av externa konsulter. Att konsultkostnaderna 2015 bara prognosticeras minska med 33 miljoner visar att den styrande minoriteten inte förmår ta tag i detta problem.

Kollektivtrafiken måste locka nya resenärer och få fler att resa oftare. Prognosen för resenärsintäkter är 2,9 procent högre än årets budget, vilket är glädjande. Samtidigt förutsätter prognosen en fortsatt gynnsam volymutveckling av resandet vilket återigen pekar på vikten av att locka fler resenärer till kollektivtrafiken, istället för att skrämma iväg dem med prishöjningar eller ogenomtänkta nedskärningar.

Stockholms läns landsting

SÄRSKILT UTTALANDE

LANDSTINGSSTYRELSEN
Vänsterpartiet

2015-11-03

Ärende nr 9
LS 2015-0656

Delårsrapport för Stockholms läns landsting

Syftet med en delårsrapport är att landstingsfullmäktige ska kunna följa landstingets utveckling, men också vidta nödvändiga åtgärder om utvecklingen går åt fel håll. Därför är det olyckligt att delårsrapporten behandlas på landstingsfullmäktige först i december.

Delårsrapporten visar en negativ utveckling för tillgängligheten och patientsäkerheten i vården och det är osäkert om målen inom dessa områden kommer att nås. Det är viktigt att se sambandet mellan hur arbetssituationen ser ut för vårdpersonalen och vilka förutsättningar de har att uppnå målen. Vi har över 300 stängda vårdplatser på akutsjukhusen i länet. Läkare på Karolinska universitetssjukhuset vittnar i en enkät från Läkarföreningen om att patientsäkerheten är hotad på grund av vårdplatsbristen. Hela 72 procent av läkarna uppger att avvikelserapportering inte leder till några förändringar i vården.

Stängda vårdplatser är en direkt konsekvens av att landstinget misslyckas med att rekrytera och behålla sjuksköterskor. Stockholms läns landsting är uppenbarligen ingen attraktiv arbetsgivare. Utvecklingen avtecknar sig också i en växande sjukfrånvaro. Läget är mycket allvarligt. Landstinget står inför stora utmaningar med öppnandet av Nya Karolinska Sjukhuset och omställningen till Framtidens hälso- och sjukvård. Frågan är om det kommer finnas personal för att kunna genomföra planerade förändringar. Det krävs en offensiv personalpolitik och åtgärder kring arbetsmiljön för framförallt sjuksköterskor och undersköterskor för att vända utvecklingen. Landstinget behöver våga pröva nya grepp som försök med sex timmars arbetsdag, specialistutbildning för undersköterskor, kliniskt basår och akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor (AST) och det behöver finnas utrymme för högre lönenivåer för sjuksköterskor.

Trafiknämnden går mot ett underskott på 220 mkr. Samtidigt ökar biljettintäkterna med nästan 200 mkr mer än beräknat. Efter nio år av moderat styre är det stora ekonomiska brister både i driftsbudget och i investeringsbudget. Detta är mycket allvarligt i en region som växer med 36-40 000 nya invånare varje år. Kollektivtrafiken har behov av kraftig utbyggnad, både för att minska trängseln och få fler att resa kollektivt. Istället väljer den borgerliga minoriteten nu att skära ner på trafikutbudet där det genom avtalskonstruktion är möjligt. Denna besparing drabbar vissa länsbor hårt, medan andra länsbor inte berörs alls. Detta är inte jämlikt.

Åtgärden riskerar att resultera i att färre reser kollektivt och att biljettintäkterna minskar, samt att kostnaderna för färdtjänst ökar, vilket ytterligare kan försämra trafiknämndens ekonomi.

På målområdena könsuppdelad statistik och delaktighet för personer med funktionsnedsättning konstateras att prognosen visar att utfallet blir i nivå med förra årets resultat. Vänsterpartiet kan inte nöja sig med annat än att antalet verksamheter som arbetar aktivt med dessa frågor ökar varje år och vill därför att fler åtgärder vidtas.

Vi välkomnar att konsultkostnaderna minskar med 33 mkr, det är ett steg i rätt riktning, men kraftigare besparingar behöver göras på området.

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Ekonomi och finans
SLL Ekonomi

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-10-12

LS 2015-0656

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -10- 13
Dnr LS 2015-0656
Rokl I

Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Härmed överlämnas delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting för landstingsfullmäktiges behandling samt en återrapportering av uppdrag givna i budget 2015 och under innevarande år.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 12 oktober 2015
Delårsrapport per augusti 2015 för Stockholms läns landsting
Återrapportering uppdrag i budget
Återrapportering uppdrag under löpande år
Återrapportering internkontroll

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapporten per augusti 2015 för Stockholms läns landsting i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag i budget 2015 i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag under löpande år i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapportering internkontroll i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna att koncernfinansiering ska lämna villkorat aktieägartillskott till AB Storstockholms Lokaltrafik med 74 919 936 kronor avseende underskott räkenskapsåret 2014 i enlighet med gällande sanktions- och vinstdispositionsregler

Förvaltningens förslag och motivering

Resultatet per augusti 2015 uppgår till 2 520 miljoner kronor, vilket är 794 miljoner kronor högre än för motsvarande period föregående år. I resultatet

per augusti ingår engångsposter i form av återbetalning av premier från AFA Försäkring, kollektivavtalsförsäkringar, med 253 miljoner kronor, samt läkemedelsbidrag som avser 2014 med 237 miljoner kronor. Resultatet exklusive dessa poster uppgår till 2 030 miljoner kronor. Verksamhetens nettokostnader för perioden uppgår till 41 532 miljoner kronor, en ökning med 2,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år.

Det prognostiserade resultatet för 2015 beräknas uppgå till 50 miljoner kronor och är i nivå med årets budget på 53 miljoner kronor. Prognosen visar att kostnadsökningstakten för verksamhetens kostnader beräknas uppgå till 4,1 procent, vilket är 1,2 procent över budgeterad nivå 2,9 procent. Ökade intäkter, främst engångsposter på 490 miljoner kronor och skatteintäkter på 103 miljoner kronor över budget, ger ett positivt resultat och en ekonomi i balans för helåret.

Investeringsutfallet per den sista augusti 2015 uppgår till 8 979 miljoner kronor, vilket motsvarar 59 procent av den budgeterade årsvolymen på 15 225 miljoner kronor. Prognosen uppgår till 15 015 miljoner kronor, vilket är 210 miljoner kronor lägre än årsbudget.

Målstyrning skapar förutsättningar för styrning och utveckling av landstingets verksamhet och syftar till att åstadkomma en långsiktigt hållbar utveckling. Stockholms läns landsting har sex övergripande mål samt 19 nedbrutna mål som alla följs upp med ett flertal indikatorer totalt 43 stycken. I delårsrapporten är det två övergripande mål som följs upp; en ekonomi i balans och en förbättrad tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården. Dessa båda övergripande mål är uppfyllda per den sista augusti 2015. Resterande mål mäts på helårsbasis.

I samband med att Stockholms läns landstings årsredovisning för 2014 överlämnades till landstingsfullmäktige för beslut behandlades inte frågan om förlusttäckning avseende AB Storstockholms Lokaltrafiks underskott avseende räkenskapsåret 2014, -74 919 936 kronor. I enlighet med gällande sanktions- och vinstdispositionsregler ska koncernfinansiering före utgången av 2015 lämna ett villkorat aktieägartillskott uppgående till ovanstående belopp till AB Storstockholms Lokaltrafik.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser för landstinget.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Gunnel Forsberg
Ekonomidirektör

Stockholms läns landsting

LS 2015-0656

Stockholms läns landsting

Delårsrapport per augusti 2015

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse 4

1. Inledning 4

2. Väsentliga händelser 8

3. Mål 12
3.1 Bedömning av måluppfyllelse 12
3.2 En ekonomi i balans 12
3.2.1 God ekonomisk hushållning 12
3.3 Förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården 14
3.4 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem 17
3.5 Ett fritt, tillgängligt kulturliv med hög kvalitet 18
3.6 Hållbar tillväxt och utveckling 19
3.7 Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare 20

4. Ekonomisk analys 22
4.1 Resultat 23
4.1.1 Intäkter 25
4.1.2 Kostnader 29
4.2 Finansiering 32
4.3 Avstämning av balanskravet 33

5. Investeringar 34
5.1 Investeringsutfall 34
5.2 Kollektivtrafikens investeringar 34
5.2.1 Förvaltning för utbyggd tunnelbana 36
5.3 Investeringar i vård inklusive fastigheter 38
5.3.1 Nya Karolinska Solna 39

6. Ekonomiskt resultat för nämnder och styrelse 40
6.1 Landstingsstyrelsen 41
6.1.1 Förvaltning för utbyggd tunnelbana 42
6.2 Hälso- och sjukvårdsnämnden 42
6.3 Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje 44
6.4 Trafiknämnden 45
6.5 Kulturnämnden 46
6.6 Patientnämnden 47
6.7 Tillväxt- och regionplanenämnden 47

6.8 Revisorskollegiet 47

7. Förväntad utveckling 49
7.1 Utvecklingen de kommande åren 49

Verksamhetsberättelse 52

8. Styrning 52
8.1 Uppdrag 52
8.1.1 Uppdrag i budget 52
8.1.2 Uppdrag under löpande år 53
8.2 Ägarstyrning 53
8.3 Uppföljning av uppsiktsplikten 54
8.3.1 Uppsiktsrapport 54
8.3.2 Internkontroll 54

9. Hälso- och sjukvård 55
9.1 Framtidsplan för hälso- och sjukvården 55
9.2 Konsumtion 56
9.3 Tillgänglighet 58
9.4 Ekonomisk uppföljning av akutsjukhusen 59

10. Kollektivtrafiken 61
10.1 Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholm län 61
10.2 Konsumtion 61

11. Landstinget som arbetsgivare 63
11.1 Kompetensförsörjning i vården 65

12. Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys 67
12.1 Resultaträkning, koncernen och landstinget 67
12.2 Balansräkning, koncernen och landstinget 68
12.3 Kassaflödesanalys, koncernen 70
12.4 Tilläggsupplysningar 71

Siffror inom parentes avser motsvarande period föregående år om inte annat anges. Avvikelser kan förekomma i tabeller och diagram då siffrorna är avrundande från tusen kronor till miljoner kronor.

Förvaltningsberättelse

1. Inledning

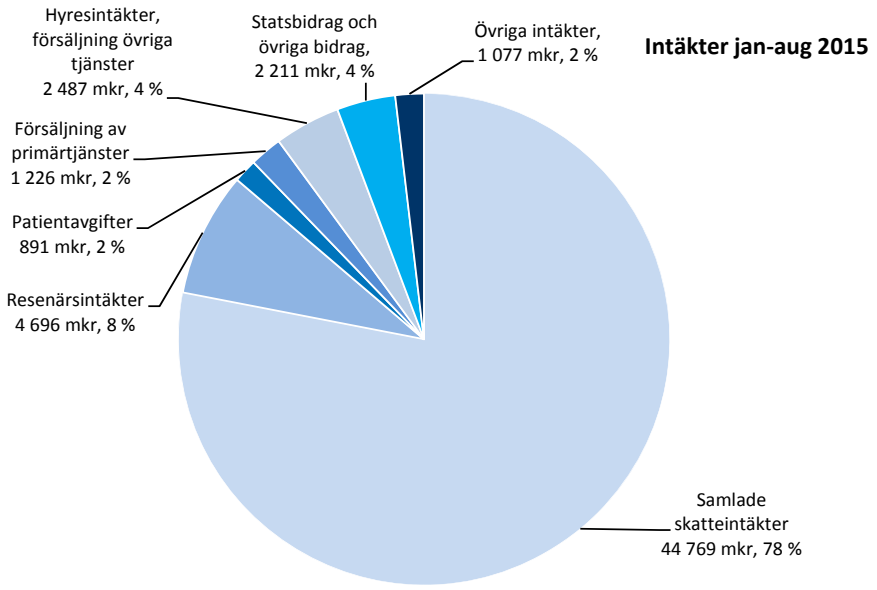
Landstingets mål är att erbjuda en god hälso- och sjukvård på lika villkor till länets befolkning. Och vidare att tillhandahålla en attraktiv kollektivtrafik som svarar mot de behov som regionens innevånare har. Landstingets verksamheter ska bidra till en attraktiv region att leva i och nå upp till högt ställda miljökrav. Det ska ske med en ekonomi i balans som är en viktig förutsättning för den utbyggnad av landstingets verksamheter som den växande befolkningen kräver. Befolkningen i Stockholms län ökar med cirka 37 000 invånare per år. Under perioden januari–juli 2015 ökade folkmängden med 15 500 till 2 213 500 invånare.

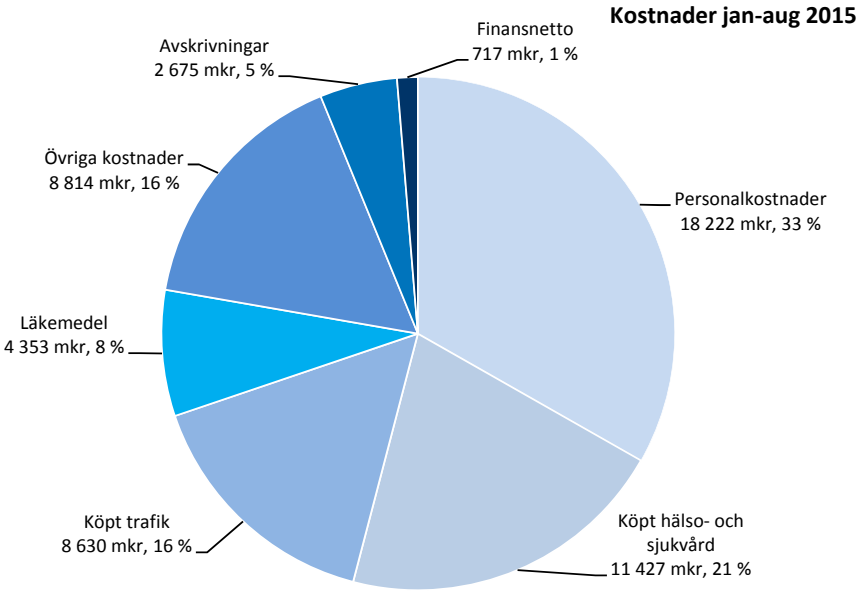
Stockholms läns landstings resultat före omställningskostnader[1] uppgår till 2 520 miljoner kronor för perioden januari–augusti 2015, vilket är 794 miljoner kronor högre än under motsvarande period 2014. I resultatet ingår en del engångsposter som förbättrar resultatet, bland annat återbetalning av premier från AFA Försäkring, kollektivavtalsförsäkringar, med 253 miljoner kronor samt tillskott från det statliga läkemedelsbidraget som avser 2014 med 237 miljoner kronor. Efter justering för omställningskostnader som är kopplade till framtidens hälso- och sjukvård och justerat för engångsposter uppgår resultatet till 1 863 miljoner kronor.

Resultatprognosen för helåret 2015 uppgår till 50 miljoner kronor justerat för omställningskostnader, vilket är i nivå med årets budget. Under året ianspråktas reserverade medel inom eget kapital med 529 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader exklusive omställningskostnader prognostiseras att öka med 4,1 procent, vilket är högre än budgeterad kostnadsutveckling på 2,9 procent. Att resultatprognosen före omställningskostnader trots kostnadsutvecklingen är positiv beror främst på engångsintäkterna samt att skatteintäkterna växer i god takt. För att ekonomin fortsatt ska vara i balans måste kostnadsutvecklingen anpassas till landstingets långsiktiga ekonomiska förmåga.

Prognosen beaktar inte eventuella förändringar i RIPS-räntan som påverkar beräkningen av pensionsskulden i landstingets förvaltningsdelar. Prognosen beaktar inte heller risken att KPA justerar alternativräntan nedåt om Finansinspektionen sänker diskonteringsräntan, vilket i sin tur påverkar beräkningen av pensionsskulden i landstingets bolag.

[1] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård under perioden 2015–2018.

Stockholms läns landstings intäkter perioden januari–augusti 2015 uppgår till 57 358 miljoner kronor, vilket är 5,1 procent högre än för motsvarande period förra året. Den övervägande delen av intäkterna, 78 procent, utgörs av de samlade skatteintäkterna. Under januari–augusti 2015 uppgår dessa till 44 769 miljoner kronor, vilket är 4,8 procent högre än föregående år.

Konjunkturåterhämtningen samt större ökningar av pensioner bidrar till den starka utvecklingen av de samlade skatteintäkterna i landstinget. För

2015 prognostiseras landstingets totala intäkter till 86 318 miljoner kronor, en ökning med 4,7 procent i jämförelse med utfallet föregående år och med 1,0 procent i jämförelse med budget. Merparten beror på engångseffekter.

Landstingets totala kostnader under januari–augusti 2015 uppgår till 54 901 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3,7 procent jämfört med föregående år. Verksamhetens kostnader; personalkostnader, köpt hälso- och sjukvård, köpt trafik, läkemedel och övriga kostnader, uppgår till 51 446 miljoner kronor för samma period, vilket är en ökning med 3,3 procent i jämförelse med förra året. För helåret prognostiseras verksamhetens kostnader öka med 4,1 procent, vilket är väsentligt lägre än ökningstakten föregående år men högre än den långsiktigt angivna hållbara kostnadsökningstakten på 3,3 procent per år.

Landstingets totala kostnader beräknas öka med 4,7 procent 2015 i jämförelse med utfallet förra året. Skillnaden i jämförelse med kostnadsutvecklingstakten för verksamhetens kostnader förklaras av ökade kostnader för avskrivningar samt räntedel i årets pensionskostnad.

Stockholms läns landsting har sex akutsjukhus som bedrivs i landstingets egen regi. Det samlade resultatet för akutsjukhusen uppgick till -215 miljoner kronor under perioden januari–augusti 2015. Det är väsentligt bättre än under motsvarande period 2014. Anledningen till resultatförbättringen är dels att akutsjukhusen i slutlig budget 2015 erhållit ökad ersättning med totalt 590 miljoner kronor samt att akutsjukhusen har upprättat åtgärdsprogram som innefattar såväl förbättrings- och effektiviseringsåtgärder som kostnadsbesparingar. Prognosen för akutsjukhusens resultat är 37 miljoner för 2015, vilket är något lägre än det budgeterade resultatkravet på 51 miljoner kronor.

Investeringsutfallet under perioden januari–augusti 2015 uppgår till 8 979 miljoner kronor, vilket motsvarar 59 procent av den budgeterade årsvolymen. Årets investeringsvolym prognostiseras till 15 015 miljoner kronor, vilket är marginellt lägre än i budget. Kollektivtrafikens investeringar innefattar bland annat en kapacitetsutbyggnad av Roslagsbanan, en uppgradering av Röda linjen samt investeringar som är relaterade till Citybanan. Vårdens investeringar under 2015 består främst av byggnationen av Nya Karolinska Solna som fortlöper enligt plan. Därutöver ny- och ombyggnationer av de större sjukhusen samt investeringar i bland annat medicinteknisk utrustning.

Arbetet med utbyggnad av tunnelbanan i Stockholms län har fortsatt. Investeringarna i utbyggnaden av tunnelbanan prognostiseras till knappt 600 miljoner kronor för 2015. Investeringarna består främst av projektering och utredningar. De totala investeringsutgifterna år 2014 och

2015 beräknas vara i linje med de avtal som träffades i samband med 2013 års Stockholmsförhandling.

Landstingets räntebärande skulder per augusti var 39 070 miljoner kronor, vilket var drygt 6 000 miljoner kronor högre än vid ingången av 2015. Ökningen beror främst på den höga investeringsaktiviteten i Stockholms läns landsting. De räntebärande skulderna prognostiseras till 41 000 miljoner kronor vid årets slut.

Stockholms läns landsting har sex övergripande mål. Av dessa är det endast de övergripande målen om en ekonomi i balans och en förbättrad tillgänglighet inom hälso- och sjukvården som följs upp per den sista augusti. Båda dessa övergripande mål är uppfyllda per den sista augusti.

2. Väsentliga händelser

Arbetet med den utbyggda tunnelbanan går in i en ny fas
Landstingsfullmäktige beslutade i början av 2014 om finansiering och medfinansiering av utbyggd tunnelbana. Utbyggnaden är ett av de största infrastrukturprojekten i länet sedan den befintliga tunnelbanan byggdes.

Under första delen av 2015 har förvaltningens fokus varit att ta fram underlag för beslut om lokaliseringar samt utredningsarbeten kring utformning och tekniska lösningar. Upphandling och byggstart av tunnelbanan startar etappvis från 2016 och ett slutligt färdigställande av den utbyggda tunnelbanan planeras ske enligt avtal senast år 2025.

Framtidsplan för hälso- och sjukvården
I Stockholms län ökar antalet barn och äldre snabbare än andra åldersgrupper. Dessa två grupper har ett större behov av hälso- och sjukvård än andra grupper. För att möta länsinvånarnas totala sjukvårdsbehov har landstinget fastställt en Framtidsplan för hälso- och sjukvården. Sjukvården ska utvecklas mot en vård där alla vårdgivare arbetar tillsammans och där vården utförs närmare patienten. Samtidigt blir det fler vårdplatser när landstinget bygger nytt. Alla satsningar som genomförs inom hälso- och sjukvården utgår från Framtidsplanen. År 2018 kommer antalet vårdplatser att ha ökat med cirka 800 i länets hälso- och sjukvård.

Fortsatt grönt finansieringsarbete
Som första landsting emitterade Stockholm läns landsting en grön obligation 2014. Detta arbete har fortsatt under 2015 då landstinget emitterade sin andra gröna obligation. Det är ett sätt att låna pengar till miljösmarta satsningar, samtidigt som investerare bidrar till en bättre miljö. Roslagsbanans upprustning, ny- och ombyggnationen av Södertälje sjukhus samt byggnationen av Nya Karolinska Solna är exempel på miljöklassificerade projekt som finansieras med den andra gröna obligationen. Obligationen på 1 800 miljoner kronor genomfördes på den svenska marknaden och blev snabbt övertecknad.

Återbetalning av medel från AFA
År 2008 reformerades sjukförsäkringssystemet. Antalet personer som har beviljats sjukersättning har därefter minskat avsevärt, vilket har medfört att AFA Sjukförsäkring kan minska reserverna för framtida utbetalningar. AFA beslutade i mars 2015 att återbetala premier till arbetsgivare inom bland annat kommuner, landsting och regioner. Återbetalningen var den tredje i ordningen. Till Stockholms läns landsting återbetalas 253 miljoner kronor som i sin helhet påverkar landstingets resultat år 2015.

Bidraget för läkemedelsförmåner ökar

Den 6 mars 2015 godkände Sveriges kommuner och landstings styrelse en överenskommelse om statens bidrag till landstingen för bland annat läkemedelsförmånen. För 2015 erhåller Stockholms läns landsting 5 021 miljoner kronor i statligt bidrag. Det ingår ett retroaktivt bidrag för kostnader för läkemedel för behandling av hepatit C under år 2014 på 237 miljoner kronor som intäktsförs år 2015. Om landstingens totala kostnader för bland annat läkemedelsförmånen 2015 skulle avvika från de överenskomna beloppen inom vissa intervall kan bidraget justeras. För de kommande åren har regeringen annonserat sin avsikt att inleda en översyn av läkemedelsfinansieringen. Eventuella förändringar kan ha stor betydelse för landstinget.

Åtgärdsprogram

Inom flera av landstingets verksamheter och inom de centrala förvaltningarna är det upprättat åtgärdsprogram för att säkerställa en ekonomi i balans och för att nå det budgeterade resultatet. Åtgärdsprogrammen innefattar såväl förbättrings- och effektiviseringsåtgärder som kostnadsbesparingar. Prognosen för året förutsätter att planerade åtgärds och besparingsprogram får avsedd effekt. Bedömningen är att de åtgärder som respektive verksamhet genomför ger effekt och är tillräckliga för att uppnå årets resultatkrav. Exempel på åtgärder som genomförs är samordning av inköp, restriktivitet vid tillsättande av vakanser, förbättrad bemanningsplanering och ökad användning av kloka listan vid köp av läkemedel. Uppföljning sker månadsvis och rapporteras vidare till ägarutskottet.

Ägarstyrning

Styrningen och uppföljningen av verksamheter som drivs i förvaltnings- respektive bolagsform ska samordnas och stärkas. Målet är en effektivare styrning som leder till god kontroll av kostnaderna och en högre kvalitet i verksamheterna. Landstingets ägarstyrning har stärkts, moderbolaget Landstingshuset i Stockholm AB, LISAB, har fått en utvidgad roll. Inom landstingsstyrelsen har ett ägarutskott inrättats och förtroendevalda i ägarutskottet är även ledamöter i LISAB. Konkret innebär förändringen bland annat att landstingsstyrelsen har ett arbetsgivaransvar för samtliga förvaltnings- och bolagschefer, ett ansvar som delegeras till landstingsdirektören. Det är landstingsdirektörens ansvar att på landstingsövergripande nivå följa upp hur ledningarna för respektive verksamhet bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling. En vice vd i LISAB har utsetts och en aktiv ägarfunktion håller på att etableras i landstingsstyrelsens förvaltning. Utformningen av organisation och ansvarsområden kommer fortsätta att utvecklas under hösten 2015.

Budget 2016 samt kostnadsbesparingar

Landstingsfullmäktige fattade i juni beslut om budget 2016 med planeringsramar fram till 2019. I budgeten konstateras att konjunkturbedömningarna pekar mot en långsammare återhämtning än man tidigare har räknat med. Skatteintäkterna blir därför något lägre än tidigare bedömningar har visat och det årliga ekonomiska planeringsutrymmet för verksamheterna justerades ned till cirka 3,3 procent de kommande åren. Av budgeten framgår att för att ekonomin ska vara i balans fram till 2019 och samtidigt möjliggöra nödvändiga investeringar i hälso- och sjukvården och i kollektivtrafiken, måste kostnadsutvecklingen brytas och anpassas till landstingets långsiktiga ekonomiska förutsättningar. Inom flera av akutsjukhusen samt de centrala förvaltningarna har det upprättats åtgärdsprogram som innefattar såväl förbättrings- och effektiviseringsåtgärder som kostnadsbesparingar. I den beslutade budgeten blev taxorna inom kollektivtrafiken oförändrade för 2016, vilket innebär att ytterligare effektiviseringar genomförs inom kollektivtrafiken.

Regeringens åtgärder i vårproposition och vårändringsbudget

I regeringens vårproposition presenterades flera åtgärder som kommer att påverka Stockholms läns landsting de närmaste åren. I propositionerna presenterades bland annat förändringar i läkemedelsförmånen som innebär att unga ska få läkemedel gratis, satsningar på glasögonbidrag för ungdomar och barn, samt höjda sociala avgifter för ungdomar. Sammantaget bedöms dessa åtgärder vara neutrala för landstingets resultat genom att landstinget kommer att kompenseras av staten för dessa åtgärder.

Förändringar i det kommunalekonomiska utjämningssystemet

I en promemoria från regeringen föreslås förändringar i systemet för kommunalekonomisk utjämning som skulle innebära en höjd inkomstutjämningsavgift för Stockholms läns landsting. I budget 2016 uppskattades höjningen till 110 miljoner kronor från och med 2016 och denna inkluderades i landstingets budget. I regeringens budgetförslag för 2016 finns det ett lagförslag som innehåller de tidigare aviserade förändringarna av utjämningssystemet. Landstingets nettobetalningar till systemet kommer att öka markant under de kommande åren.

Ändring av RIPS-räntan kan medföra högre pensionskostnader

Trots sjunkande marknadsräntor som påverkar beräkningsmodellen för RIPS-räntan bestämde Sveriges kommuner och landsting i april att inte förändra räntan med hänvisning till att realränteutvecklingen inte har varit negativ. RIPS-räntan påverkar beräkningen av pensionsskulden i landstingets förvaltningsdelar. Beräkningsmodellen är nu under utredning och Sveriges kommuner och landsting avser att presentera resultatet av utredningen i mitten av 2016. Det finns en risk för att RIPS-räntan kommer att justeras nedåt under 2016, vilket skulle medföra ökade kostnader i

pensionsskulden och belasta Stockholms läns landstings resultat. Vid den senaste ändringen av RIPS-räntan under 2013 sänktes räntan med 0,75 procentenheter. Detta resulterade i en värdeförändring som uppgick till cirka 1 600 miljoner kronor vilket belastade Stockholms läns landstings resultaträkning. Liksom övervägandena kring RIPS-räntan medför Riksbankens nuvarande minusränta att flera tidigare finansiella garantier som landstinget har varit involverad i, kommer att kunna omvärderas.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS

För att utveckla regionen när det gäller bostäder, transporter, andra infrastrukturer och bidra till önskvärd social utveckling, behöver de olika aktörerna i regionen gemensamma faktaunderlag för planering. Landstinget ansvarar för att ta fram en regional utvecklingsplan. Den nuvarande planen, RUFS 2010, gäller fram till augusti 2016. Under första halvåret 2015 har arbetet med att ta fram en ny regional utvecklingsplan ägnats åt bland annat programarbete där följande insatser kan nämnas: Stärkt hållbarhet, Klimatfärdplan 2050 och en Landsbygdsstrategi. Vidare har det genomförts en trendanalys medan arbetet med strukturanalyser och arbetet med konsekvensbedömning av planarbetet pågår. Ett samrådsförslag för politiskt beslut läggs fram efter årsskiftet 2015/16.

3. Mål

Landstingets verksamhet styrs utifrån demokratiska beslut om vilka behov och mål som ska prioriteras. Landstingsfullmäktige fattar beslut av övergripande och principiell karaktär som avser mål, inriktning, omfattning och kvalitet för landstingets verksamhet. Landstingsstyrelsen leder och samordnar arbetet. Målstyrning skapar förutsättningar för styrning och utveckling av landstingets verksamhet och syftar till att åstadkomma en långsiktigt hållbar utveckling.

Landstinget har sex övergripande mål som är uppdelade i 19 nedbrutna mål som visar på prioriterade områden som ska göra det möjligt att nå de övergripande målen. Uppföljningen sker i samband med bokslut och mätning sker med hjälp av 43 indikatorer.

3.1 Bedömning av måluppfyllelse

De övergripande målen ska ses över tid och anses uppfyllda då minst hälften av de nedbrutna målen är uppfyllda. De nedbrutna målen anses uppfyllda då minst hälften av de underliggande indikatorerna är uppfyllda.

I mål och budget 2015 för Stockholms läns landsting, LS 2015-0039, beslutade landstingsfullmäktige att för 2015 gäller fastställda målvärden och i de fall målvärden saknas ska indikatorernas värde förbättras eller bibehållas jämfört med uppnådda värden för 2014.

Alla målen har indikatorer som följs upp per den sista december. I delårsrapporten per den sista augusti är det två övergripande mål som följs upp:

- en ekonomi i balans
- en förbättrad tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården.

Dessa båda övergripande mål är uppfyllda per den sista augusti 2015.

3.2 En ekonomi i balans

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för ekonomi i Stockholms läns landsting som:

- En ekonomi i balans

Landstinget ska enligt Kommunallagen ha en ekonomi i balans för att trygga verksamheten på kort och lång sikt. Utgångspunkten är att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som konsumeras.

3.2.1 God ekonomisk hushållning

Det övergripande målet har ett mål, god ekonomisk hushållning, som följs upp genom mätbara indikatorer: resultat, finansiering, skuldsättning, kapitalkostnader och skuldsättningsgrad.

Målet om en god ekonomisk hushållning förutsätter att de ekonomiska indikatorerna uppfylls. Grunden för detta är en effektiv användning av invånarnas skattepengar.

Mål och indikator	Utfall 1508	Utfall 1408	Prognos 2015	Mål 2015
EKONOMI I BALANS				
God ekonomisk hushållning				
Resultat: Ett positivt resultat enligt balanskravet	2 517 mkr	1 726 mkr	48 mkr	53 mkr
Finansiering: Ersättningsinvesteringar självfinansieras till 100 procent	100 %	100 %	n/a[1]	100 %
Skuldsättning: Att lånefinansiering inte används för att finansiera drift eller ersättningsinvesteringar	100 %	100 %	n/a[1]	0 %
Kapitalkostnader: Kapitalkostnadernas andel får maximalt uppgå till 11 procent av de samlade skatteintäkterna	7,1 %	6,9 %	7,5 %	≤ 11 %
Skuldsättningsgrad[2]: Skuldernas andel får maximalt uppgå till 131 procent av de samlade skatteintäkterna	88 %	77 %	n/ a[1]	≤ 131 %

[1]Underliggande parametrar mäts endast per helår.

[2] Skuldsättningsgrad är omräknad för perioden 1408 och baseras på årets samlade skatteintäkter, ej periodens skatteintäkter.

Resultat

För att nå resultatmålet ska Stockholms läns landsting redovisa ett positivt resultat enligt balanskravet. Resultatet per den sista augusti uppgår till 2 517 miljoner kronor. Resultatet överskrider periodens redovisade realisationsvinster om 2 miljoner kronor och är därmed positivt enligt balanskravet. För helåret prognostiseras ett positivt resultat enligt balanskravet om 48 mkr. För att uppnå ett positivt balanskravsresultat för helåret ianspråktas reserverade medel inom eget kapital med 529 miljoner kronor.

Resultatmålet är uppnått per den sista augusti.

Finansiering

För att nå finansieringsmålet ska landstingets ersättningsinvesteringar självfinansieras till 100 procent. Utrymmet för att kunna finansiera investeringar med egna medel utgörs av periodens resultat, justerat med poster som inte påverkar likviditeten per den sista augusti. Detta utrymme ska vara högre än periodens ersättningsinvesteringar. Utrymmet som utläses ur kassaflödesanalysen uppgår till 6 907 miljoner kronor och är högre än ersättningsinvesteringarna som uppgår till 1 744 miljoner kronor, vilket innebär att ersättningsinvesteringarna har självfinansierats.

Finansieringsmålet är uppnått per den sista augusti.

Skuldsättning
För att nå skuldsättningsmålet ska lånefinansiering inte användas för att finansiera driftskostnader eller ersättningsinvesteringar. Andelen investeringar som lånefinansieras beräknas genom att periodens investeringar justeras för ersättningsinvesteringar och vissa poster som inte påverkar likviditeten. Per den sista augusti uppgår de investeringar som får lånefinansieras till 7 627 miljoner kronor, vilket är högre än ökningen av de upptagna lånen som uppgår till 6 481 miljoner kronor.

Skuldsättningsmålet är uppnått per den sista augusti.

Kapitalkostnader
Kapitalkostnadernas andel får maximalt uppgå till 11 procent av de samlade skatteintäkterna. För perioden januari–augusti uppgår andelen kapitalkostnader till 7,1 procent av de samlade skatteintäkterna.

Målet för kapitalkostnader är uppnått per den sista augusti.

Skuldsättningsgrad
Skuldernas andel får maximalt uppgå till 131 procent av de samlade skatteintäkterna. Skulderna justeras för den del som avser finansiering från extern part. Andelen skulder justerad för extern finansiering är 88 procent av de samlade skatteintäkterna.

Målet om skuldsättningsgrad är uppnått per den sista augusti.

Bedömningen per augusti är att det övergripande målet ekonomi i balans kommer att nås per den sista december.

3.3 Förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting som:

- Förbättrad tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården

Det övergripande målet har fyra nedbrutna mål – vård i rätt tid, säker vård, hög effektivitet samt ett högt förtroende för vården – som vart och ett följs upp genom mätbara indikatorer.

FÖRBÄTTRAD TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN	Utfall 2015-08	Utfall 2014-08	Prognos mål-uppfyllelse	Mål 2015
Vård i rätt tid (vårdgarantin)				
Andel patienter som får vård inom 5 dagar hos husläkare	80 %*	88 %	Osäkert	>90 %
Andel patienter som får tid för första besök inom 30 dagar	68 %	71 %	Osäkert	>73 %
Andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar	90 %	89 %	Uppfylls	>88 %
Andel specialistläkarbesök som utförts av specialistläkare utanför akutsjukhus	-**	76,9 %	Bedöms ej	79,0 %
Säker vård				
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	10 %***	9 %	Osäkert	<9,4 %
30 dagars återinläggningsfrekvens inom slutenvården	16 %	16 %	Osäkert	<16,0 %
Antibiotikaförskrivning	359	353	Osäkert	<345
Hög effektivitet				
Andel invånare i befolkningen som har invånarkonto knutet till 1177 Vårdguidens e-tjänster	28 %	23 %	Uppfylls	26 %
Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete	58,8 %	48,2 %	Uppfylls	65 %
Högt förtroende för vården				
Andel av befolkningen som har stort förtroende för vården	63,0 %	61 %	Uppfylls	>58 %

* Rapporterat utfall avser vårmätningen ny mätning sker i oktober/november
** Korrekt datauttag har ej kunnat göras, se vidare avsnitt 1.2.1.1
*** Rapporterat utfall avser vårmätningen, ny mätning sker v 42-43

Vård i rätt tid

De indikatorer som används för att styra mot målet vård i rätt tid tar sikte på aspekten korta väntetider till hälso- och sjukvården.

Tre av indikatorerna som används för att styra mot målet vård i rätt tid tar sikte på Stockholms läns landstings vårdgaranti. Det innebär att en patient som söker hjälp ska få tid hos husläkaren inom fem dagar, tid hos specialistläkare inom 30 dagar efter att en remiss har skickats, samt tid för behandling av specialist senast 90 dagar efter beslut.

Av de indikatorer som redovisas per den 31 juli 2015 är det endast indikatorn andel patienter som får tid för behandling inom 90 dagar som är uppfylld.

Målet vård i rätt tid är inte uppnått och prognosen för 2015 är osäker.

Säker vård

Hälso- och sjukvården i Stockholms län ska utmärkas av hög patientsäkerhet. Genom en förbättrad patientsäkerhet kan onödigt lidande undvikas, samtidigt som vårdens resurser används mer effektivt.

Ingen indikator med avseende på målet säker vård är uppfylld per den 31 juli 2015.

Målet säker vård är inte uppnått och prognosen för 2015 är osäker.

Hög effektivitet
Hög effektivitet innebär att rätt åtgärd utförs vid rätt tillfälle på ett ändamålsenligt och resurssnålt sätt.

Målet hög effektivitet är uppnått för en av två indikatorer per den 31 juli 2015.

Andelen husläkarmottagningar i länet som når målet fortsätter att öka. Per juli månad uppgick andelen till cirka 59 procent, vilket är en ökning med sju procentenheter sedan årsskiftet. Bedömningen är att målet för 2015 kommer att uppfyllas, varför prognosen för 2015 är att målet i sin helhet kommer att kunna uppnås.

Högt förtroende för vården
Stockholms läns invånare ska känna ett högt förtroende för hälso- och sjukvården.

Förtroendet mäts på befolkningsnivå två gånger om året genom befolkningsundersökningen Vårdbarometern. Årets första mätning genomfördes under mars månad. Sammanlagt 63 procent av befolkningen hade i mätningen ett stort förtroende för hälso- och sjukvården, vilket var två procentenheter bättre än vårdmätningen föregående år.

Målet högt förtroende för vården är uppnått vid mätningen i mars 2015 och prognosen är att målet kommer att uppnås för 2015.

Eftersom det övergripande målet ska anses vara uppnått om minst hälften av de nedbrutna målen är uppnådda kan målet förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården anses vara uppnått per den sista augusti 2015.

Prognosen är att det kommer att uppnås per den sista december 2015.

Bedömningen per augusti är att det övergripande målet förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården kommer att nås per den sista december.

3.4 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för kollektivtrafiken i Stockholms läns landsting som:

- Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem.

Det övergripande målet har tre nedbrutna mål – attraktiva resor, tillgänglig och sammanhållen region, samt effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan – som vart och ett följs upp genom mätbara indikatorer.

Attraktiva resor

Indikatorn kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna är ett trögrörligt mått som snarare rör sig över längre tidshorisonter. Varje gång en mätning görs tas ett medel av de två senaste årens utfall. Det förefaller troligt att nästa gång en mätning görs kommer utfallet att vara runt 2014 års utfall på 37,0 procent och det uppsatta målet på 37,5 procent.

Nöjd kund[2] har under året visat på ett ökat antal nöjda resenärer och det är troligt att det uppsatta målet för nöjda resenärer kan nås under 2015 för SL-trafiken och för sjötrafiken. Däremot är utfallet för färdtjänstverksamheten hittills under 2015 lägre vilket ger bedömningen att det är osäkert om 2015 års målsättning kan nås.

Tillgänglig och sammanhållen region

Målet för indikatorn andel bussar med tillgängligt insteg är 100 procent, och arbetet fortsätter med att se till att alla bussar har denna tillgänglighetsanpassning. Bedömningen är att målet kommer att uppnås för 2015.

Indikatorn för andel spårfordon med tillgängligt insteg bedöms uppnås för 2015.

Effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan

Indikatorn andel förnybar energi i kollektivtrafiken mäts inte under löpande år. Bedömningen är att målet kommer att kunna uppnås per december då utvecklingen mot en bred användning av förnybar energi fortsatt.

Indikatorn kostnad per personkilometer är beroende av två variabler. Kostnaden för att producera trafik är i prognosen för 2015 högre än den budgeterade. Antal personkilometer tas fram först i årsbokslutet.

Redovisning av måluppfyllelse kommer att ske i samband med årsbokslutet.

[2] Enligt SL-ombordundersökning.

3.5 Ett fritt, tillgängligt kulturliv med hög kvalitet

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet i Stockholms läns landsting som:

- Ett fritt, tillgängligt kulturliv med hög kvalitet

Det övergripande målet har tre mål – barn och unga prioriteras, kultur i vården samt fördjupat samarbete kring kulturella och kreativa näringar. Kulturnämndens mål och indikatorer anger en inriktning för nämndens arbete och är inte omedelbart kvantifierbara.

Barn och unga prioriteras

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i kulturpolitiken. Av de verksamhets- och projektstöd som beviljas under 2015 går merparten till verksamhet som haft målgruppen barn och ungdom 0-25 år. Genom att ge barn och unga möjligheter för att ta del av konst och kultur av hög kvalitet samt uppmuntra till eget skapande, ges möjlighet till självreflektion och insikter om det omgivande samhället.

Konst och kultur i vården

Målsättningen är att vid byggnation ska två procent av byggkostnaderna avsättas för konstnärlig gestaltning i vårdlokaler, och en procent i övriga lokaler när kostnaderna för byggnationen överstiger tre miljoner kronor. Hittills i år har konstenheten tagit emot beställningar på nya konstprojekt vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge och Nacka sjukhus och fler väntas till hösten. Därutöver får enheten löpande beställningar på konstprojekt från Locum gällande ersättningsinvesteringar som i huvudsak avser mindre ombyggnationer vid vårdavdelningar och kliniker. Ett förnyat arbetssätt med Kultur i vården ska bidra till meningsfull stimulans och bidra i behandlingen för dem som vistas under längre tid inom vården.

Kulturella och kreativa näringar

Offentliga stöd utformas för att uppmuntra både kulturskapare och kulturella och kreativa entreprenörer. Det fördjupade samarbetet mellan olika aktörer i länet kring kulturella och kreativa näringar, Kreativa Stockholm har fortsatt under 2015. Målet är att göra Stockholms län till en ledande, attraktiv plats att leva och arbeta i. Stockholm är en av Europas ledande kreativa regioner och en viktig arbetsmarknad för kulturarbetare inom alla konstarter och genrer. Kulturella och kreativa näringar bidrar till en dynamisk region och offentliga stöd ska utformas för att uppmuntra både kulturskapare och kulturella och kreativa entreprenörer.

Inget av de nedbrutna målen följs upp per den sista augusti, men prognosen är att det övergripande målet ett fritt, tillgängligt kulturliv med hög kvalitet kommer att uppnås per den sista december.

3.6 Hållbar tillväxt och utveckling

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för regionens utveckling som:

- Hållbar tillväxt och utveckling.

Det övergripande målet har fyra nedbrutna mål – en ledande tillväxtregion, ett effektivt miljöarbete, ett socialt ansvarstagande samt säkra processer – som vart och ett följs upp genom mätbara indikatorer.

Inget av de nedbrutna målen följs upp per den sista augusti, men prognosen är att tre av fyra nedbrutna mål kommer att uppnås per den sista december och därmed att det övergripande målet en hållbar tillväxt och utveckling kommer att uppnås per den sista december.

En ledande tillväxtregion

Skatteunderlagets utveckling. Skatteunderlagets årsutvecklingstakt i länet ska vara lika hög som eller högre än landets/övriga rikets.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, är prognosen för 2015 års skatteunderlagsutveckling i länet 5,42 procent. Detta visar på en högre årsutvecklingstakt än landets, där prognosen är 4,8 procent. Prognosen är att målet en ledande tillväxtregion kommer att uppnås per den sista augusti.

Forskning i vårdens tjänst. En prognos för indikatorn kliniska studier med ekonomiska avtal med extern part kan inte tillämpas eftersom det inte går att förutspå om studierna kommer att genomföras.

Effektivt miljöarbete

Prognosen är att samtliga indikatorer som mäter effektivt miljöarbete är uppfyllda vid helårsuppföljningen.

Socialt ansvarstagande

Prognosen är att merparten av indikatorerna som mäter socialt ansvarstagande kommer att uppnås per den sista december.

Könsuppdelad statistik. Prognosen för indikatorn verksamheter som infört könsuppdelad statistik är att utfallet blir i nivå med förra årets siffror, det vill säga att en majoritet arbetar delvis med det, medan några få anger att de endast arbetar med metoder och verktyg för ökad jämställdhet.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk. Prognosen för andelen verksamheter som infört metoder och verktyg för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk är en uppskattning som grundar sig i den kunskap som finns om arbetet i de olika förvaltningarna och bolagen.

Delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Prognosen för indikatorn delaktighet för personer med funktionsnedsättning är ett utfall som är i nivå med förra årets resultat. En majoritet av förvaltningarna och bolagen (cirka 70 procent) arbetar delvis med metoder och verktyg för ökad delaktighet, medan några förvaltningar och bolag (cirka 20 procent) bedöms komma att redovisa att de har ett väl utvecklat arbete för att öka delaktigheten för personer med funktionshinder.

Uppförandekod för leverantörer. Arbetet med att ställa sociala krav i produktionsledet utvecklas under 2015 för att mer likna det systematiska arbetssätt som finns när det gäller miljökrav i upphandling.

Säkra processer

Prognosen är att indikatorerna som mäter säkra processer inte kommer att vara uppfyllda eller inte kan mätas per den sista december.

Informationssäkerhet Under året har insatser genomförts för att påskynda införandet av ett systematiskt informationssäkerhetsarbete inom landstingets förvaltningar och bolag. Bedömningen är att måltalet för år 2015 inte kommer att nås. Fler och mer riktade insatser behöver därför göras under hösten 2015.

Säkerhet. Prognosen per helår är att målet inte kommer att uppfyllas. Bedömningen är att uppdaterade styrdokument, utveckling av metoder och verktyg, samt riktade insatser ska ge det stöd förvaltningar och bolag behöver för att nå målet på längre sikt.

Hållbar IT-leverans av värdeskapande tjänster. En uppföljning av det uppsatta målet för år 2015 har inte genomförts då mätningar inte har kunnat göras på ett samlat sätt. En ny funktion inom landstingsstyrelsens förvaltning som ska styra och samordna IT- och e-hälsofrågor i landstinget inrättades under våren 2015 och kommer att se över indikatorerna.

3.7 Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet i Stockholms läns landsting som:

- Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare

Det övergripande målet har tre nedbrutna mål – stolta medarbetare, chef- och ledarskap samt systematisk kompetensplanering – som vart och ett följs upp genom mätbara indikatorer

Stolta medarbetare och Chef- och ledarskap

Resultat för indikatorerna Stolta medarbetare och Chef- och ledarskap utgår från de medarbetarenkäter som genomförs årligen inom förvaltningar

och bolag. Det sammanlagda resultatet finns tillgängligt först i samband med årsbokslutet och redovisas då.

Systematisk kompetensplanering

Landstingets verksamheter arbetar med en enhetlig modell och struktur för kompetensplanering ger förutsättningar för att kunna bidra med en kvalitetssäker och kvalitativ vård då samma kompetenskrav ställs oavsett vårdgivare. Vid uppföljning per den sista augusti är andelen förvaltningar eller bolag som har infört eller påbörjat införandet 63 procent, vilket innebär att målet på 70 procent för 2015 bör uppnås.

Redovisning av måluppfyllelse kommer att ske i samband med årsbokslutet.

4. Ekonomisk analys

I tabellen nedan beskrivs Stockholms läns landstings samlade verksamhet. Under året har tillväxt- och regionplanenämnden samt tillväxt- och regionplaneförvaltningen tillkommit inom landstingskoncernen.

Stockholms läns landstings samlade verksamhet

Landstingskoncernen		Uppdragsföretag	
Landstinget	**Koncernbolag mm**	**Samägda bolag utan betydande inflytande[3]**	**Entreprenader**
Nämnder och styrelser • Landstingsfullmäktige • Landstingsstyrelsen • Hälso- och sjukvårdsnämnden • Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje [1] • Trafiknämnden • Kulturnämnden • Tillväxt- och region-planenämnden • Patientnämnden • Revisorskollegiet **Styrelsen för** • Karolinska Universitets-sjukhuset • Stockholms läns sjuk-vårdsområde **Förvaltningar** • Landstingsstyrelsens förvaltning • Hälso- och sjukvårds-förvaltningen • Sjukvårds- och omsorgs-kontoret • Trafikförvaltningen • Förvaltningen för utbyggd tunnelbana • Kulturförvaltningen • Tillväxt- och region-planeförvaltningen • Patientnämndens förvaltning • Revisionskontoret **Förvaltningar under bolagsliknande former** • Karolinska Universitets-sjukhuset • Stockholms läns sjuk-vårdsområde	**Landstingshuset i Stockholm AB (100 %)** • Södersjukhuset AB • Danderyds Sjukhus AB • Södertälje Sjukhus AB • S:t Eriks Ögonsjukhus AB • Folktandvården Stockholms län AB • Ambulanssjukvården i Storstockholm AB • Stockholm Care AB • MediCarrier AB • Locum AB • Waxholms Ångfartygs AB • AB Stockholms Läns Landstings Internfinans **AB Storstockholms Lokaltrafik (100 %)** • SL Infrateknik AB • AB SL Finans • SL Älvsjö AB **Kommunalförbundet ägarsamverkan i Norrtälje Sjukvård och omsorg (50 %) [2]** • TioHundra AB	• Mälardalstrafik MÄLAB AB (35 %) • ALMI Företagspartner Stockholm Sörmland AB (40,5 %) • Barnbördshuset Stockholm AB (49 %) • Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) (22%)	Landstingskommunala angelägenheterna som sköts av annan juridisk person än landstinget. 100 procent av trafik-verksamheten sköts av externa entreprenörer. 36 procent av hälso- och sjukvården sköts av externa vårdgivare.

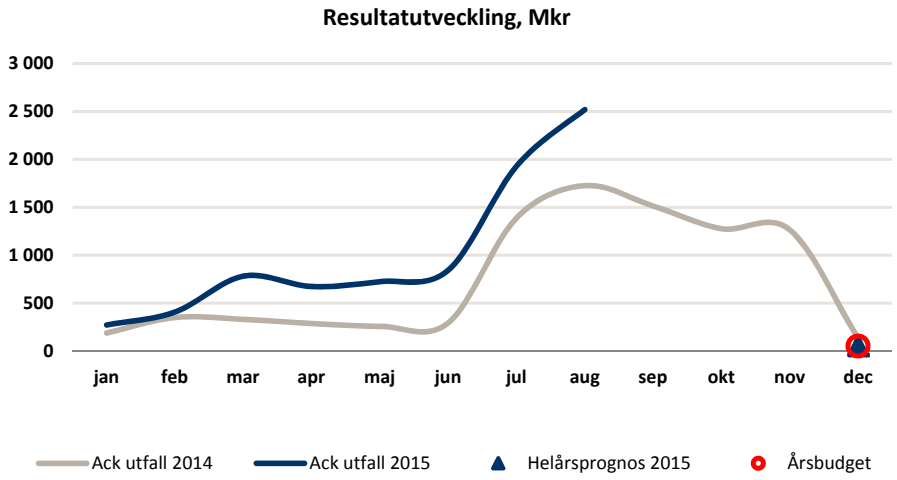
1) Gemensam nämnd tillsammans med Norrtälje kommun.
2) Gemensamt kommunalförbund tillsammans med Norrtälje kommun.
3) Avser samägda bolag med en ägarandel överstigande 10 procent.

4.1 Resultat

Resultatet per augusti uppgår till 2 520 (1 726) miljoner kronor, vilket är 794 miljoner kronor högre än för motsvarande period föregående år. I resultatet per augusti ingår engångsposter i form av återbetalning av premier från AFA Försäkring, kollektivavtalsförsäkringar, med 253 miljoner kronor, samt läkemedelsbidrag som avser 2014 med 237 miljoner kronor. Resultatet exklusive dessa poster uppgår till 2 030 miljoner kronor.

Det prognostiserade resultatet för 2015 beräknas uppgå till 50 miljoner kronor och är i nivå med årets budget på 53 miljoner kronor. Prognosen visar att kostnadsökningstakten för verksamhetens kostnader beräknas uppgå till 4,1 procent, vilket är 1,2 procent över budgeterad nivå 2,9 procent.

Ökade intäkter, främst ovan nämnda engångsposter på 490 miljoner kronor och skatteintäkter på 103 miljoner kronor över budget, ger ett positivt resultat och en ekonomi i balans för helåret.

Inom flera av landstingets verksamheter och inom de centrala förvaltningarna har åtgärdsprogram upprättats för att säkerställa en ekonomi i balans och för att nå det budgeterade resultatet. Åtgärdsplanerna möjliggör även för en långsiktigt hållbar nivå på kostnadsutvecklingstakten. Åtgärdsprogrammen innefattar såväl förbättrings- och effektiviseringsåtgärder som kostnadsbesparingar. Prognosen för året förutsätter att planerade åtgärds- och besparingsprogram får avsedd effekt.

Årsprognosen beaktar inte eventuella förändringar i RIPS-räntan som påverkar beräkningen av pensionsskulden i landstingets förvaltningsdelar. Årsprognosen beaktar inte heller risken att KPA justerar alternativräntan nedåt om Finansinspektionen sänker diskonteringsräntan, vilket i sin tur påverkar beräkningen av pensionsskulden i landstingets bolag.

För jämförbarhet mellan åren är omställningskostnader[1] exkluderade i alla jämförelsesiffror. Omställningskostnader för perioden uppgår till 166 miljoner kronor, fördelade på bemanningskostnader 74 miljoner kronor, övriga kostnader 70 miljoner kronor samt avskrivningar 22 miljoner kronor. Resultatet efter omställningskostnader[3] uppgår till 2 353 miljoner kronor. Justerat även för engångsposter uppgår resultatet efter omställningskostnader till 1 863 miljoner kronor.

För 2015 prognostiseras att omställningskostnaderna uppgår till 529 miljoner kronor, vilket är 33 miljoner kronor lägre än budget som uppgår till 562 miljoner kronor.

Resultat Mkr	**Utfall 2015 jan-aug**	**Utfall 2014 jan-aug**	**Prognos 2015**	**Budget 2015**	**Avvikelse Prognos - budget**	**Bokslut 2014**
Verksamhetens intäkter	**12 589**	**11 868**	**19 148**	**18 393**	**755**	**18 507**
Bemanningskostnader	-18 434	-17 761	-28 575	-28 494	-81	-27 677
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-11 427	-10 876	-17 729	-17 615	-114	-16 958
Köpt trafik	-8 630	-8 321	-13 254	-12 776	-478	-12 670
Övriga kostnader	-12 956	-12 858	-21 287	-21 057	-230	-20 356
Verksamhetens kostnader	**-51 446**	**-49 816**	**-80 845**	**-79 942**	**-903**	**-77 661**
Avskrivningar	-2 675	-2 496	-4 125	-4 215	90	-3 817
Verksamhetens nettokostnader	**-41 532**	**-40 444**	**-65 823**	**-65 764**	**-58**	**-62 971**
Summa samlade skatteintäkter	**44 769**	**42 727**	**67 170**	**67 067**	**103**	**63 971**
Finansiella intäkter	63	96	92	77	16	126
Finansiella kostnader	-780	-653	-1 389	-1 327	-63	-990
Finansnetto	**-717**	**-556**	**-1 297**	**-1 250**	**-47**	**-864**
Resultat före omställningskostnader	**2 520**	**1 726**	**50**	**53**	**-3**	**136**
Omställningskostnader	-166	-	-529	-562	33	-
Resultat efter omställningskostnader	**2 353**	**1 726**	**-479**	**-509**	**30**	**136**
Reserverat eget kapital, synnerliga skäl	*166*	-	*529*	*562*	*-33*	-

[3] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård under perioden 2015–2018.

4.1.1 Intäkter

Periodens totala intäkter[4] uppgår till 57 358 (54 595) miljoner kronor, vilket är 5,1 procent högre än för motsvarande period föregående år.

Verksamhetens intäkter Mkr	Utfall 2015 jan-aug	Utfall 2014 jan-aug	Budget 2015 jan-aug	Prognos 2015	Budget 2015	Avvikelse prognos-budget	Bokslut 2014
Patientavgifter sjuk- och tandvård	891	852	867	1 374	1 345	30	1 325
Resenärsintäkter	4 696	4 523	4 563	7 211	7 011	200	6 978
Försäljning av primärtjänster[1)]	1 226	1 149	1 082	1 925	1 854	71	1 820
Hyresintäkter, försäljning av övriga tjänster, material, varor	2 487	2 511	2 698	3 877	4 093	-215	3 733
Statsbidrag och övriga bidrag	2 211	1 926	2 182	3 243	2 997	246	3 101
Övriga intäkter	1 077	905	729	1 518	1 094	424	1 550
varav jämförelsestörande poster	*251*	-	-	*251*	-		-
Summa verksamhetens intäkter	**12 589**	**11 868**	**12 122**	**19 148**	**18 393**	**755**	**18 507**

[1)]Primärtjänster utgörs av såld hälso- och sjukvård, tandvård samt försäljning av övriga primärtjänster.

Verksamhetens intäkter uppgår till 12 589 (11 868) miljoner kronor, vilket är en ökning med 6,1 procent jämfört med motsvarande period föregående år. Den största enskilda förklaringen till den positiva avvikelsen i jämförelse med föregående år och budget är återbetalning av premier från AFA Försäkring på 253 miljoner kronor. Prognosen för verksamhetens intäkter uppgår till 19 148 miljoner kronor, en ökning med 3,5 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 4,1 procent högre än årets budget.

Inom trafikområdet uppgår periodens resenärsintäkter till 4 696 (4 523) miljoner kronor, vilket är 3,8 procent högre i jämförelse med föregående år. Intäktsökningen avser kollektivtrafiken på land och vatten och är framför allt volymrelaterad, men även prisrelaterad i jämförelse med föregående år. Färdtjänstresandet är i nivå med utfallet föregående år men något lägre än budget. Sjötrafikens intäkter är i nivå med budget.

Prognosen för resenärsintäkter uppgår till 7 211 miljoner kronor, vilket är 3,3 procent högre än föregående år och 2,9 procent högre än årets budget. Prognosen förutsätter en fortsatt gynnsam volymutveckling av resandet.

Inom hälso- och sjukvården uppgår periodens intäkter från patientavgifter inom sjuk- och tandvård samt försäljning av primärtjänster till 2 117 (2 001) miljoner kronor, vilket är en ökning med 5,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Intäktsökningen i jämförelse med föregående år avser främst utomlänsvård.

Prognosen för intäkter från patientavgifter inom sjuk- och tandvård samt försäljning av primärvårdstjänster uppgår till 3 299 miljoner kronor, vilket

[4] Totala intäkter avser summan av verksamhetens intäkter och samlade skatteintäkter.

är 4,9 procent högre än föregående år och 3,1 procent högre än årets budget.

Intäkter avseende hyra, övriga tjänster, material och varor uppgår till 2 487 (2 511) miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 3 877 miljoner kronor, vilket är 3,9 procent högre än föregående och 5,3 % lägre än årets budget. Avvikelsen i prognosen i jämförelse med budget avser framförallt en minskning av uthyrning av fordon i trafikverksamheten.

Specialdestinerade statliga bidrag inom hälso- och sjukvården uppgår till 1 065 (833) miljoner kronor för perioden. Förändringen mellan åren samt budget förklaras främst av högre ersättning för asylsjukvård och sjukskrivningsmiljarden från 2014 som slutreglerades i februari 2015. Prognosen för specialdestinerade bidrag uppgår till 1 461 miljoner kronor, vilket är 6,2 procent högre än föregående år och 10,1 procent högre än årets budget.

Samlade skatteintäkter

De samlade skatteintäkterna, som består av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, ökade under perioden januari–augusti 2015 med 2 042 miljoner kronor. Det motsvarar en ökning med 4,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år.

Mkr	Utfall 2015 jan-aug	Utfall 2014 jan-aug	Förändr. %	Förändr. Mkr	Bidrag till % förändr.
Skatteintäkter	41 986	39 888	5,3	2 098	4,9
Generella statsbidrag	3 353	3 052	9,9	301	0,7
Utjämningssystemet	-570	-212	-168,1	-357	-0,8
Summa samlade skatteintäkter	**44 769**	**42 727**	**4,8**	**2 042**	**4,8**

Den första posten, skatteintäkterna, ökade med 2 098 miljoner kronor under perioden januari–augusti 2015 i jämförelse med motsvarande period föregående år.

De redovisade generella statsbidragen ökade med 301 miljoner kronor under perioden januari–augusti 2015 i jämförelse med motsvarande period föregående år. Ökningen förklaras av att bidraget för läkemedelsförmånen har ökat, att ett retroaktivt bidrag för 2014 erhållits avseende behandling av hepatit C samt att bidrag erhållits avseende kompensation för höjda arbetsgivaravgifter för ungdomar.

I jämförelse med motsvarande period föregående år har bidraget för läkemedelsförmånen ökat med 137 miljoner kronor. I jämförelse med motsvarande period föregående år har det tillkommit 158 miljoner kronor

avseende bidrag för behandling av hepatit C samt 6 miljoner kronor avseende kompensationen för höjda arbetsgivaravgifter.

Utfallet av det kommunalekonomiska utjämningssystemet har försämrats med 357 miljoner kronor under perioden januari–augusti 2015 i jämförelse med motsvarande period föregående år. I det kommunalekonomiska utjämningssystemet ingår inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsbidrag samt regleringsbidrag alternativt regleringsavgift.

Inkomstutjämningsavgift beräknas utifrån skillnaden mellan länets beskattningsbara inkomster och det skatteutjämningsunderlag, även kallat garantinivå, som för landstinget motsvarar 115 procent av medelskattekraften i riket. Inkomstnivån i Stockholms län ligger på 116,3 procent av genomsnittet i riket år 2015 och landstinget får därmed betala en inkomstutjämningsavgift på den del av inkomsterna som överstiger garantinivån.

Kostnadsutjämningsbidraget utjämnar för opåverkbara och kostnadsdrivande skillnader mellan landstingen, till exempel befolkningsförändringar.

Regleringsbidraget eller regleringsavgiften används för två ändamål. Dels regleras skillnaden mellan statens anslag till och eventuella kostnader för systemet. Dels hanteras förändringar i ansvars- eller uppgiftsfördelningen mellan staten och kommunsektorn, enligt finansieringsprincipen. Om statens kostnader för det kommunalekonomiska utjämningssystemet överstiger summan av statens anslag och de avgifter som betalas in, blir regleringsposten negativ och sektorn får betala en så kallad regleringsavgift. Vid ett omvänt förhållande tar sektorn emot ett så kallat regleringsbidrag. Regleringsavgiften eller regleringsbidraget beräknas som ett enhetligt belopp per invånare i riket.

Vid en jämförelse med perioden januari–augusti föregående år har inkomstutjämningsavgiften och regleringsavgiften ökat med 51 miljoner kronor respektive 270 miljoner kronor, och kostnadsutjämningsbidraget har minskat med 36 miljoner kronor.

Skatteintäktsprognos

De samlade skatteintäkterna för år 2015 beräknas uppgå till 67 170 miljoner kronor. I jämförelse med budget bedöms de samlade skatteintäkterna öka med 103 miljoner kronor. Ökningen är en sammanvägd effekt av skatteintäkter, generella statsbidrag samt kommunalekonomisk utjämning.

Mkr	Prognos 2015	Budget 2015	Förändr. %	Förändr. Mkr	Utfall 2014	Förändring PR/14
Skatteintäkter	62 975	63 248	-0,4	-273	59 612	5,6
Generella statsbidrag	5 021	4 532	10,8	489	4 678	7,3
Utjämningssystemet	-826	-714	15,7	-112	-319	159,1
Summa samlade skatteintäkter	**67 170**	**67 067**	**0,2**	**103**	**63 971**	**5,0**
Förändring från föregående år, mkr	3 198	3 095			2 169	
Förändring från föregående år, %	5,0 %	4,8 %			3,5 %	
Skattesats	**12,10**	**12,10**			**12,10**	

Skatteintäkterna beräknas under 2015 uppgå till 62 975 miljoner kronor, vilket är en minskning med 273 miljoner kronor i jämförelse med årets budget. Minskningen förklaras främst av att Sveriges Kommuner och Landsting har reviderat ned prognosen för skatteunderlagstillväxten för år 2014.

De generella statsbidragen beräknas under 2015 uppgå till 5 021 miljoner kronor, vilket är en ökning med 489 miljoner kronor i jämförelse med budgeterat. Avvikelsen kan hänföras till att bidraget för läkemedelsförmånen har ökat, att ett retroaktivt bidrag för 2014 avseende behandling av hepatit C tillkommit samt att bidrag erhållits som kompensation för höjda arbetsgivaravgifter för unga.

Under 2015 beräknas kostnaderna för den kommunalekonomiska utjämningen att uppgå till 826 miljoner kronor, vilket är 112 miljoner kronor högre än budgeterat.

Osäkerheter i skatteintäktsprognosen

I prognosen för de samlade skatteintäkterna 2015 på 67 170 miljoner kronor ingår både definitiva och prognostiserade poster. I nuläget är tre poster prognostiserade: avräkningslikviden för 2015, justeringsposten för 2014 samt bidrag för läkemedelsförmånen. Prognosen är att dessa poster sammantaget uppgår till 4 810 miljoner kronor.

Prognoserna för avräkningslikviden för 2015 respektive justeringsposten för 2014 påverkas av hur skatteunderlaget i riket utvecklas år 2014 och 2015. Skatteunderlaget i riket 2015 beräknas öka med 4,8 procent jämfört med 2014. Underlag för beräkning av de samlade skatteintäkterna för 2015 fastställs i december 2015.

Känslighetsanalys Vad innebär en förändring med 1 procentenhet för skatteintäkterna 2015	Nettoeffekt på skatteintäkt 2015, mkr
Skatteunderlag riket 2014	956
Uppräkningsfaktor riket 2015	485

Om skatteunderlaget istället skulle öka med ytterligare 1 procentenhet, det vill säga med 5,8 procent, kommer de samlade skatteintäkterna för år 2015 att öka med 485 miljoner kronor.

4.1.2 Kostnader

Verksamhetens kostnader för perioden, exklusive omställningskostnader, uppgår till 51 446 (49 816) miljoner kronor, en ökning med 3,3 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Den faktiska kostnadsökningen för perioden ligger därmed i nivå med vad som är långsiktigt ekonomiskt hållbart för landstinget. Prognosen för verksamhetens kostnader år 2015 är dock 80 845 miljoner kronor, vilket är 4,1 procent högre än föregående år och 1,1 procent högre än årets budget.

Verksamhetens nettokostnader[5] för perioden uppgår till 41 532 (40 440) miljoner kronor, en ökning med 2,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för verksamhetens nettokostnader är 65 823 miljoner kronor, vilket är 4,5 procent högre än föregående år och i nivå med årets budget.

Bemanningskostnader Mkr	2015 jan-aug	2014 jan-aug	Förändring %
Lönekostnader	-12 128	-11 621	4 %
varav -sjuklön	-207	-173	20 %
-semester	-1 795	-1 722	4 %
-ersättning för övrig frånvaro	-2 258	-2 158	5 %
-övertidsersättning	-214	-213	1 %
Pensionskostnader	-2 472	-2 388	4 %
Sociala avgifter	-3 589	-3 445	4 %
Övriga personalkostnader*	42	-19	-324 %
Summa personalkostnader	**-18 148**	**-17 472**	**4 %**
Kostnad för inhyrd personal	**-286**	**-290**	-1 %
varav -Hälso- och sjukvården inkl tandvård	-228	-255	-10 %
-Trafik	-51	-25	102 %
-Fastigheter	-7	-8	-13 %
-Övriga	0	-2	-93 %
Summa bemanningskostnader	**-18 434**	**-17 761**	**4 %**

*Företagshälsovård, friskvård, utbildnings- och konferenskostnader, personalrepresentation, kostnadsersättningar samt förändring semesterlöneskuld.

[5] Nettokostnader avser verksamhetens intäkter och kostnader samt avskrivningar.

Det är framför allt bemanningskostnaderna som svarar för 35,8 procent av verksamhetens kostnader, samt köpt hälso- och sjukvård som svarar för 22,2 procent av verksamhetens kostnader, som står för de ökade kostnaderna. För perioden uppgår bemanningskostnaderna till 18 434 (17 761) miljoner kronor, en ökning med 3,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år.

För 2015 prognostiseras en ökning av bemanningskostnaderna med 3,2 procent i jämförelse med föregående år vilket är i nivå med årets budget.

Lönekostnaderna som utgör den största delen av bemanningskostnaderna uppgår till 12 128 (11 621) miljoner kronor och har ökat med 4,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Samtidigt har antalet helårsarbeten ökat med 2,3 procent. Det innebär att lönekostnaden per helårsarbete har ökat med i snitt 2,1 procent.

Mätt i antalet helårsarbeten uppgår personalvolymen under perioden till 42 262, vilket är 965 fler än för motsvarande period föregående år. För 2015 prognostiseras antalet helårsarbeten bli 297 fler än budgeterat. Antalet helårsarbeten inklusive extratid uppgår under perioden till 45 401, vilket är 2,3 procent fler än under motsvarande period föregående år. Extratiden ökade med 2,4 procent vilket motsvarar 73 helårsarbeten.

För perioden uppgår sjukfrånvaron till 13 (12) dagar per anställd.

I bemanningskostnaderna ingår även kostnader för inhyrd personal med 286 (290) miljoner kronor. Kostnaden för inhyrd personal uppgår för perioden till 1,6 procent av de totala bemanningskostnaderna och prognosen för året uppgår till 383 miljoner kronor.

Periodens kostnader för köpt hälso- och sjukvård uppgår till 11 427 (10 876) miljoner kronor, en ökning med 5,1 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Utökningen av vårdval och därmed fler specialistmottagningar i den öppna vården sker successivt. Under perioden ökar kostnaderna framför allt inom primärvården, främst beroende på primärvårdsrehabilitering och logopedi, samt vårdval till följd av vårdval ASiH[6] och specialiserad palliativ vård, samt somatisk specialistvård.

För 2015 prognostiseras kostnaderna för köpt hälso- och sjukvård öka med 4,5 procent i jämförelse med föregående år och med 0,6 procent, 114 miljoner kronor, i jämförelse med årets budget.

I jämförelse med motsvarande period föregående år ökar vårdkonsumtionen inom öppenvården med cirka 1,8 procent för landstingsdriven vård

[6] Avancerad sjukvård i hemmet.

och med cirka 1,9 procent för privatproducerad vård. Inom slutenvården har den landstingsdrivna vården minskat med cirka 0,5 procent i jämförelse med 2014 medan den privatproducerade vården har ökat med cirka 1,2 procent.

Läkemedelskostnaderna uppgår för perioden till 4 353 (4 055) miljoner kronor, en ökning med 7,3 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Den enskilt största orsaken till kostnadsökningen är ett nytt läkemedel mot hepatit C som introducerades i maj 2014.

Prognosen för läkemedelskostnaderna är 6 655 miljoner kronor, vilket är 5,4 procent högre än 2014 och 331 miljoner kronor, 5,2 procent, högre än årets budget. Under hösten 2015 förväntas kostnadsökningstakten plana ut, men kostnaderna kommer fortsatt att ligga kvar på en hög nivå.

Kostnaderna för köpt trafik uppgår för perioden till 8 630 (8 321) miljoner kronor, en ökning med 3,7 procent i jämförelse med föregående år. Kostnaderna för köpt landtrafik påverkas positivt av lägre indexkostnader till följd av sjunkande bränslepriser och fortsatt låga räntenivåer, samt att det planerade underhållet inte har påbörjats i samma takt som budgeterat.

De prognostiserade kostnaderna för köpt trafik beräknas uppgå till 13 254 miljoner kronor och ökar med 4,6 procent i jämförelse med föregående år, samt med 3,7 procent i jämförelse med budget. Detta främst till följd av ökade kostnader för köpt landtrafik med anledning av avstängningar i pendeltågstrafiken och tvärbanan, samt budgeterade men inte fullt genomförda effektiviseringar.

Konsultkostnader i verksamheten uppgår för perioden till 627 (697) miljoner kronor och har minskat i jämförelse med motsvarande period föregående år med 11,3 procent. Prognosen för 2015, 1 084 miljoner kronor, ligger i nivå med budget och innebär en minskning med 33 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. Uppföljning av konsultkostnader ingår som en del i det löpande arbetet med kostnadsöversyn i respektive verksamhet.

Avskrivningskostnaderna för perioden uppgår till 2 675 (2 496) miljoner kronor och har ökat med 7,2 procent i jämförelse med föregående år. De prognostiserade avskrivningarna för 2015 uppgår till 4 125 miljoner kronor och är 8,1 procent högre än föregående års utfall och 90 miljoner, 2,1 procent, lägre än årets budget. Avvikelsen i jämförelse med budget avser främst trafikverksamheten.

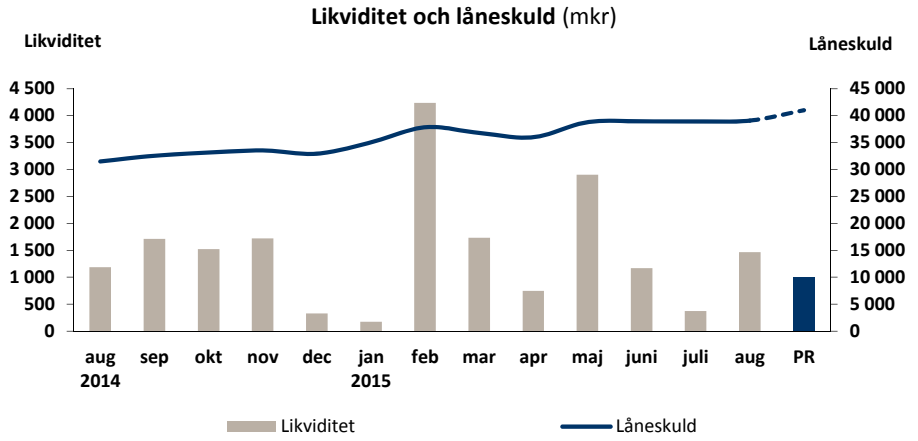
Finansnettot, som består av finansiella intäkter och finansiella kostnader, uppgår för perioden till -717 (-556) miljoner kronor. Avvikelsen i jämförelse med motsvarande period föregående år förklaras främst av ökade räntekostnader som beror på den ökade upplåningen för investeringar

inom sjuk- och hälsovård samt kollektivtrafik. Det prognostiserade finansnettot för 2015 uppgår till -1 297 miljoner kronor. En avvikelse med 47 miljoner kronor i jämförelse med budgeterat 1 250 miljoner kronor. Avvikelsen avser ökade kostnader för räntedel i årets pensionskostnad.

4.2 Finansiering

Stockholms läns landstings likviditet[7] uppgår per den sista augusti till 1 465 miljoner kronor, vilket är 1 140 miljoner kronor högre än vid ingången av 2014 och en ökning med 1 096 miljoner kronor från föregående månad. Snittlikviditeten för perioden januari–augusti 2015 uppgår till 1 141 (1 093) miljoner kronor och är i linje med årsprognosen och likviditetsplanen.

Förändringen av likviditeten under 2015 avser framför allt en planerad ökad upplåning för finansiering av kommande investeringar. Likviditetsprognosen för 2015 visar på en likviditet vid årets slut på cirka 1 000 miljoner kronor.

Landstingets räntebärande skulder per augusti uppgår till 39 070 miljoner kronor, vilket är 6 139 miljoner kronor högre än vid ingången av 2015. Prognosen för de räntebärande skulderna uppgår till 41 000 miljoner kronor vid årets utgång. Ökningen under året beror på nyupptagna lån för att finansiera årets investeringar inom hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik.

Den genomsnittliga upplåningsräntan för landstingets låneportfölj vid periodens slut uppgår till 2,1 procent, en minskning från 2014-12-31 med 0,4 procent.

Den genomsnittliga betalningsberedskapen under augusti uppgick till 53 dagar. Enligt landstingets finanspolicy ska den uppgå till minst 21 dagar.

[7] Utgörs av summan av kassa och banktillgodohavanden samt kortfristiga placeringar.

Den genomsnittliga räntebindningstiden för landstingets låneportfölj var 3,9 år per den sista augusti, vilket är något lägre än vid årsskiftet då räntebindningstiden uppgick till 4,0 år. Den ligger inom det intervall för räntebindningstid, 2–5 år, som landstingsfullmäktige har fastställt i finanspolicyn.

Utöver egna likvida medel har Stockholms läns landsting avtalade lånelöften som uppgår till 7 000 miljoner kronor och outnyttjade checkräkningskrediter på 4 000 miljoner kronor.

Landstingsfullmäktige har fastställt en upplåningsram på 95 000 miljoner kronor. Den avser summan av samtliga avtalade låne- och kreditlöften, låneprogram och leasingförpliktelser, samt checkräkningskrediter.

Alla förvaltningar och helägda bolag ska följa landstingets finanspolicy. Alla enheter har rapporterat att de följer finanspolicyn per den sista augusti 2015 förutom i ett fall där en nedgradering skett av en motparts rating till en nivå understigande den i landstingets finanspolicy angivna lägsta nivå vid användande av derivatinstrument. Nuvarande marknadsvärde medför ingen motpartsrisk.

4.3 Avstämning av balanskravet

Det prognostiserade balanskravsresultatet uppgår till 48 miljoner kronor för år 2015. I detta resultat ingår omställningskostnader som är kopplade till genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård med 529 miljoner kronor samt reavinster med 2 miljoner kronor. Under år 2015 ianspråktas reserverade medel inom eget kapital med 529 miljoner kronor för att täcka årets omställningskostnader. Bedömningen för helåret är att Stockholms läns landsting kommer att uppfylla lagens krav på en ekonomi i balans för 2015.

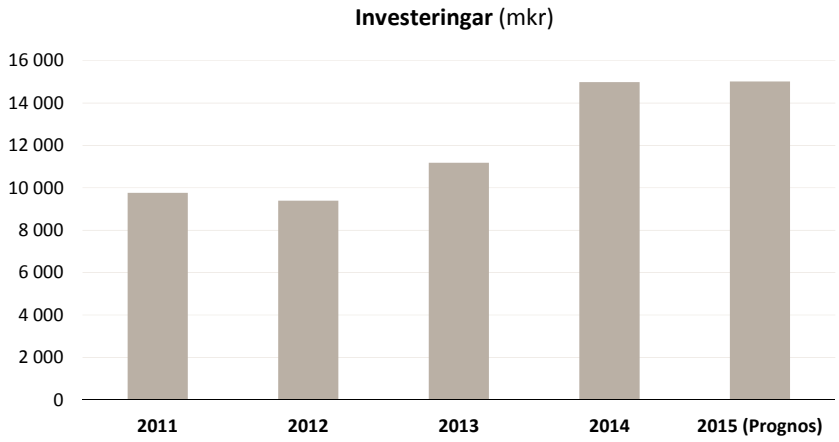
Resultat enligt balanskrav	**Prognos**
Mkr	**2015**
Resultat	-479
Reavinster	-2
Resultat efter balanskravsjusteringar	**-481**
Reserverat eget kapital, synnerliga skäl*	529
Balanskravsresultat	**48**

*Omställningskostnader

Under åren 2012–2014 beslutade landstingsfullmäktige att reservera sammanlagt 5 300 miljoner kronor inom det egna kapitalet för att täcka framtida omställningskostnader i samband med genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård.

5. Investeringar

Länets ökande befolkning medför ett ökat investeringsbehov inom både hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Årets investeringsvolym är större än någonsin och går i linje med den starka regionala utvecklingen.

5.1 Investeringsutfall

Investeringsutfallet per den sista augusti 2015 uppgår till 8 979 miljoner kronor, vilket motsvarar 59 procent av den budgeterade årsvolymen på 15 225 miljoner kronor. Prognosen uppgår till 15 015 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 99 procent av årsbudget. Nya Karolinska Solna redovisar en prognos som är 302 miljoner kronor lägre än budget och förvaltning för utbyggd tunnelbana prognostiserar 91 miljoner kronor högre än budgeterat.

Investeringar	Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Bokslut	Upparbetningsgrad	
Mkr	2015	2014	2015	2015	2014	2015	2014
	jan-aug	jan-aug				jan-aug %	jan-aug %
Vård inkl fastigheter (LFS)	1 902	1 661	3 503	3 503	2 836	54	54
NKS	2 289	2 418	4 005	4 307	3 639	53	58
Trafik	4 129	4 290	6 404	6 404	7 873	64	53
Citybanan	310	336	389	389	376	80	70
FUT	295	0	578	487	117	61	0
Övrigt	53	112	137	136	147	39	80
Totala investeringar SLL-koncernen	**8 979**	**8 816**	**15 015**	**15 225**	**14 988**	**59**	**54**

5.2 Kollektivtrafikens investeringar

Periodens utfall för kollektivtrafikinvesteringar inom trafiknämnden uppgår till 4 129 miljoner kronor, vilket innebär att upparbetningsgraden i förhållande till budget är 64 procent i jämförelse med 53 procent under motsvarande period föregående år.

Hissar och rulltrappor har ett fortsatt fokus under året. En omfattande plan för att förbättra status av hissar och rulltrappor har tagits fram och arbeten har startats. Under perioden har en renovering av Årstabron pågått och

planerade arbeten för en anslutning till Citybanan har fortsatt. På Roslagsbanan har dubbelspårsutbyggnaden på sträckorna Kragstalund-Vallentuna, Visinge-Täby Kyrkby och Rydbo-Åkers Rune slutförts. Utbyggnaden omfattar även säkerhetshöjande åtgärder samt åtgärder mot buller. Byggnation på Östra Station har startat. Upprustning av befintliga fordon pågår och 15 stycken vagnar X10p har levererats och tagits i drift. Marken till Molnbydepån har köpts och den geotekniska undersökningen har påbörjats.

Inom programmet Spårväg City pågår upprustning och tillgänglighetsanpassning av befintliga hållplatser på linje 7. AGA depån, etapp 1, har färdigställts och tagits i drift, och markarbeten inom etapp 2 har påbörjats.

På Saltsjöbanan genomförs nybyggnationer av likriktarstationer, anläggning av nya spår och växelbyten samt bulleråtgärder. Mark- och anläggningsarbeten har startat för utbyggnad av tvärbanan till Sickla.

Uppgradering av tunnelbanans röda linje fortsätter och byggnationen av Norsborgsdepån pågår. Delutbetalning på 140 miljoner kronor för nya tunnelbanevagnar C30 har gjorts under perioden.

En uppdatering av signalsystemen på tvärbanans Solnagren genomförs. Ett avtal om medfinansiering av Kistagrenens utbyggnad har tecknats med berörda kommuner.

Det prognostiserade utfallet är i nivå med budgeterat på 6 404 miljoner kronor. I budgeten ingår en justeringspost på cirka 2 400 miljoner kronor i syfte att minska de totala investeringsutgifterna 2015. Prognosen som är i nivå med budgeten innebär en rad avvikelser som sammanlagt ligger inom ramen för justeringsposten. Större justeringar avser:

- Program Röda linjen 219 miljoner kronor
- Program Roslagsbanan 208 miljoner kronor
- Program Slussen 238 miljoner kronor
- Program tvärbana Solnagrenen 264 miljoner kronor

Avvikelserna förklaras av förändrade utbetalningsplaner i program Röda linjen, senarelagda leveranser av fordon till Roslagsbanan, överklagande av detaljplanen för tvärbanan till Sickla inom program Slussen, samt fortsatta förseningar i leveransen av signalsäkerhetssystemet till tvärbanan Solnagrenen.

Prognosen för Citybanan är i nivå med budget. Citybanan byggs av Trafikverket. I projektet ingår två nya stationer, Odenplan och City, som kommer

att ansluta till tunnelbanestationerna Odenplan och T-Centralen. Stationerna finansieras av och kommer att ägas av Stockholms läns landsting.

5.2.1 Förvaltning för utbyggd tunnelbana

Stockholms läns landsting, staten, Stockholms stad, Nacka Kommun, Solna stad och Järfälla kommun har efter förhandling kommit överens om en utbyggnad av 19 kilometer ny tunnelbana, tio nya tunnelbanestationer och en nybyggnation av 78 000 bostäder i länet. Enligt avtalet i 2013 års Stockholmsförhandling planeras följande utbyggnader av tunnelbanan:

- Kungsträdgården-Nacka centrum och Sofia-Gullmarsplan/söderort
- Odenplan-Arenastaden
- Akalla-Barkarby station.

Förvaltning för utbyggd tunnelbana ansvarar för dessa utbyggnader samt för investeringar i depåer och fordon.

Fokus under perioden har varit att ta fram underlag och få beslut om lokaliseringar, samt utredningsarbeten kring utformning och tekniska lösningar. Exempel på utredningar under 2015 är utformning av en typstation och normalsektion.

Prognosen på 578 miljoner kronor är 91 miljoner kronor över budget, vilket beror på att arbetet med projektering och planläggning har blivit intensivare än den bedömning som gjordes vid tidpunkten för budgetering. De ackumulerade investeringsutgifterna för 2014 och 2015 är enligt prognosen i linje med Stockholmsöverenskommelsen eftersom upparbetningen under 2014 var lägre än bedömningen i överenskommelsen.

Tunnelbana till Nacka och söderort

Projekt tunnelbana till Nacka och söderort innebär en förlängning av den blå linjen söderut, från Kungsträdgården till Nacka centrum, med fyra mellanliggande stationer. I projektet ingår också en avgrening via Gullmarsplan mot den befintliga gröna linjen mot Hagsätra.

Ett arbete pågår med att ta fram en systemhandling, järnvägsplan och underlag för miljökonsekvensbeskrivning, inklusive val av sträckning och stationslägen. Under hösten 2015 planeras beslut om sträckning mellan Sofia och Sockenplan i landstingsstyrelsen.

Tunnelbana till Arenastaden

Projekt tunnelbana till Arenastaden innebär en ny tunnelbanelinje från Odenplan via Hagastaden till Arenastaden. Enligt beslut får den nya linjen färgen gul. Under kvartal två har undersökningar och provtagningar genomförts längs sträckan Hagastaden-Arenastaden. Projektering pågår på samtliga stationslägen.

De förberedande arbetena för en stationsuppgång i Nya Karolinska Solnas huvudentré sker via ett tilläggsavtal som har tecknats av landstinget och Skanska. De första förberedande entreprenaderna, förutom pågående arbeten med en stationsuppgång, förväntas bli upphandlade i slutet av 2016 och arbeten beräknas komma igång under 2017.

Tunnelbana till Barkarby

Projekt tunnelbana till Barkarby innebär en förlängning av den blå linjen, från den befintliga stationen Akalla till pendeltåget vid Barkarby station via Barkarbystaden. Ett arbete pågår för närvarande med att optimera anläggningens utformning. Parallellt med framtagandet av systemhandlingen pågår arbetet med att färdigställa järnvägsplanen och kommunernas detaljplaner med miljökonsekvensbeskrivning, samt att ta fram underlag för tillståndsansökan.

Under våren och sommaren har markundersökningar och provtagningar genomförts för att bland annat undersöka bergets nivå och kvalitet, samt områdets grundvattenförhållanden.

Tillsammans med Trafikverket och Järfälla kommun genomfördes under våren en åtgärdsvalsstudie med syfte att ta fram en lämplig utformning av den gemensamma bytespunkten vid Barkarby station. Tillsammans med projekt Mälarbanan och Trafikverket pågår nu ett arbete med att utveckla anläggningen, samt att planera byggandet för att minimera påverkan på tågtrafiken. En dialog förs även med Järfälla kommun, fastighetsägaren söder om spåret, samt trafikförvaltningen när det gäller utformningen av uppgångar och entréer mot den planerade bussterminalen.

Depåer och fordon

Depåer respektive fordon är två separata investeringsobjekt som bedrivs i ett gemensamt projekt. Syftet är att säkerställa att det finns fordon och depåkapacitet inför de olika trafikstarterna inom ramen för nya tunnelbanan.

Under perioden april till augusti har en förstudie för depåer genomförts inför inriktningsbeslutet i landstingsstyrelsen. En förstudie i syfte att bedöma nödvändiga fordonsresurser vid trafikstarterna påbörjas under 2015.

5.3 Investeringar i vård inklusive fastigheter

Investeringar inom vården består av investeringar i fastigheter som redovisas inom ramen för Landstingsfastigheter Stockholm, samt av investeringar i utrustning och inventarier hos respektive vårdgivare.

Investeringarna uppgår per den sista augusti till 1 902 miljoner kronor, varav 1 557 miljoner kronor avser fastigheter. Detta ger en upparbetningsgrad på 54 procent i jämförelse med årets budget, vilket är i nivå med motsvarande period föregående år.

Prognosen är i nivå med årsbudgeten på 3 503 miljoner kronor. Avvikelser inom prognosen är bland annat att Folktandvården i Stockholms län och Karolinska Universitetssjukhuset prognostiserar högre investeringar än den fastställda ramen. För Karolinska Universitetssjukhuset beror avvikelsen på en teknisk justering mellan åren inom det fastställda investeringsutrymmet till följd av förseningar av tidigare års beslutade investeringar. Södersjukhuset AB och hälso- och sjukvårdsnämnden prognostiserar ett utfall som är lägre än budgeterat. Landstingsfastigheter Stockholm prognostiserar ett utfall som motsvarar den fastställda budgeten.

Folktandvården i Stockholms län AB har i uppdrag att prioritera investeringar i utrustning och inventarier vid ombyggnationen till nya Eastmaninstitutet inom landstingsfullmäktiges beslutade investeringsutrymme. Bolaget har bedömt att en sådan prioritering inte är möjlig, vilket medför en prognos på 25 miljoner kronor över den fastställda ramen på 58 miljoner kronor. Prognosen för vårdgivarnas investeringar i maskiner och inventarier är sammantaget oförändrad i jämförelse med budget.

De objekt som har de högsta utgifterna under perioden januari–augusti inom vårdens fastigheter är teknisk upprustning av byggnad 01 vid Löwenströmska sjukhuset, samt ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus där byggnadsarbeten pågår.

Vid Södersjukhuset pågår projektering av ny behandlingsbyggnad i västläge. Dessutom pågår framtagande av kompletterande systemhandlingar för det nya försörjningskvarteret. Ett flertal tekniska upprustningar vid Södersjukhuset ligger vilande i avvaktan på utredning gällande alternativt utbyggnad av Södersjukhuset, eller uppförande av ett nytt akutsjukhus i enlighet med uppdrag i budget 2016.

För objektet ny- och ombyggnation av operation och röntgen vid Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge har en aktualisering gjorts av programarbetet. Ett förslag till genomförandebeslut är planerat till landstingsfullmäktige för beslut i oktober.

Vid Danderyds sjukhus pågår detaljprojektering och produktion av den nya behandlingsbyggnaden.

Merparten av vårdens investeringar i utrustning och inventarier utgörs av ersättningsinvesteringar. Hittills under 2015 har investeringar främst gjorts i medicinteknisk utrustning, varav en betydande del avser investeringar och omfattande uppgraderingar av utrustning för radiologi, främst vid Karolinska Universitetssjukhuset.

5.3.1 Nya Karolinska Solna

Byggandet av den nya sjukhusanläggningen pågår och projektets tidsplan håller såväl ekonomiskt som tidsmässigt. Den första delen av sjukhusbyggnaden ska enligt plan vara klar till halvårsskiftet 2016. Verksamhetsstart planeras till hösten 2016. Nedan redovisas de totala kostnaderna och investeringsutgifterna för projektet, från projektstarten till augusti månads utgång 2015.

Prognosen för årets samlade fastighetsinvesteringar som innefattar den pågående nybyggnationen inom Offentlig Privat Samverkan, OPS-avtalet, beslutade tilläggsavtal gentemot projektbolaget samt byggnation i egen regi, är oförändrad i jämförelse med den fastställda budgeten på 3 371 miljoner kronor.

Investeringarna för medicinteknisk utrustning samt informations- och kommunikationsteknik prognostiseras bli 302 miljoner kronor lägre än budgeterade 935 miljoner. De utgifter som hittills har upparbetats motsvaras av förskottsbetalningar eller så kallade milstolpeersättningar. Utgifterna kommer att upparbetas successivt under kommande år vilket innebär att investeringsramen på totalt 4 300 miljoner kronor bedöms komma nyttjas i sin helhet.

Kostnader Nya Karolinska Solna	2008-2014	Utfall	Totalt	Budget
Mkr		2015		2015
Ledning och administration	107	1	108	2
Projekt				
Verksamhetsrelaterat, överfört till Karolinska	27*	0	27	0
Inredning	1	0	1	0
IT och kommunikationsteknik	20	0	20	1
Medicinskteknisk utrustning	79	5	84	4
Konst	6	1	7	3
Evakuering och föreberedande arbete samt avtalsfrågor	556	32	588	32
Totalt projekt	**689**	**39**	**728**	**42**
Driftkostnader NKS				
Parkeringshus och Teknikbyggnad	188	143	331	148
Total kostnad	**984**	**183**	**1 167**	**192**

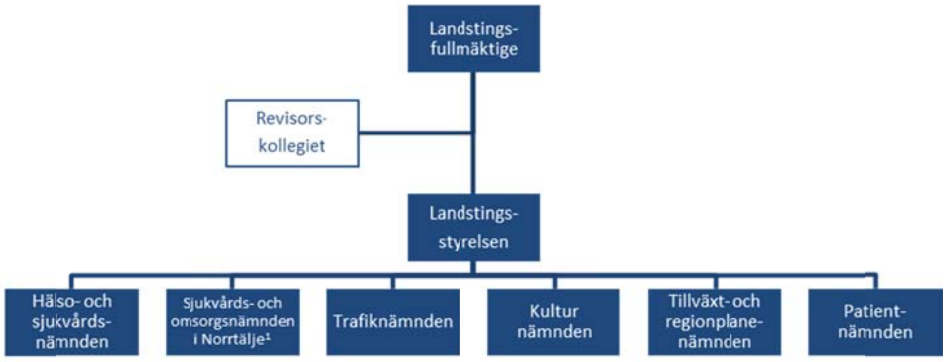
* Jämfört med Årsredovisning 2014 är programkontorets kostnader exkluderade.

Investeringar Nya Karolinska Solna	Ackumulerat	Utfall		Budget
Mkr	2014	201508	Totalt	2015
Byggnad				
Pågående nybyggnad SLL-andel	799*	20	20	189
Tilläggsavtal/Ändringsförfrågningar	628	151	779	291
Pågående nybyggnad OPS-andel	11 983	1 917	13 900	2 885
Totalt byggnad	**12 611**	**2 088**	**14 699**	**3 365**
-varav driftsatta byggnader	2 346	0	2 346	0
Konst	**11**	**2**	**13**	**6**
Utrustning				
IT och kommunikationsteknik	103	60	163	262
Medicinskteknisk utrustning	226	135	361	582
Inredning	8	4	12	11
Ospecificerade objekt			0	80
Totalt utrustning	**337**	**199**	**336**	**935**
Totalt	**13 758**	**2 289**	**15 048**	**4 306**

* Jämfört med Årsredovisning 2014 ingår även investeringar i evakueringsåtgärder.

6. Ekonomiskt resultat för nämnder och styrelse

Detta avsnitt syftar till att ge en ekonomisk uppföljning till de nämnder och styrelse som tilldelats ett landstingsbidrag.

6.1 Landstingsstyrelsen

Resultatet per augusti 2015 för landstingsstyrelsens förvaltning, inklusive Nya Karolinska Solna, är 174 miljoner kronor, i jämförelse med periodens budget som uppgår till -1 miljon kronor. Avvikelsen mot periodens budget förklaras främst av intäkter från hälso- och sjukvårdsförvaltningen med avseende på ST-ersättning. Detta vägs delvis upp av kostnader för lämnade bidrag med avseende på ST-ersättning. Andra avvikelser från periodens budget är lägre IT-kostnader till följd av en lägre försäljning av IT-tjänster.

Årets prognos uppgår till 85 miljoner kronor i jämförelse med det budgeterade nollresultatet. Detta innebär att förvaltningens besparingsmål, på 50 miljoner kronor beräknas uppnås. Den positiva prognosen förklaras främst av förändrade redovisningsprinciper som baseras på det gällande ALF-avtalet, vilket syns i prognosen för forskning, utveckling och utbildning. Även senarelagda satsningar inom utbildningsområdet samt lägre bemanningskostnader bidrar till den positiva prognosen.

För investeringar, se vidare under investeringsavsnittet.

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period budget jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Resultat helår 2014
Verksamhetens intäkter							
Intäkter	2 762	2 500	2 585	4 019	3 827	192	3 835
-varav SLL internt	*2 666*	*2 426*	*2 481*	*3 932*	*3 670*	*262*	*3 714*
Kostnader	-2 500	-2 425	-2 491	-3 796	-3 684	-112	-3 725
Finansnetto	-89	-55	-95	-138	-143	5	-101
Resultat	**174**	**20**	**-1**	**85**	**0**	**85**	**9**

6.1.1 Förvaltning för utbyggd tunnelbana

Landstingsfullmäktige beslutade den 18 februari 2014 att godkänna avtal inom 2013 års Stockholmsförhandling om en utbyggnad av tunnelbanan. Landstingsstyrelsen fick i uppdrag att ansvara för att genomföra utbyggnaden och under 2014 bildades förvaltning för utbyggd tunnelbana.

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period budget jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Resultat helår 2014
Verksamhetens intäkter							
Intäkter	46	0	65	90	100	-10	30
-varav SLL internt	*11*	*0*	*19*	*22*	*29*	*-8*	*11*
Kostnader	-46	0	-65	-90	-100	10	-30
Resultat	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Förvaltning för utbyggd tunnelbana finansieras genom medfinansiering från de parter som ingick avtal om en utbyggd tunnelbana enligt 2013 års Stockholmsförhandling. Medfinansieringen ska täcka de utgifter som är direkt kopplade till respektive investeringsobjekt, men även kostnader för förvaltningens stab. Detta medför att förvaltningen årligen kommer att redovisa ett nollresultat.

Kostnaderna per den sista augusti är 19 miljoner kronor lägre än periodens budget, vilket beror på färre antal inhyrda personer än vad som antogs i budget. Prognosen redovisar 10 miljoner kronor lägre kostnader på grund av senarelagda rekryteringar. En jämförelse av kostnadsutvecklingen mellan åren är inte relevant då hela 2014 var ett uppbyggnadsår för staben.

För investeringar, se vidare under investeringsavsnittet.

6.2 Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämndens resultat för perioden uppgår till 960 miljoner kronor. För motsvarande period föregående år var resultatet 718 miljoner kronor. Avvikelser mot den periodiserade budgeten uppgår till 324 miljoner kronor. Större positiva avvikelser mot den periodiserade budgeten redovisas med avseende på somatisk specialistvård, psykiatri och övrig sjukvård. Läkemedel redovisar en större negativ avvikelse.

I jämförelse med motsvarande period föregående år ökade verksamhetens intäkter med 5,4 procent. Ökningen av övriga intäkter uppgår till 24 procent och avser överföring av statsbidrag, framför allt med avseende på hepatit C, till hälso- och sjukvårdsförvaltningen om 497 miljoner kronor.

I jämförelse med motsvarande period föregående år ökade verksamhetens kostnader med 4,7 procent. De övriga kostnaderna har ökat med 8,8 procent, vilket främst förklaras av ökade kostnader för läkemedel.

För helåret 2015 beräknas resultatet vara i nivå med budget. Prognosen förutsätter att hälso- och sjukvårdsnämndens beslut från den 16 mars 2015 om åtgärder för en ekonomi i balans i form av kostnadssänkningar och intäktsökningar ger effekt enligt plan.

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period budget jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Resultat helår 2014
Verksamhetens intäkter							
Landstingsbidrag	34 490	32 993	34 488	49 489	51 735	-2 246	49 489
Övriga intäkter	1 838	1 478	1 528	2 309	2 292	17	2 544
Summa verksamhetens intäkter	**36 328**	**34 470**	**36 016**	**51 798**	**54 027**	**-2 228**	**52 033**
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-344	-325	-398	-524	-598	74	-512
Köpt hälso- och sjukvård	-30 164	-28 982	-30 234	-44 370	-46 189	1 819	-44 712
Övriga kostnader	-4 857	-4 462	-4 742	-6 926	-7 230	304	-7 020
Summa verksamhetens kostnader	**-35 365**	**-33 770**	**-35 373**	**-51 819**	**-54 017**	**2 197**	**-52 243**
Avskrivningar	-3	-4	-7	-7	-10	3	-6
Finansnetto	-	22	-	28	-	28	23
Resultat	**960**	**718**	**636**	**0**	**0**	**0**	**-193**

Det prognostiserade nollresultatet innefattar ett större överskott för somatisk specialistvård, 241 miljoner kronor, och övrig sjukvård, 146 miljoner kronor, samt ett större underskott för läkemedel, 300 miljoner kronor, och geriatrik, 90 miljoner kronor.

Överskottet för den somatiska specialistvården förklaras av lägre kostnader för medicinsk service samt för privata vårdgivare på nationell taxa.

Underskottet inom geriatrik förklaras av fortsatt ökade kostnader för ASIH till följd av ökade volymer. Underskottet för läkemedel är en följd av ökade kostnader för smittskyddsmedel för behandling av hepatit C. Kostnaderna täcks av ett ökat läkemedelsbidrag.

Nedan redovisas ett urval av de verksamhetsförändringar som har genomförts under 2015.

Somatisk specialistvård

Antalet privata enheter som bedriver vårdval inom ramen för lagen om valfrihetssystem, LOV, uppgår per den sista augusti 2015 till 183 enheter, en ökning med 10 enheter i jämförelse med augusti föregående år.

Primärvård

Per den sista augusti 2015 fanns det 207 husläkarmottagningar. Under perioden januari–augusti har två nya mottagningar öppnat, en i Kista-Rinkeby och en i Täby.

I mars öppnade Hälsomottagningen Järva, den tredje hälsomottagningen i länet. Hälsomottagningarna är specialistmottagningar som kompletterar husläkarmottagningar och andra vårdgivare. Husläkare kan remittera patienter som är i behov av stöd och rådgivning för sundare levnadsvanor på specialistnivå till hälsomottagningen.

Psykiatri
Rättspsykiatrins två avdelningar vid S:t Görans sjukhus har flyttat till Löwenströmska sjukhuset. Därmed finns totalt sju rättspsykiatriska avdelningar samlade på Löwenströmska sjukhuset. Samtidigt flyttade psykiatrisektor Nordvästs två allmänpsykiatriska slutenvårdsavdelningar från Löwenströmska till de lokaler på S:t Görans sjukhus som rättspsykiatrin lämnade, i väntan på ny lokalisering.

Vid Löwenströmska sjukhuset utnyttjades och samordnades lokalerna av rättspsykiatrin så att ytterligare tolv platser skapades till en låg marginalkostnad på tre miljoner kronor.

Övrig sjukvård
Under perioden har den tionde och därmed sista ambulansen inom det så kallade Ambulanslyftet tagits i bruk. Ambulanslyftet avser beslutet att utöka ambulanskapaciteten i SLL med totalt tio nya enheter med start 2013.

6.3 Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje

Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtäljes resultat per augusti uppgår till 66 miljoner kronor, vilket är 34 miljoner kronor högre än resultatet för motsvarande period föregående år och 33 miljoner kronor högre än den periodiserade budgeten. Av periodens resultat på 66 miljoner kronor kan 47,8 miljoner kronor hänföras till Stockholms läns landstings ansvarsområde, det vill säga vårdverksamheten.

Nämnden prognostiserar ett samlat resultat på 15 miljoner kronor för 2015, varav den landstingsfinansierade verksamheten utgör -0,3 miljoner kronor. Det prognostiserade resultatet inom den landstingsfinansierade verksamheten avviker med -0,3 miljoner kronor mot det budgeterade nollresultatet. Prognosen innefattar ett underskott inom geriatrik, 5,7 miljoner kronor, och inom somatisk specialistvård, 2,9 miljoner kronor, samt ett överskott inom primärvård, 6,6 miljoner kronor.

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period Budget jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Resultat helår 2014
Verksamhetens intäkter							
Landstingsbidrag, SLL	904	869	904	1 356	1 356	0	1 303
Kommunbidrag, Norrtälje Kommun	681	630	681	1 021	1 021	0	945
Övriga intäkter	159	141	157	234	237	-3	230
Summa verksamhetens intäkter	**1 744**	**1 640**	**1 742**	**2 611**	**2 614**	**-3**	**2 478**
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-27	-26	-30	-41	-45	4	-39
Köpt hälso- och sjukvård	-1 439	-1 385	-1 464	-2 235	-2 248	13	-2 150
Övriga kostnader	-212	-197	-215	-320	-321	1	-301
Summa verksamhetens kostnader	**-1 678**	**-1 608**	**-1 709**	**-2 596**	**-2 614**	**18**	**-2 490**
Resultat	**66**	**32**	**33**	**15**	**0**	**15**	**-12**

6.4 Trafiknämnden

Trafiknämndens resultat för perioden uppgår till 381 miljoner kronor, vilket är 447 miljoner kronor högre än den periodiserade budgeten. Det prognostiserade resultatet är 220 miljoner kronor lägre än det budgeterade nollresultatet.

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period budget jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Resultat helår 2014*
Verksamhetens intäkter							
Biljettintäkter	4 700	4 527	4 563	7 211	7 012	199	6 984
Landstingsbidrag	6 086	5 766	5 959	8 938	8 938	0	8 423
Övriga intäkter	2 046	2 008	2 258	3 347	3 404	-57	3 355
Summa verksamhetens intäkter	**12 832**	**12 301**	**12 780**	**19 496**	**19 355**	**142**	**18 762**
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-315	-295	-353	-544	-554	10	-479
Köpt trafik	-8 632	-8 324	-8 558	-13 261	-12 783	-478	-12 674
Övriga kostnader	-1 581	-1 811	-1 872	-2 909	-2 911	1	-2 843
Summa verksamhetens kostnader	**-10 527**	**-10 430**	**-10 783**	**-16 715**	**-16 247**	**-467**	**-15 996**
Avskrivningar	-1 546	-1 412	-1 647	-2 366	-2 472	105	-2 176
Finansnetto	-378	-387	-416	-635	-636	0	-607
Resultat	**381**	**72**	**-66**	**-220**	**0**	**-220**	**30**

*Resultatet för 2014 avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader

Verksamhetens intäkter uppgår till 12 832 miljoner kronor i jämförelse med periodens budget på 12 780 miljoner kronor, vilket innebär en positiv avvikelse på 52 miljoner kronor, motsvarande 0,4 procent. Biljettintäkterna överstiger den periodiserade budgeten med 137 miljoner kronor, motsvarande 3,0 procent. Detta beror dels på en högre ökningstakt i resandet i

jämförelse med budget, dels på en ändrad fördelning mellan olika biljettkategorier.

I jämförelse med motsvarande period föregående år ökade verksamhetens intäkter med 531 miljoner kronor, motsvarande 4,3 procent, främst till följd av högre landstingsbidrag och högre biljettintäkter. Biljettintäkterna ökade med 173 miljoner kronor, motsvarande 3,8 procent.

Verksamhetens kostnader uppgår till 256 miljoner kronor, 2,4 procent, lägre än den periodiserade budgeten. Större avvikelser omfattar 332 miljoner kronor lägre kostnader till följd av en upplösning av en underhållsreserv, samt lägre kostnader för elenergi, media och specialistkonsulter. Kostnader för köpt trafik på land är 84 miljoner kronor högre än den periodiserade budgeten till följd av senarelagda besparingar.

I jämförelse med motsvarande period föregående år har verksamhetens kostnader ökat med 97 miljoner kronor, motsvarande 0,9 procent. Ökningen kan hänföras till högre kostnader för köpt trafik på grund av kostnader för ersättningstrafik i samband med avstängningar av pendeltågstrafiken, samt högre kostnader för incitament till följd av ökad kvalitet i tunnelbanan med avseende på punktlighet och städning. Till följd av lägre marknadsräntor förbättrades finansnettot med 38 miljoner kronor i jämförelse med den periodiserade budgeten.

Prognosen för helår redovisar ett resultat på -220 miljoner kronor. I prognosen återfinns en rad avvikelser i förhållande till budgeten. Biljettintäkterna förväntas överstiga budget med 199 miljoner kronor, motsvarande 2,8 procent, till följd av ökat resande och försäljning av biljetter med högre pris. De prognostiserade kostnaderna för köpt trafik beräknas bli 478 miljoner kronor högre än budgeterat till följd av budgeterade men inte genomförda, alternativt förskjutna, effektiviseringar. Även omfattande avstängningar i pendeltågstrafiken, framför allt under sommaren, och behovet av ersättningstrafik samt ökad ersättning till entreprenören för försenad driftstart av Lidingöbanan, medför ökade kostnader.

Avskrivningarna är 106 miljoner kronor lägre än budgeten till följd av senarelagda aktiveringar av investeringsobjekt. Finansnettot i prognosen uppgår till budgeterad nivå. Effekten av lägre marknadsräntor motverkas av ökade räntekostnader och är kopplad till pensionsskulden med 117 miljoner kronor till följd av ett aviserat beslut från Finansinspektionen om en kommande sänkning av diskonteringsräntan.

6.5 Kulturnämnden

Kulturnämndens resultat för perioden uppgår till 12 miljoner kronor, vilket är 8 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. Utfallet avviker positivt mot den periodiserade budgeten med 11 miljoner kronor,

vilket främst förklaras av senarelagda utbetalningar till föreningar och regional kulturverksamhet.

Prognosen för helåret avviker med -1 miljon kronor mot det budgeterade nollresultatet, vilket huvudsakligen beror på ett prognostiserat underskott för den interkommunala ersättningen till folkhögskolor utanför länet.

6.6 Patientnämnden

Patientnämndens resultat för perioden uppgår till 0,3 miljoner kronor, vilket är 0,2 miljoner kronor lägre än för motsvarande period föregående år. Resultatet är 0,4 miljoner kronor lägre än den periodiserade budgeten.

Prognosen för helåret avviker med -0,2 miljoner kronor mot det budgeterade nollresultatet. Prognosavvikelsen förklaras huvudsakligen av den ökade volymen för (den lagstadgade) stödpersonverksamheten samt ett antal mindre poster.

Under perioden januari–augusti 2015 inkom 4 453 ärenden till förvaltningen, vilket var 14 procent fler än motsvarande period föregående år. Baserat på ärendeinflödet under årets första åtta månader beräknas närmare 7 000 ärenden inkomma under helåret.

Ärenden kan inkomma i form av skrivelser, telefonsamtal eller e-postbrev, samt vid personliga besök. De skriftliga ärendena, som vanligtvis är mer komplexa än de övriga, har ökat kontinuerligt de senaste åren och har mer än fördubblats sedan 2007. Under perioden januari–augusti ökade de med fyra procent i jämförelse med motsvarande period föregående år.

6.7 Tillväxt- och regionplanenämnden

Tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar för regionplaneringen och de regionala utvecklings- och tillväxtfrågorna inom landstinget. Tillväxt- och regionplaneförvaltningen inrättades den 1 mars 2015.

Resultatet per den sista augusti är 5,9 miljoner kronor, vilket innebär en marginell avvikelse mot den periodiserade budgeten. För året prognostiseras ett nollresultat enligt budget.

6.8 Revisorskollegiet

Landstingsrevisorernas resultat för perioden uppgår till 4,9 miljoner kronor, vilket är 0,3 miljoner kronor lägre än för motsvarande period föregående år. Resultatet är 0,5 miljoner kronor högre än den periodiserade budgeten. För helåret prognostiseras ett nollresultat, i enlighet med budget.

I samband med en ny mandatperiod har förtroendemannaorganisationen utökats från 15 till 21 förtroendevalda revisorer, varav flertalet är nyvalda som revisorer. Det första året i en mandatperiod innebär bland annat att

alla nyvalda revisorer ska sättas in i och få utbildning om sitt uppdrag. Ett kontinuerligt förbättringsarbete pågår på revisionskontoret inom ramen för kontorets ledningssystem, med löpande översyn av processer, rutiner och metoder för att utveckla verksamheten. Utifrån risk och väsentlighet har bland annat följande projekt planerats för revisionsåret 2015:

- arbetet med utvecklad ägarstyrning
- styrning och samordning inom SLL med avseende på investeringar
- implementering av ledningssystem för informationssäkerhet
- helhetsperspektiv i kompetensförsörjningen
- planering av framtidens hälso- och sjukvård.

7. Förväntad utveckling

Konjunkturutvecklingen förväntas bli gynnsam framöver, vilket bidrar till en stark utveckling av de samlade intäkterna i landstinget. För att ekonomin fortsatt ska vara i balans måste kostnadsutvecklingen brytas och anpassas till landstingets långsiktiga ekonomiska förmåga.

7.1 Utvecklingen de kommande åren

Under det första halvåret 2015 har återhämtningen i euroområdet fortsatt. Efter en svag inledning på 2015 växer den amerikanska ekonomin i snabbare takt. Tillväxten i Kina har dämpats. Inflationen är mycket låg i de utvecklade ekonomierna, delvis på grund av låga råvarupriser. Ett gradvis stigande resursutnyttjande de närmaste åren bedöms dock leda till ett ökat kostnadstryck, vilket bidrar till att inflationen i omvärlden stiger. Till följd av den låga utgångsnivån bedöms penningpolitiken även fortsättningsvis bli expansiv i vår omvärld.

Konjunkturåterhämtningen i omvärlden bidrar till en starkare konjunktur i Sverige de närmaste åren. Hushållens konsumtion utvecklas gynnsamt tack vare en god disponibel inkomstutveckling samtidigt som en expansiv penningpolitik bidrar till att investeringarna ökar. Enligt de flesta konjunkturbedömare beräknas BNP-tillväxten uppgå till omkring 2,5 procent per år de närmaste åren[8].

De samlade skatteintäkterna i länet beräknas öka med i genomsnitt 4,5 procent per år under 2016 till 2019[9]. Den genomsnittliga skatteintäktsökningen ligger på en fortsatt hög nivå, även om skatteintäkterna utvecklas något sämre än tidigare prognoser visat. En viktig förutsättning för prognosen är att Stockholms läns landsting växer snabbare än övriga riket även i fortsättningen. En osäkerhet i prognosen är antagandet kring ökade nominella löneökningar, inte minst mot bakgrund av de mycket låga inflationsförväntningarna. Mot slutet av perioden bedöms svensk ekonomi vara i balans och därför avtar skattetillväxten[10].

I budget 2016 beräknas de samlade skatteintäkterna uppgå till 70 400 miljoner kronor år 2016 och utgör då närmare 80 procent av landstingets totala intäkter. Skatteintäkterna påverkas positivt av att pensionsinkomsterna bedöms öka mer än tidigare år. Stockholms läns landstings ekonomi påverkas negativt av att kostnaden för den kommunala utjämningen ökar kraftigt under perioden och beräknas uppgå till 2 100 miljoner kronor år 2018 jämfört med 855 miljoner kronor 2015.

[8] Enligt prognosjämförelse tillgänglig på Konjunkturinstitutets hemsida.
[9] Enligt skatteprognos 3 som baseras på Sveriges Kommuner och Landstings prognos från augusti 2015.
[10] Enligt not 7.

Regeringen har tidigare aviserat förändringar i inkomstutjämningssystemet som ytterligare ökar Stockholms läns landstings kostnader för utjämningssystemet, vilket har beaktats i landstingets budget.

I landstingets budget som beslutades av landstingsfullmäktige i juni budgeteras att verksamhetens kostnader ökar med cirka 3,3 procent per år i genomsnitt under åren 2016–2019. Denna kostnadsökningstakt är betydligt lägre än tidigare års ökningstakt. Verksamhetens kostnader består av personalkostnader, köpt hälso- och sjukvård, köpt trafik, läkemedel och övriga kostnader men inte av kapitalkostnader (avskrivningar och räntor). Inflationen är i utgångsläget mycket låg och resursutnyttjandet väntas de närmaste åren skapa förutsättningar för en löneröreIse som genererar förbättrade reallöner även vid mer modesta löneökningar. Detta kan bidra till en lägre ökningstakt av verksamhetens kostnader. Verksamhetens kostnader inom landstinget uppgår i budget 2016 till 83 300 miljoner kronor. Personalkostnader, inklusive kostnader för inhyrd personal, utgör den största delen, motsvarande 35 procent av verksamhetens kostnader.

Nödvändigheten av att hålla kostnadsökningstakten på 3,3 procent eller lägre är delvis kopplad till de investeringar som genomförs de närmaste åren. Investeringar genererar kostnader i form av ökade kapitalkostnader, men också i form av ökade driftskostnader då verksamheter byggs ut.

I budget 2016 uppgår kapitalkostnaderna till 6 100 miljoner kronor och utgör cirka 7 procent av landstingets totala kostnader. I takt med att investeringarna tas i drift beräknas andelen stiga till cirka 9 procent år 2019. En ökning med 2 400 miljoner kronor ska rymmas inom budgetramarna, samtidigt som kostnaderna för Nya Karolinska Solna successivt ökar i takt med att det nya sjukhuset tas i drift. Driftsättningen av Citybanan medför också betydande kostnadsökningar. Landstingets investeringar påverkar även kostnaderna för drift och underhåll av fastigheter, infrastruktur och IT. Landstinget skärper nu processen kring investeringar så att de driftsmässiga konsekvenserna till följd av investeringar ytterligare belyses i både budget och beslutsunderlag.

För att behålla en ekonomi i balans och samtidigt genomföra de stora investeringar som har beslutats krävs att kostnadsökningstakten i den ordinarie verksamheten begränsas till vad landstinget kan bära ekonomiskt. Det tillgängliga investeringsutrymmet måste relateras till aktuella ekonomiska förutsättningar. Utifrån de fastställda finansiella målen och för att behålla en ekonomi i balans är bedömningen att investeringsutrymmet är 86 miljarder kronor för perioden 2016–2025, exklusive det som finansieras av stat och kommuner. Inkluderas medfinansiering uppgår investeringsutrymmet till 110 miljarder kronor 2016–2025.

De effektiviseringsvinster som investeringarna och förändringarna kan ge måste realiseras för att budgeten ska vara i balans. Pågående och planerade investeringar måste kontinuerligt följas upp och prioriteringar inom ram måste ske löpande både inom hälso- och sjukvården och inom trafiken utifrån budgetar och målbild. Mot bakgrund av den höga kostnadsutvecklingstakten i flera delar av landstingets organisation genomförs inom centrala förvaltningar och bolag i landstinget ett omfattande förändrings- och effektiviseringsarbete. Inom akutsjukhusen har det under 2015 upprättats åtgärdsprogram för att säkerställa en ekonomi i balans och skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi. Åtgärdsprogrammen innefattar såväl förbättrings- och effektiviseringsåtgärder som kostnadsbesparingar. I den beslutade budgeten för 2016 blev avgifterna inom kollektivtrafiken oförändrade för 2016. Det innebär att ytterligare effektiviseringar måste genomföras inom kollektivtrafiken.

Utöver kostnaderna för den löpande verksamheten krävs det under de närmaste åren resurser för omställningen inom vården till följd av Framtidsplanen. Stockholms läns landsting har de senaste åren reserverat totalt 5 300 miljoner kronor inom det egna kapitalet för att möta de kommande årens omstruktureringskostnader. Under perioden 2016–2018 beräknas 2 900 miljoner kronor av de reserverade medlen tas i anspråk.

Det budgeterade resultatet före omställningskostnaderna uppgår till 2 miljoner kronor år 2016 och till 162, 207 respektive 349 miljoner kronor för planeringsåren 2017, 2018 och 2019. I relation till de totala intäkterna är resultaten låga. Budgetavvikelser kommer inte att kunna tolereras. De stora investeringarna som görs ställer krav på en sammanhållen styrning, god kostnadskontroll, fokusering på effektivare arbetssätt och att befintliga resurser tillvaratas på ett nytt sätt. Satsningarna inom hälso- och sjukvården ska bidra till att lösa behovet av lokaler och nya vårdplatser, vilket är en av förutsättningarna för att realisera visionerna i Framtidsplanen.

Inom kollektivtrafiken görs satsningar på ökad kapacitet och kvalitet. Planeringen för den största utbyggnaden av tunnelbanan sedan 1970-talet har tagit fart. Stora investeringar görs därutöver på Citybanan, en uppgradering av tunnelbanans röda linje, samt på utbyggnad och upprustning av befintliga lokalbanor. Samtidigt sker ett kontinuerligt och omfattande underhåll av infrastrukturen.

Den radikalt förändrade situationen i Europa och i Sverige med ökande flyktingströmmar har inte beaktats i analyserna av landstingets ekonomiska utsikter. Det är rimligt att anta att det kommer att bli en ökad ekonomisk belastning inom främst hälso- och sjukvården. De resurser landstinget har bedöms vara tillräckliga för att möta ett antaget ökat vårdbehov. Omprioriteringar kan däremot komma att behövas. Viss osäkerhet råder kring hur landstingets insatser kommer att ersättas av staten.

Verksamhetsberättelse

8. Styrning

Stockholms läns landsting styrs av landstingsfullmäktige. Styrningen grundas på kommunallagen och ett flertal andra lagar, till exempel speciallagar för sjukvård, kollektivtrafik och regionplanering.

Landstinget har en omfattande verksamhet för sjukvård och kollektivtrafik med dels egen sjukvårdsverksamhet i bolagiserad form, dels trafik- och fastighetsverksamhet i bolagiserad form. Landstinget upphandlar därutöver verksamhet som utförs av entreprenörer. Styrningen utvecklas och stärks. Ägarpolicy samt generella och specifika ägardirektiv utgör grunden för en sammanhållen och stark ägarstyrning.

8.1 Uppdrag

Landstingsfullmäktige har det yttersta ansvaret för Stockholms läns landstings verksamhet. Den politiska ledningen beslutar om verksamhetens inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar, samt ger nämnder och styrelser uppdrag kring implementering, utredningar och analyser. Uppdragen är den politiska ledningens sätt att styra verksamheten och genomföra förändringar för att uppnå bästa möjliga resultat för invånarna i länet. För fullmäktige är det därför viktigt att följa hur arbetet med uppdragen fortskrider och genomförs.

8.1.1 Uppdrag i budget

I mål och budget för Stockholms läns landsting för år 2015 och plan för åren 2016–2017 gav landstingsfullmäktige förvaltningarna ett antal uppdrag. Nedan redovisas det samlade resultatet för de uppdrag som beslutades av landstingsfullmäktige i samband med budget 2015, LS 1403-0399, samt de uppdrag som gavs i samband med budget 2014, LS 1301-0040, budget 2013, LS 1201-0055 och budget 2012, LS 1105-0733, och som inte återrapporterades som åtgärdade i samband med årsbokslut 2014.

Uppdrag som getts i budget 2015 Genomförandegrad per 31 augusti 2015	Ja	Delvis	Nej	Totalt
Antal	1	28	0	29

Kvarstående uppdrag från budget 2014, 2013 och 2012 Genomförandegrad per 31 augusti 2015	Ja	Delvis	Nej	Totalt
2014	25	13	0	38
2013	49	2	0	51
2012	42	1	0	43

8.1.2 Uppdrag under löpande år

Landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige har även gett uppdrag löpande under år 2015, där återrapportering sker i landstingets delårsrapport och årsredovisning 2015. Dessutom redovisas kvarstående uppdrag som lämnades löpande under år 2014 och som inte var avslutade vid uppföljningen i årsredovisningen för 2014.

Kvarstående uppdrag som getts löpande under 2015 och 2014 Genomförandegrad per 31 augusti 2015	Ja	Delvis	Nej	Totalt
2015	2	6	2	10
2014	7	12	0	19
Totalt	9	18	2	29

8.2 Ägarstyrning

Landstingsstyrelsen har i uppdrag att ha uppsikt över landstingets verksamheter samt utöva ägarstyrning över bolag och förvaltningar som drivs i bolagsliknande former.

Under året pågår ett arbete för att styrningen och uppföljningen av verksamheter som drivs i förvaltnings- respektive bolagsform ska samordnas, förenklas och bli enhetlig. Målet är en effektivare styrning som leder till god kontroll på kostnaderna och en högre kvalitet i verksamheterna.

Landstingets ägarstyrning stärks via moderbolaget Landstingshuset i Stockholm AB, LISAB, som från och med 2015 har en utvidgad roll. Inom landstingsstyrelsen har ett ägarutskott inrättats. Förtroendevalda i ägarutskottet är även ledamöter i LISAB. Landstingsdirektören är vd i LISAB och föredragande i ägarutskottet.

Förändringen innebär att landstingsstyrelsen har ett arbetsgivaransvar för samtliga förvaltnings- och bolagschefer, ett ansvar som delegeras till landstingsdirektören. Landstingsdirektören har en tydligare arbetsledande roll i förhållande till förvaltningscheferna och genom sitt uppdrag som vd i LISAB gäller motsvarande för bolagscheferna. Det är landstingsdirektörens ansvar att på en landstingsövergripande nivå följa upp hur ledningarna för respektive verksamhet bidrar till det sammantagna resultatet.

En vice vd i LISAB har utsetts och en aktiv ägarfunktion håller på att etableras i landstingsstyrelsens förvaltning. En utformning av organisation och ansvarsområden kommer att fortsätta utvecklas under hösten 2015.

8.3 Uppföljning av uppsiktsplikten

Uppsikten handlar om att fastställa att landstingets verksamhet i såväl förvaltningsform som bolagsform har bedrivits i enlighet med tillämpliga lagar, beslutade policyer och styrdokument, samt har en tillfredsställande internkontroll.

8.3.1 Uppsiktsrapport

I samband med årsbokslutet tas en sammanfattande uppsiktsrapport fram. Uppsiktsrapporten är ett redskap för landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige i deras utövning av uppsiktsplikten. Rapporten sammanfattar efterlevnad av styrdokument, återrapportering av genomförda ägardialoger, rapporter om internkontroll, återrapportering av uppdrag, efterlevnad av lagkrav och om verksamheten bedrivs inom bestämmelser kring kommunala ändamål. Dessutom ingår bolagsstyrningsrapport (bolag) respektive styrningsrapport (förvaltningar som drivs i bolagsliknande form samt nämnder).

8.3.2 Internkontroll

Syftet med internkontroll är bland annat att säkerställa styrbarhet, säkerhet och effektivitet, samt att undvika allvarliga fel och brister. Därutöver ska den ge underlag för kontinuerliga förbättringar.

Målet är att få en ändamålsenlig, kostnadseffektiv och säker verksamhet, en tillförlitlig ekonomisk och finansiell rapportering och information, samt att säkerställa efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter.

Landstingets styrelser och nämnder ska följa policyn för internkontroll för Stockholms läns landsting och bolag, LS 1303-0431. Nämnder och styrelser ansvarar för att system för intern kontroll upprättas inom sina verksamhetsområden.

Respektive nämnd och styrelse ska i samband med delårsrapportering och årsbokslut rapportera statusen på internkontrollen enligt landstingsstyrelsens anvisningar. I samband med detta ska dessutom respektive förvaltnings- eller bolagschef lämna en försäkran att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att uppnå en tillräcklig internkontroll.

I delårsrapporteringen per augusti 2015 har samtliga nämnder och styrelser inkommit med en försäkran att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att uppnå en tillräcklig internkontroll. Samtliga nämnder och styrelser har dessutom bifogat årets beslutade kontrollplan.

9. Hälso- och sjukvård

Landstingets mål för hälso- och sjukvården är en förbättrad tillgänglighet och kvalitet. Patientens och medborgarens samlade behov och fria val ska mötas av ett flexibelt vårdutbud där ett hälsofrämjande perspektiv och patientens önskemål och medicinska behov står i centrum. Patienten ska mötas av en kunskapsbaserad, ändamålsenlig, säker och tillgänglig vård som ges på lika villkor för alla.

Hälso- och sjukvårdens utveckling enligt Framtidsplanen kräver stora investeringar och ett ökat vårdutbud. Det innebär stora krav på att vården ständigt utvecklas och blir alltmer effektiv för att möta befolkningens behov, och för att säkerställa att de ekonomiska och personella resurserna används på bästa sätt.

9.1 Framtidsplan för hälso- och sjukvården

Genomförande av Framtidsplan för hälso- och sjukvården fortgår enligt de beslut som fattats av landstingsfullmäktige. Det reella genomförandearbetet har inletts. Ett stort ansvar för genomförande ligger på akutsjukhusen och på Stockholms läns sjukvårdsområde som alla upprättat lokala genomförandeplaner. Även de centrala förvaltningarna har egna genomförandeplaner för att åstadkomma de förutsättningar som behövs för förändringarna. Ansvaret för att samordna arbetet har i enlighet med fullmäktiges beslut förts till landstingsstyrelsens förvaltning och den ägarfunktion som är under uppbyggnad. Exempel på åtgärder som skett under året är att en förstärkt samverkan etablerats mellan akutsjukhusen, SLSO och de centrala förvaltningarna för Framtidsplanens genomförande. Omställningsavtal har arbetats fram för akutsjukhusen för att ge dem bättre förutsättningar att realisera sitt förändringarbete. En systematiserad uppföljning för att säkerställa genomförandet utvecklas.

Under det första halvåret 2015 har arbetet fokuserats på att konkretisera aktiviteter som baseras på de identifierade systemkritiska leveranserna, samt att ta fram en tidplan för leveranser och genomföra de första leveranserna. Strategiska planer för respektive genomförandeområde har tagits fram för 2016. Nya Karolinska Solna kommer att ta emot sina första patienter hösten 2016.

9.2 Konsumtion

Statistiken visar den totala vårdkonsumtionen för hela landstinget, det vill säga för både hälso- och sjukvårdsnämnden och sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje[11].

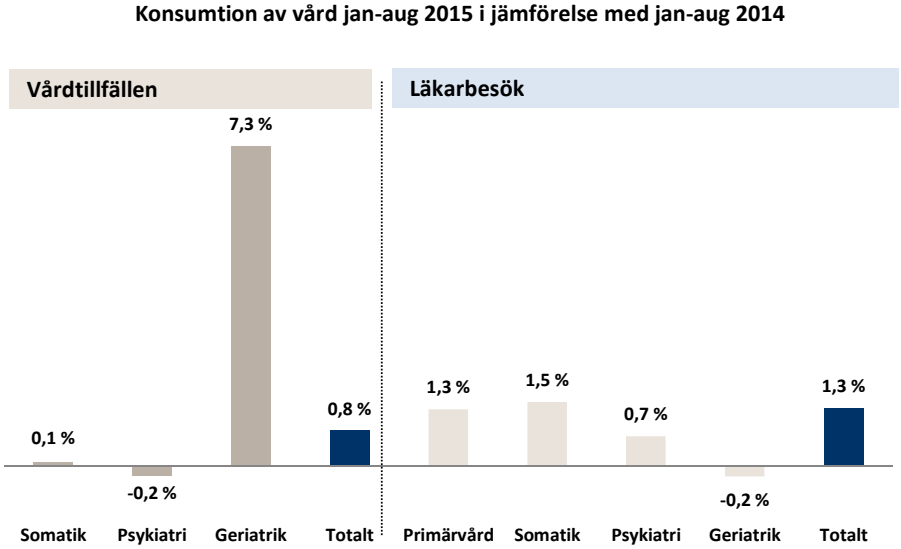
Vårdkonsumtion	Utfall aug 2015	Utfall aug 2014	Ändring 15/14	Prognos 2015	Budget 2015	Avvik. PR/BU	Bokslut 2014	Föränd.
Vårdtillfällen	214 277	212 588	0,8 %	329 756	337 855	-2,4 %	327 151	0,8 %
Läkarbesök	5 238 321	5 170 180	1,3 %	8 144 088	8 128 870	0,2 %	8 000 773	1,8 %
Övriga vårdgivarbesök	6 504 678	6 306 271	3,1 %	10 195 277	10 144 874	0,5 %	9 823 887	3,8 %

Förändringen av vårdkonsumtionen ska sättas i relation till befolkningstillväxten som prognostiseras till 2,0 procent under 2015 i Stockholms län.

För perioden januari–augusti 2015 har antalet vårdtillfällen där avsikten är att patienten ska stanna över natten ökat med 0,8 procent, i jämförelse med motsvarande period 2014. Läkarbesök och övriga vårdgivarbesök, som till exempel besök hos sjuksköterska eller sjukgymnast, har ökat med 1,3 respektive 3,1 procent.

I jämförelse med budget 2015 visar årsprognosen på en ökning för läkarbesök och övriga vårdgivarbesök samt en minskning av antal vårdtillfällen.

Vårdtillfällen och läkarbesök per vårdgren

Vårdtillfällen

Vårdkonsumtionen per augusti uppgår till cirka 214 300 vårdtillfällen inom slutenvården vilket är 0,8 procent högre än motsvarande period 2014.

[11] Vid en jämförelse finns skillnader i utfallet för augusti 2014 mellan delårsrapporten 2014 och delårsrapporten 2015 till följd av att sjukvård- och omsorgsnämnden i Norrtälje bytte utdatasystem under 2014.

Antalet vårdtillfällen är 0,1 procent högre inom somatisk specialistsjukvård och 0,2 procent lägre inom psykiatri än motsvarande period föregående år. Antalet geriatriska vårdtillfällen per augusti är 7,3 procent högre än motsvarande period 2014.

Ökningen i absoluta tal är cirka 1 700 vårdtillfällen. Det är geriatriken som har haft den största ökningen, 1 600 vårdtillfällen. Antalet vårdtillfällen på akutsjukhusen är 0,1 procent högre än för motsvarande period 2014. På Karolinska Universitetssjukhuset och Danderyds Sjukhus har antalet vårdtillfällen ökat med 3,0 respektive 0,3 procent. På Södersjukhuset samt på Södertälje Sjukhus har antalet vårdtillfällen minskat med 3,7 respektive 3,8 procent.

Medelvårdtiden inom somatisk specialistsjukvård är 3,5 dagar, vilket är en minskning med 0,1 dagar i jämförelse med motsvarande period föregående år. Medelvårdtiden inom geriatriken är 11,2 dagar, vilket är oförändrat i jämförelse med motsvarande period föregående år.

Antalet förlossningar inom länets förlossningsenheter har minskat med 0,6 procent i jämförelse med motsvarande period 2014. Det totala antalet förlossningar för perioden uppgår till cirka 18 900. För akutsjukhusen har antalet förlossningar minskat med 4,7 procent. Minskningen förklaras av att BB Sophia startade sin förlossningsverksamhet i mars 2014, vilket har påverkat förlossningsvården på akutsjukhusen. Antalet förlossningar hos privata vårdgivare har ökat med 15,5 procent i jämförelse med motsvarande period 2014.

Läkarbesök och övriga vårdgivarbesök

Läkarbesöken har ökat med 1,3 procent per augusti i jämförelse med augusti föregående år. Det största antalet läkarbesök sker inom primärvården som står för cirka 56 procent av alla läkarbesök. Läkarbesök inom somatisk specialistvård står för knappt 38,6 procent, medan läkarbesök inom psykiatrin står för cirka 5,2 procent och inom geriatriken för 0,2 procent.

Primärvårdens läkarbesök har ökat med 1,3 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Den största delen avser husläkarbesök som står för 79 procent av besöken inom primärvården. Inom primärvården sker även läkarbesök inom jourläkarverksamhet och närakuter, basal hemsjukvård samt mödravårds- och barnavårdscentraler. Antalet läkarbesök inom den somatiska specialistvården inklusive privata specialister har ökat med 1,5 procent.

Övriga vårdgivarbesök är bland annat besök hos distrikts- och undersköterskor på husläkarmottagningar eller sjukgymnastikbesök. Flest antal övriga besök utförs i primärvården där besöken uppgick till cirka

5 000 000. I jämförelse med augusti föregående år har antalet besök inom primärvården ökat med 3,3 procent.

Tandvård
Väntetiden till behandling av barn och ungdomar inom specialisttandvården håller sig inom den avtalade maxgränsen på två månader och är därmed på samma nivå som för motsvarande period föregående år.

Antalet behandlade patienter inom specialisttandvården har ökat med 3,1 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Antalet påbörjade tandregleringsbehandlingar har minskat med 1,0 procent till cirka 3 300 stycken i jämförelse med samma period föregående år. Minskningen förklaras av att Folktandvården hittills har haft en lägre vårdproduktion än förväntat.

Antalet vuxna som behandlades som ett led i en sjukdomsbehandling har ökat med 12,0 procent till cirka 4 700 stycken i jämförelse med samma period föregående år. Helårsprognosen för 2015 beräknas till 6 800 behandlingar, vilket är i nivå med budget.

9.3 Tillgänglighet

Uppföljningen av vårdgarantin inom den specialiserade vården
Sammanställningarna görs i enlighet med Sveriges Kommuner och Landstings direktiv, enligt formeln:

- antal väntande under vårdgarantins gräns/totalt antal väntande.

Patienter med patientvald väntan, PPV, och medicinskt orsakad väntan, MOV, ska inte räknas in vid bedömningen av om vårdgarantin är uppfylld, utan de räknas bort vid beräkningen av 30 respektive 90 dagars väntetid.

Mottagningsbesök
I uppföljningen av vårdgarantin för mottagningsbesök följs 26 specialiteter. Stockholms läns landsting har en skarpare vårdgarantigräns för mottagningsbesök än den som gäller nationellt. Efter beslut om remiss eller vårdbegäran ska ett besök inom den planerade specialiserade vården, om ett sådant behövs, kunna erbjudas inom högst 30 dagar efter beslutsdagen. Motsvarande gräns nationellt är 90 dagar.

Andelen patienter som hade väntat 30 dagar eller mindre till ett mottagningsbesök uppgick i augusti 2015 till 61 procent, vilket är en försämring med en procentenhet i jämförelse med samma månad föregående år.

Andelen väntande under den nationella vårdgarantins gräns, 90 dagar, uppgick i augusti 2015 till 89 procent, vilket är en förbättring med en procentenhet i jämförelse med samma månad föregående år.

Behandling
Vårdgarantin innebär att då ett beslut om behandling har tagits ska patienten inte behöva vänta längre än 90 dagar på behandling. Gränsen gäller såväl Stockholms läns landsting som nationellt. Uppföljningen av behandlingar omfattar alla planerade kirurgiska behandlingar med endast ett fåtal undantag.

Andelen väntande som har fått behandling inom vårdgarantins gräns (90 dagar) uppgick i augusti 2015 till 82 procent, vilket är en försämring med tre procentenheter i jämförelse med samma månad föregående år.

9.4 Ekonomisk uppföljning av akutsjukhusen

Stockholms läns landsting har sex akutsjukhus som bedrivs i landstingets egen regi. Akutsjukhusens uppdrag är främst att tillgodose länets invånares behov av akuta och planerade behandlingar. I uppdraget ingår även att bedriva forskning, utbildning och utveckling, samt rikssjukvård och vård till invånare i andra landsting enligt avtal.

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period Budget jan-aug	Prognos helår	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Resultat helår 2014*	Justerat resultat 2014*
Karolinska Universitetssjukhuset	-219,4	-287,2	-195,2	30,2	30,2	0,0	-561,2	-561,2
Södersjukhuset AB	20,2	-54,1	8,3	9,4	9,4	0,0	13,3	-84,3
Danderyds Sjukhus AB	-3,8	-81,4	2,6	6,5	6,5	0,0	1,5	-150,8
TioHundra AB	-10,5	6,7	7,0	-21,0	0,0	-21,0	2,3	2,3
Södertälje Sjukhus AB	-7,5	-0,3	1,6	1,0	3,3	-2,3	-0,9	-0,9
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	6,0	8,1	-8,7	10,5	1,3	9,2	3,6	14,4
Akutsjukhusen totalt	**-215,1**	**-408,1**	**-184,4**	**36,6**	**50,7**	**-14,1**	**-541,3**	**-780,5**

*Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Bolagen inom LISABkoncernen redovisas exkl återbetalda premier ifrån AFA-Försäkring.

Det samlade resultatet för Stockholms läns landstings sex akutsjukhus[12] uppgår per augusti till -215 (-408) miljoner kronor. Resultatet är 31 miljoner kronor lägre än det budgeterade resultatet för perioden. Prognosen för 2015 uppgår till 37 miljoner kronor, i jämförelse med det fastställda resultatkravet på 51 miljoner kronor. Avvikelsen i årsprognosen avser främst en justering för ränteeffekt på pensionskostnader i TioHundra AB.

Karolinska Universitetssjukhuset, Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB och Södertälje Sjukhus AB har upprättat åtgärdsprogram för att säkerställa en ekonomi i balans och för att nå det budgeterade resultatet. Åtgärdsprogrammen innefattar såväl förbättrings- och effektiviseringsåtgärder som kostnadsbesparingar. Åtgärdsplanerna syftar till att ge en långsiktigt hållbar kostnadsnivå. Under året har kostnadsökningstakten för verksamhetens kostnader inom ovanstående akutsjukhus minskat och den

[12] Karolinska Universitetssjukhuset, Danderyds Sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Södertälje Sjukhus AB, TioHundra AB och S:t Eriks Ögonsjukhus AB.

genomsnittliga kostnadsökningstakten uppgår till 2,5 procent, dock varierar den fortsatt mellan sjukhusen.

Prognosen för året förutsätter att de planerade åtgärds- och besparingsprogrammen får avsedd effekt. Åtgärdsprogrammen inom akutsjukhusen summerar per den sista augusti till cirka 820 miljoner kronor på årsbasis, varav cirka 380 miljoner kronor har uppnåtts vid augusti månads utgång.

10. Kollektivtrafiken

Landstingets mål för trafiken är en attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem.

Kollektivtrafiken är viktig för att underlätta regionens utveckling och tillväxt och för att människor ska kunna bo, leva och verka i Stockholmsregionen. Det pågår ett stort arbete för att bygga ut och modernisera kollektivtrafiken. Målet är att skapa en kollektivtrafik i världsklass för att möte det behov Stockholmsregionen står inför. Kollektivtrafiken är även en förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt i regionen genom att den erbjuder ett klimatsmart resandealternativ som binder ihop regionen.

10.1 Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholm län

Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län anger de långsiktiga målen för länets kollektivtrafik, samt den färdriktning som krävs för att visionen om att ”attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem bidrar till att Stockholm är Europas mest attraktiva storstadsregion” ska kunna förverkligas. Arbetet med att revidera det regionala trafikförsörjningsprogrammet har fortsatt under 2015. Vintern 2015/2016 kommer ett antal samrådsmöten att äga rum och under 2016 planeras en remiss till regionens aktörer med sikte på beslut av landstingsfullmäktige om färdig revidering år 2017.

Ett nytt linjenät för buss infördes i innerstaden och på Lidingö i juni 2015. Det nya linjenätet är bättre anpassat för att möta ändrade resemönster, behov i nya bostadsområden, ombyggnaden av Slussen samt relationer och samband till trafiken på Citybanan. Samarbetet med Keolis och Stockholms stad fortsätter för att förbättra framkomligheten för stomlinjenätet i innerstaden.

10.2 Konsumtion

Trafik totalt tusental	Utfall aug 2015	Utfall aug 2014	Ändring %	Prognos 2015	Budget 2015	Avvikelse PR/BU
Kollektivtrafiken på land, påstigande*	2 806	2 748	2,1	2 872	2 853	19
Kollektivtrafiken på vatten, passagerare	3 667	3 283	11,70	4 101	4 101	0
Kollektivtrafiken för personer med funktionsnedsättning, resor	2 639	2 629	0,4	4 068	4 068	0

**SL redovisar antal påstigande en vanlig vintervardag.*

Inom kollektivtrafiken på land är antalet påstigande 2,1 procent högre i jämförelse med motsvarande period föregående år. Ökningen har skett under januari–maj, men har avtagit något under juni-augusti. Den starka initiala utvecklingen under året medför att prognosen för resandet under 2015 höjs med 0,7 procent, motsvarande 19 000 påstigande, i jämförelse med budgeten. I jämförelse med föregående års utfall innebär prognosen en ökning med 2,5 procent, vilket motsvarar 70 000 påstigande.

Inom kollektivtrafiken på vatten har antalet passagerare ökat med 11,7 procent eller 384 000 passagerare, i jämförelse med motsvarande period 2014. Ökningen förklaras främst av den nya taxan som infördes i juni 2014. Prognosen är oförändrad i jämförelse med budgeten.

För personer med funktionsnedsättning är det totala antalet resor till och med augusti 0,4 procent högre än för motsvarande period föregående år. Ökningen motsvarar 10 000 resor. Prognosen för resandevolymerna 2015 är i nivå med budget.

11. Landstinget som arbetsgivare

Medarbetare per verksamhetsområde

Antal anställda	2015 augusti	2014 augusti	Förändr. %	Kvinnor %	Män %
Hälso och sjukvård inkl. tandvård [1)]	42 738	42 135	1,4	80	20
Trafik	648	630	2,9	54	46
Fastighetsverksamhet	307	276	11,2	50	50
Övrig verksamhet [2)]	1 042	1 025	1,7	51	49
Totalt	**44 735**	**44 066**	**1,5**	**79**	**21**
Varav inom förvaltningarna	30 116	29 541	1,9	77	23
Varav inom bolagen	14 619	14 525	0,6	83	17
Sysselsättningsgrad (%)	97	97	0,2	96	98
Heltidsanställda (%)	87	87	0,0	86	93
Antal årsarbetare [3)]	42 976	42 648	0,8	79	21

[1)] I underlaget ingår alla anställda i TioHundra AB som ägs av landstinget tillsammans med Norrtälje kommun med 50 procent var. Totalt har TioHundra AB 2 353 anställda.

[2)] I övrig verksamhet ingår kulturförvaltningen, MediCarrier AB, landstingsstyrelsens förvaltning inklusive NKS förvaltning, landstingsrevisorerna, patientnämndens förvaltning, tillväxt- och regionplaneförvaltning, förvaltning för utbyggd tunnelbana och AB SLL Internfinans.

[3)] Sysselsättningsgrad i förhållande till antal anställda.

Lönebildning

Arbetet har fortsatt med den särskilda lönesatsningen för vissa specialistutbildade sjuksköterskor, barnmorskor och biomedicinska analytiker. Arbetet med en tydligare samordning av arbetsgivarpolitiken och lönepolitiken har fortsatt och framför allt har arbetet för att bättre kunna följa upp lönekostnadsutvecklingen fördjupats. Mycket av arbetet går ut på att på ett bättre sätt stödja den långsiktiga kompetensförsörjningen och den lokala lönebildningen. Arbetet med att ta fram en gemensam lönepolicy har påbörjats och ett första utkast har tagits fram.

Chef och ledarskap

Ett väl fungerande chef- och ledarskap är en viktig förutsättning för att landstinget ska utvecklas och effektiviseras. I landstingets medarbetaruppföljning presenteras medarbetarnas uppfattning om ledarskapet i verksamheten. Sedan mätningen startade 2006 har andelen chefer med ledningsindex 70 eller högre ökat från 47 procent till 70 procent, andelen chefer med ledningsindex 50–69 har minskat från 42 procent till 26 procent och andelen chefer med ledningsindex 49 eller lägre har minskat från 11 procent till 4 procent.

Systematisk kompetensplanering

Införandet av modell för kompetensplanering, KOLL, inklusive IT-verktyget ProCompetence, fortsätter. 63 procent av landstingets förvaltningar och bolag har infört eller börjat införa modellen. Per den sista augusti hade cirka 7 200 medarbetare valt roll och skattat sin kompetens

som underlag för kompetensutveckling. Bedömningen är att målet på 70 procent av landstingets förvaltningar och bolag kommer att uppnås för 2015.

Hälsofrämjande arbetsmiljö
Förvaltningar och bolag har fokus på den psykosociala arbetsmiljön med särskild inriktning på åtgärder för att förebygga arbetsrelaterad stress. I anslutning till de förändringar som sker i och med Framtidsplan för hälso- och sjukvården har lokala arbetsmiljösatsningar genomförts med stöd av landstingets projekt Arbetsmiljölyftet. Sedan starten 2014 har 54 satsningar tilldelats medel på totalt 70 miljoner kronor.

Flera av utvecklingsprojekten syftar till att genom att utveckla arbetsorganisationen ge förutsättningar för att rätt kompetens används till rätt arbetsuppgifter. Exempel på satsningar på akutsjukhusen är att genom nya arbetssätt skapa framtidens vårdavdelning för att främja arbetsmiljön och underlätta förändringar för medarbetarna och införandet av teambaserade moduler på en akutmottagning.

Bilden av arbetsgivaren Stockholms läns landsting
Arbetet med att stärka bilden av Stockholms läns landsting som en attraktiv arbetsgivare är långsiktigt. Målet är att öka kännedomen om landstinget som en kunskapsorganisation som erbjuder kvalificerade yrken inom många olika områden. Arbetsgivarsidorna på sll.se har utvecklats med medarbetarberättelser och gemensamma rekryteringskampanjer för landstingets verksamheter. För att öka intresset för ingenjörstjänster och teknikintensiva verksamheter annonseras i branschtidningar. Landstingets verksamheter inom hälso- och sjukvården tar emot högstadieelever på prao. Sommarjobbsatsningen för ungdomar i åldrarna 16–18 år fortsätter. Efter dialog med berörda förvaltningar och bolag skjuts införandet av traineeinsatser till 2016.

Jämställdhet och mångfald – likvärdiga villkor och möjligheter
Fyra av årets åtta utbildningar i jämställdhet, jämlikhet och mångfald genomfördes under det första halvåret 2015. Ett aktivt arbete bedrivs för att underlätta anställning för personer med funktionsnedsättning.

Stockholms läns landsting har under året erbjudit ett antal personer med utländsk vårdutbildning, utanför EU/ESS-området, möjlighet till auskultations- och praktikplatser. Den största gruppen, cirka 50 personer, utgörs av specialistläkare som gör eller har gjort provtjänstgöring inför svensk legitimation.

11.1 Kompetensförsörjning i vården

Kompetenskartläggning, arbetssätt och utbildning

Modellen för behovsbedömning och styrning av framtida kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården som togs fram inom ramen för arbetet med Framtidsplanen, har implementerats under föregående år och tillämpas nu i arbetet med den strategiska kompetensförsörjningen.

Landstingets samarbete med Kungliga Tekniska högskolan, KTH, har fortgått med avseende på kompetensutveckling inom områden som finns i skärningen mellan teknik, vård och hälsa. Uppdragsutbildning har genomförts för specialistsjuksköterskor inom hälso- och sjukvård för barn och ungdom, barn och ungdom med inriktning mot neonatologi, intensivvård samt operation. Vidare görs satsningar på studielön för sjuksköterskor som genomgår en reguljär specialistsjuksköterskeutbildning inom prioriterade områden.

Stockholms läns landsting har fastställt en organisation och ansvarsfördelning för den landstingsgemensamma planeringen och styrningen av ST-utbildningen inom somatisk specialistvård, kallad ST Stockholm. Syftet med ST Stockholm är att säkerställa tillgången till specialistkompetens ur ett regionalt hälso- och sjukvårdsperspektiv inom en given ekonomisk ram. Arbetet med att ta fram underlag för en bedömning av de framtida behoven av specialistläkare har startat.

I sina delårsrapporter beskriver hälso-och sjukvårdsverksamheterna arbetet med att trygga kompetensförsörjningen. Satsningar görs på att tydliggöra karriärvägar och utvecklingsmöjligheter samt utbildningsinsatser. För att ge nyutexaminerade sjuksköterskor en bra start och trygghet som yrkesverksam sjuksköterska utökas introduktionsprogrammen. Det är fortsatt en relativt hög rörlighet bland sjuksköterskor och rekryteringssvårigheter med avseende på sjuksköterskor med erfarenhet och inom vissa specialiteter. Verksamheterna ser därför över vilka kompetenser som behövs för att utföra olika arbetsuppgifter.

Verksamheten sommaren 2015 inom hälso- och sjukvården har genomförts med en reducerad bemanning som har ställt krav på medarbetarnas lojalitet och på en god planering och samverkan inom respektive sjukhus och inom hela landstingsområdet. Verksamheterna beskriver hur bemanningen har lösts med ändrad arbetstidsförläggning och övertid samt att fler undersköterskor, eller andra yrkeskategorier, har anställts där det har saknats sjuksköterskor. I vissa fall har extra ersättningar för förskjuten semester eller extrapass betalats ut och inhyrd personal har använts. Den framtida planeringen kan inte utgå från att verksamheter reduceras med 30 – 40 procent under sommaren. Allt tyder på att den traditionella produktionsplaneringen medför stora påfrestningar under resterande del av året vilket inte kan kompenseras genom ökade insatser resten av året.

Verksamhetsintegrerat lärande som en del i kompetens-försörjningen

Landstinget samverkar med högskolor, universitet, gymnasie- och yrkeshögskolor med avseende på verksamhetsintegrerat lärande, VIL. Samverkansavtalen med lärosätena ses nu över och förnyas. En gemensam arbetsgrupp arbetar med att optimera studentflöden för att tillgodose behovet av utbildningsplatser för verksamhetsförlagd utbildning, VFU.

Sjukfrånvaro

Det genomsnittliga antalet sjukdagar per anställd är hittills i år 13 dagar: 15 för kvinnor och 8 för män. Motsvarande siffror för samma period föregående år var 12: 13 respektive 6 dagar för kvinnor och män. Varje verksamhet har ett arbetsgivaransvar för att arbetsmiljölagstiftningen följs och för att förebygga ohälsa i enlighet med landstingets övergripande styrdokument. Utöver arbetsgivaransvaret har Stockholms läns landsting ett ansvar för att förebygga ohälsa och sjukfrånvaro samt främja tidig rehabilitering/återgång i arbete.

Sjukfrånvaron i relation till ordinarie arbetstid kommer att redovisas i årsbokslutet för 2015.

Ekonomisk redovisning

12. Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys

12.1 Resultaträkning, koncernen och landstinget

Mkr		Koncernen					Landstinget	
		Utfall 2015	Utfall 2014	Prognos 2015	Budget 2015	Bokslut 2014	Utfall 2015	Utfall 2014
	Not	jan-aug	jan-aug				jan-aug	jan-aug
Verksamhetens intäkter	2,3	12 589	11 868	19 148	18 393	18 507	6 049	5 599
Verksamhetens kostnader	2,3	-51 591	-49 816	-81 372	-80 504	-77 661	-47 724	-45 518
Avskrivningar		-2 697	-2 496	-4 128	-4 215	-3 817	-968	-906
Verksamhetens nettokostnader		**-41 699**	**-40 444**	**-66 352**	**-66 326**	**-62 971**	**-42 643**	**-40 824**
Varav jämförelsestörande poster*		85		-278		-250	195	
Skatteintäkter		41 986	39 888	62 975	63 248	59 612	41 986	39 888
Generella statsbidrag		3 353	3 052	5 021	4 532	4 678	3 353	3 052
Inkomst- och kostnadsutjämning		-570	-212	-826	-714	-319	-570	-212
Summa samlade skatteintäkter		**44 769**	**42 727**	**67 170**	**67 067**	**63 971**	**44 769**	**42 727**
Finansiella intäkter		63	96	92	77	126	438	440
Finansiella kostnader		-780	-653	-1 389	-1 327	-990	-716	-576
Finansnetto		**-717**	**-556**	**-1 297**	**-1 250**	**-864**	**-279**	**-136**
Resultat		**2 353**	**1 726**	**-479**	**-509**	**136**	**1 847**	**1 767**

Resultat enligt balanskrav					
Resultat	2 353	1 726	-479	-509	136
Reavinster	-2	-133	-2		-133
Resultat efter balanskravsjusteringar	**2 351**	**1 593**	**-481**	**-509**	**3**
Reserverat eget kapital synnerliga skäl**	166		529	562	
Balanskravsresultat	**2 517**	**1 593**	**48**	**53**	**3**

**Avser återbetalning av försäkringspremier ifrån AFA Försäkring samt omställningskostnader. För 2014 avser posten ersättning enligt principöverenskommelse med Solna stad avseende utbyggnad av tunnelbana 2014.*

***Omställningskostnader*

12.2 Balansräkning, koncernen och landstinget

Mkr		Koncernen		Landstinget	
		Utfall 2015	Bokslut 2014	Utfall 2015	Bokslut 2014
	Not	jan-aug		jan-aug	
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Nyttjanderätter och andra immateriella anläggningstillgångar		139	108	45	47
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		36 980	35 065	16 058	15 296
Maskiner och inventarier		18 689	19 451	3 974	4 309
Pågående nyanläggningar, förskott avseende materiella anläggningstillgångar		33 053	28 141	17 572	14 289
Finansiella anläggningstillgångar					
Finansiella anläggningstillgångar		1 296	1 087	33 664	30 248
Summa anläggningstillgångar		**90 157**	**83 851**	**71 314**	**64 189**
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.		496	469	286	280
Kortfristiga fordringar		6 494	5 779	5 493	4 670
Kortfristiga placeringar		0	0	0	0
Kassa och bank		1 474	334	672	34
Summa omsättningstillgångar		**8 464**	**6 582**	**6 451**	**4 983**
Summa tillgångar		**98 621**	**90 433**	**77 765**	**69 172**

Balansräkning, koncernen och landstinget forts

Mkr		Koncernen		Landstinget	
		Utfall 2015	Bokslut 2014	Utfall 2015	Bokslut 2014
	Not	jan-aug		jan-aug	
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital *					
Ingående eget kapital		7 426	6 857	6 128	5 104
Övrig förändring av eget kapital		11	433	-	368
Årets resultat		2 353	136	1 847	656
Summa eget kapital		**9 791**	**7 426**	**7 975**	**6 128**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	4	23 026	22 136	19 168	18 467
Andra avsättningar		524	748	418	374
Summa avsättningar		**23 550**	**22 884**	**19 586**	**18 841**
Skulder					
Långfristiga skulder		50 347	39 709	35 919	24 762
Kortfristiga skulder		14 933	20 414	14 285	19 441
Summa skulder		**65 281**	**60 123**	**50 203**	**44 203**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**98 621**	**90 433**	**77 765**	**69 172**
Panter och därmed jämförliga säkerheter		**inga**	**inga**	**inga**	**inga**
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	4	25 040	26 376	25 040	26 376
Övriga ansvarsförbindelser		15 691	788	15 691	15 942
Summa ansvarsförbindelser		**40 731**	**27 164**	**40 731**	**42 318**

***) Tilläggsupplysning reserverat eget kapital**		
Omstrukturering framtidens hälso- och sjukvård		
Reserverat i 2011 års bokslut	1 200	1 200
Reserverat i 2012 års bokslut	2 100	2 100
Reserverat i 2013 års bokslut	2 000	2 000
Summa omstrukturering	**5 300**	**5 300**

12.3 Kassaflödesanalys, koncernen

Mkr	Not	Utfall jan-aug 2015	Utfall jan-aug 2014
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		2 353	1 726
Justering för ej kassapåverkande poster	1	4 460	4 138
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*6 813*	*5 864*
Ökning(-) resp minskning(+) av förråd		-28	-126
Ökning(-) resp minskning(+) kortfristiga fordringar		-615	1 556
Ökning (+) resp minskning (-) av kortfristiga skulder		-4 871	-2 393
Förändring av rörelsekapital		*-5 514*	*-963*
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**1 299**	**4 901**
Investeringsverksamheten			
Investeringar (inkl leasing)		-7 817	-7 906
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-7 817**	**-7 906**
Finansieringsverksamheten			
Ökning av långfristig upplåning		6 871	2 685
Förändring av långfristiga fordringar		-208	-68
Förändring av leasingfinansiering		995	-266
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**7 657**	**2 351**
Årets kassaflöde		**1 139**	**-654**
Likvida medel vid årets början		334	1 841
Likvida medel vid periodens slut		1 474	1 187
Summa disponibla likvida medel		**1 474**	**1 187**
Outnyttjad checkräkningskredit		3 000	3 000
Outnyttjade avtalade krediter		8 000	11 019
Total betalningsberedskap		11 000	15 206
Not 1: Justering för ej kassapåverkande poster			
Avskrivningar		2 697	2 496
Förändring av avsättning		665	789
Realisationsresultat		199	-3
Övriga ej kassapåverkande poster		898	856
Justering för ej kassapåverkande poster		**4 460**	**4 138**

12.4 Tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisningsprinciper

Vid upprättandet av denna delårsrapport har samma redovisningsprinciper använts som i den senaste årsredovisningen, med nedanstående undantag:

Ändrade tillämpningar under året samt effekt av ändrade uppskattningar och bedömningar

Under 2015 har komponentavskrivningar införts på de fastigheter som ägs av landstinget. Införandet har medfört effekter för enskilda fastigheter, men sammantaget har det endast påverkat resultatet för 2015 marginellt.

Jämförelsestörande poster

Karaktär och storlek av jämförelsestörande poster redovisas i separat not till resultaträkningen.

Säsongsvariationer och cykliska effekter

Följande säsongsvariationer och/eller cykliska effekter har påverkat verksamheten under året:

- Den prestationsbaserade ersättningen inom hälso- och sjukvården medför att det uppstår variationer i utfallet under året.

Ansvarsförbindelser

Inga borgensförbindelser har tillkommit eller upphört under året.

Not 2 Verksamhetens intäkter och kostnader, koncernen

Mkr	Utfall jan-aug 2015	Utfall jan-aug 2014	Bokslut 2014
Patientavgifter sjuk- och tandvård	891	852	1 325
Resenärsintäkter	4 696	4 523	6 978
Försäljning av primärtjänster	1 226	1 149	1 820
Hyresintäkter, försäljn. övriga tjänster	2 487	2 511	3 733
Statsbidrag och övriga bidrag	2 211	1 926	3 101
Övriga intäkter	1 077	905	1 550
varav jämförelsestörande intäkter	*251*	-	-
Verksamhetens intäkter	**12 589**	**11 868**	**18 507**
Personalkostnader	-18 222	-17 472	-27 179
Köpt hälso- och sjukvård	-11 427	-10 876	-16 958
Köpt trafik	-8 630	-8 321	-12 670
Läkemedel	-4 353	-4 055	-6 315
Övriga material och varor m.m.	-2 638	-2 855	-4 604
Lämnade bidrag	-1 285	-1 242	-1 863
Lokalkostnader, hyra av utrustning	-1 499	-1 508	-2 419
Övriga kostnader	-3 538	-3 488	-5 652
varav jämförelsestörande kostnader	*-144*	-	*-250*
Verksamhetens kostnader	**-51 591**	**-49 816**	**-77 661**

Not 3 Specifikation över realisationsresultat, koncernen

Mkr	Utfall jan-aug 2015	Utfall jan-aug 2014	Bokslut 2014
Övriga verksamhetsintäkter			
Realisationsvinst			
vid Landstingsfastigheter Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	2	132	132
vid SL-koncernens försäljning av övriga tillgångar	-	-	-
vid övriga enheters försäljning av materiella anläggningstillgångar	-	1	1
Övriga verksamhetskostnader			
Realisationsförlust			
vid Landstingsfastigheter Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	-1	-7	-130
vid SL-koncernens försäljning av övriga tillgångar	-199	-122	-175
vid övriga försäljningar av materiella anläggningstillgångar	-1	-1	-10
Realisationsresultat netto vid försäljning av dotterföretag och materiella anläggningstillgångar	**-199**	**3**	**-182**

Not 4 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser, koncernen

Mkr	Pensioner totalt
Pensionsskuld inkl löneskatt	
Pensionsskuld enligt balansräkning per 2014-12-31	22 136
Förändring av pensionsskuld inkl löneskatt och räntedel	890
Pensionsskuld enligt balansräkning per 2015-08-31	**23 026**
varav löneskatt 4 495 mkr	

Koncernens skuld avseende individuell del uppgår 2014-08-31 till 501 mkr exkl. löneskatt och redovisas som kortfristig skuld.

Mkr	Utfall jan-aug 2015	Utfall jan-aug 2014	Bokslut 2014
Årets pensionskostnad			
Förändring av pensionsskulden under året	535	505	833
Avgiftsbestämd ålderspension	634	560	838
Utbetalning av pensioner	786	814	881
Löneskatt på pensioner	509	495	826
Övriga pensionskostnader	8	13	-21
Summa pensionskostnad exkl. finansiell kostnad	**2 472**	**2 388**	**2 475**
Tillkommer räntedel på pensionskostnad	283	189	210
Summa pensionskostnad inkl finansiell kostnad	**2 755**	**2 577**	**2 686**
Ansvarsförbindelse			
Pensioner	20 151	20 723	20 490
Löneskatt	4 889	5 027	4 971
Summa ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	**25 040**	**26 291**	**25 461**

Not 5 Resultat för samtliga resultatenheter inom SLL

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period Budget jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Justerat resultat 2014*
Landstingsstyrelsen							
Landstingsstyrelsens förvaltning	165,4	22,0	0,0	76,3	0,0	76,3	4,4
Skadekontot	4,3	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koncernfinansiering	409,0	547,2	-46,6	-459,5	-515,0	55,5	821,9
Nya Karolinska Solna	8,2	-1,6	-1,0	8,7	0,0	8,7	4,8
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Landstingsstyrelsen totalt	**586,8**	**570,6**	**-47,6**	**-374,5**	**-515,0**	**140,5**	**831,0**
Hälso- och sjukvården							
Hälso- och sjukvårdsnämnden	960,0	718,1	635,8	0,0	0,0	0,0	-193,2
Stockholms läns sjukvårdsområde	281,4	242,9	225,5	200,0	200,0	0,0	203,6
Karolinska Universitetssjukhuset	-219,4	-287,2	-195,2	30,2	30,2	0,0	-561,2
Södersjukhuset AB	20,2	-54,1	8,3	9,4	9,4	0,0	-84,3
Danderyds Sjukhus AB	-3,8	-81,4	2,6	6,5	6,5	0,0	-150,8
TioHundra AB	-10,5	6,7	7,0	-21,0	0,0	-21,0	2,3
Södertälje Sjukhus AB	-7,5	-0,3	1,6	1,0	3,3	-2,3	-0,9
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	6,0	8,1	-8,7	10,5	1,3	9,2	14,4
Akutsjukhusen totalt	***-215,1***	***-408,1***	***-184,4***	***36,6***	***50,7***	***-14,1***	***-780,5***
Folktandvården Stockholms Län AB	85,6	58,7	58,5	110,0	100,0	10,0	107,6
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	2,9	-1,6	-1,2	1,0	0,7	0,3	-4,1
Stockholm Care AB	2,4	3,2	2,7	4,1	4,1	0,0	4,0
Hälso- och sjukvården totalt	**1 117,1**	**613,2**	**737,0**	**351,7**	**355,5**	**-3,8**	**-662,4**

*Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Bolagen inom LISABkoncernen redovisas exkl återbetalda premier ifrån AFA-Försäkring.

Mkr	Resultat 2015 jan-aug	Resultat 2014 jan-aug	Period Budget jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse prognos-budget	Justerat resultat 2014*
Trafik							
Trafikförvaltningen	20,1	54,4	16,8	-7,4	0,0	-7,4	-28,1
AB Storstockholms Lokaltrafik	295,4	2,2	-117,7	-227,7	0,0	-227,7	-9,0
Färdtjänstverksamheten	31,9	3,8	20,8	5,1	0,0	5,1	52,2
Waxholms Ångfartygs AB	33,1	12,1	13,6	9,6	0,0	9,6	15,0
Trafiken totalt	**380,5**	**72,5**	**-66,4**	**-220,4**	**0,0**	**-220,4**	**30,1**
Fastigheter							
Locum AB	1,5	9,0	-9,0	5,0	5,0	0,0	18,1
Landstingsfastigheter Stockholm	332,5	458,3	233,9	235,0	234,9	0,1	337,9
Fastigheter totalt	**333,9**	**467,3**	**224,9**	**240,0**	**239,9**	**0,1**	**356,0**
Övriga							
MediCarrier AB	4,7	6,7	0,3	1,9	0,3	1,6	5,7
Kulturnämnden	12,0	4,0	0,5	-1,3	0,0	-1,3	-0,8
Patientnämnden	0,3	0,5	0,7	-0,2	0,0	-0,2	0,0
Tillväxt- och regionplanenämnden	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-
Landstingsrevisorerna	4,9	5,1	4,3	0,0	0,0	0,0	0,1
Landstingshuset i Stockholm AB	393,6	-37,7	-20,9	219,1	-31,3	250,4	-327,4
AB SLL Internfinans	1,9	2,3	2,0	2,5	3,0	-0,6	3,3
Övriga totalt	**423,4**	**-19,1**	**-13,1**	**222,0**	**-28,0**	**250,0**	**-319,1**
Justering kompensation AFA							
Koncernjusteringar	-322,0	21,6	0,0	-168,8	0,1	-168,9	-99,2
S:a resultat samtliga resultatenheter	**2 519,9**	**1 726,2**	**834,5**	**50,0**	**53**	**-2,5**	**136,3**
Omställningskostnader	-166,4			-529,0	-561,9	32,9	
Resultat inklusive omställningskostnader	**2 353,5**			**-479,0**	**-509,4**	**30,4**	

*Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Bolagen inom LISABkoncernen redovisas exkl återbetalda premier ifrån AFA-Försäkring.

Not 6 Investering för samtliga resultatenheter i landstingskoncernen

Mkr	Investeringar 2015 jan-aug	Investeringar 2014 jan-aug	Prognos helår aug	Budget helår 2015	Avvikelse budget-prognos	Bokslut helår 2014
Landstingsstyrelsen						
Landstingsstyrelsens förvaltning	48,0	108,2	127,5	127,5	0,0	139,6
Koncernfinansiering	310,3	335,6	389,0	389,0	0,0	375,9
Nya Karolinska Solna	2 289,1	2 418,5	4 004,7	4 306,5	301,8	3 639,3
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	295,0	0,0	578,0	486,9	-91,1	117,0
Landstingsstyrelsen totalt	**2 942,4**	**2 862,3**	**5 099,2**	**5 309,9**	**301,8**	**4 271,9**
Hälso- och sjukvården						
Hälso- och sjukvårdsnämnden	0,9	1,3	12,0	35,0	23,0	2,3
Stockholms läns sjukvårdsområde	40,7	34,2	69,0	65,6	-3,4	65,2
Karolinska Universitetssjukhuset	119,2	112,1	356,0	334,0	-22,0	208,2
Södersjukhuset AB	61,4	60,2	134,0	162,0	28,0	123,2
Danderyds Sjukhus AB	72,6	37,7	104,0	104,0	0,0	68,4
Södertälje Sjukhus AB	9,6	11,1	20,0	20,0	0,0	23,7
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	6,2	11,2	12,0	12,0	0,0	13,0
Akutsjukhusen totalt	**268,9**	**232,3**	**626,0**	**632,0**	**6,0**	**436,6**
Folktandvården Stockholms Län AB	28,0	32,7	83,0	58,0	-25,0	66,3
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	6,4	5,8	13,0	12,0	-1,0	12,0
Hälso- och sjukvården totalt	**345,0**	**306,3**	**803,0**	**802,6**	**-0,4**	**582,3**
Trafik						
Trafikförvaltningen inkl färdtjänst	25,1	15,8	41,0	109,0	68,0	28,2
AB Storstockholms Lokaltrafik	4 056,9	4 203,3	6 277,0	6 179,0	-98,0	7 744,0
Waxholms Ångfartygs AB	46,5	70,4	85,8	115,7	29,9	100,5
Trafiknämnden totalt	**4 128,5**	**4 289,6**	**6 403,8**	**6 403,7**	**-0,1**	**7 872,7**
Fastigheter						
Locum AB	0,5	1,6	2,5	4,5	2,0	2,6
Landstingsfastigheter Stockholm	1 557,3	1 354,5	2 700,0	2 700,0	0,0	2 254,0
Fastigheter totalt	**1 557,8**	**1 356,1**	**2 702,5**	**2 704,5**	**2,0**	**2 256,6**
Övriga						
MediCarrier AB	3,1	0,4	4,8	3,8	-1,0	2,6
Kulturnämnden	1,7	1,5	1,8	0,3	-1,5	1,8
Landstingsrevisorerna	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0	0,1
Övriga totalt	**4,9**	**1,9**	**6,8**	**4,3**	**-2,5**	**4,5**
S:a investeringar	**8 978,5**	**8 816,1**	**15 015,3**	**15 225,0**	**300,8**	**14 988,0**

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	16		att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda förändringar i Södersjukhusets uppdrag i enlighet med de målsättningar, förutsättningar och behov som beskrivs i Framtidsplan för hälso- och sjukvården	HSN		Delvis	I omställningsavtalet med Södersjukhuset för åren 2016-2019 beaktas samtliga konsekvenser för sjukhusets vårduppdrag.
2015	17		att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att ta fram en ny gemensam avsiktsförklaring med Södersjukhuset med anledning av förändring av sjukhusets uppdrag	HSN		Delvis	I omställningsavtalet med Södersjukhuset för åren 2016-2019 beaktas samtliga konsekvenser för sjukhusets vårduppdrag.
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	HSN		Delvis	För att säkerställa framdriften av Framtidsplanen pågår fortsatt arbetet utifrån Hälso- och sjukvårdsförvaltningens lokala genomförandeplan bestående av åtta genomförandeområden. Under första halvåret 2015 har fokus varit att konkretisera aktiviteter baserat på de identifierade systemkritiska leveranserna i tredje steget av Framtidsplanen samt att ta fram tidplan för leveranser och leverera de första leveranserna. Ansvariga för genomförandeområdena, delområdesansvariga och operativa ledare är tidigare utsedda och arbete har fortsatt med att formera sig inom respektive genomförandeområde samt att ta fram planer, aktiviteter och mål och indikatorer för dessa. De olika genomförandeområdena har tagit fram strategiska planer för respektive genomförandeområde för 2016. Dessa utgör en av utgångspunkterna inför verksamhetsplanering och budget 2016 för avdelningar och enheter inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	SLSO		Delvis	Arbete pågår med övertagande av öppenvårdsreumatologi och cancerrehabilitering samt planering för 20 somatiska vårdplatser på Sollentuna sjukhus
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	LSF	Program-kontor FHS	Delvis	Arbetet med genomförandet med Framtidsplanen är i en genomförandefas som vilar på de beslut som fattas av landstingsfullmäktige i samband med budget 2016. Det organisatoriska ansvaret att samordna och koordinera genomförandet har under våren förts till LSFs ägarfunktion.
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	StSAB		Delvis	Arbetet pågår för fullt genom ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus. Dessutom har under 2015 omstyrning av ambulanser från Botkyrka till Södertälje sjukhus påbörjats såsom ett led i att öka vårdvolymerna på Södertälje sjukhus samtidigt som akutomttagningen vid Karolinska /Huddinge avlastas.
2015	20		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta förslag till former och organisation för viss somatisk specialistvård utanför akutsjukhusen, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	LSF	Program-kontor FHS	Delvis	Ett ärende med förslag till former och organisation kommer att tas fram under hösten 2015.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	21		att uppdra åt landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att under år 2015 redovisa handlingsplan för satsningar inom eHälsa och informationsförsörjning som syftar till att säkerställa Framtidsplanens målbild och genomförande, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	HSN LSF		Delvis	Ett gemensamt arbete med landstingsstyrelsens förvaltning har påbörjats och handlingsplanen ska redovisas senare under hösten.
2015	23		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda möjligheterna att sälja något eller några av de mindre landstingsägda sjukhusens fastigheter, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	LSF	SLL Strategiska fastigheter och investeringar	Delvis	Arbete pågår
2015	24		att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en uppföljning av regionens utveckling med utgångspunkt i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010	TRN	TRF	Delvis	Arbetet med detta uppdrag pågår och redovisas mot slutet av året, bl.a. vid den årliga RUFS-konferensen 3 december 2015.
2015	25		att uppdra åt landstingsstyrelsen att föreslå en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen som ska ersätta den nu gällande regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010	TRN	TRF	Delvis	Arbetet med detta uppdrag pågår och ett program för den nya planen behandlades och beslutades i Tillväxt- och regionplanenämnden under augusti. Programbeslutet är ett första viktigt steg på
2015	26		att uppdra åt landstingsstyrelsen att föreslå en samverkansmodell med näringslivet för forskning, utveckling och innovation	LSF	SLL Forskning och Innovation	Delvis	arbetet pågår och processen har delrapporterats i forskningsberedningen.
2015	27		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda och föreslå vilka delar av hälso- och sjukvården som ska utgöra universitetssjukvård i enlighet det nya nationella avtalet mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, ALF-avtalet	LSF	SLL Forskning och Innovation	Delvis	Förhandlingar om utformningen av avtalet pågår. Ett arbete har pågått SLL internt och landstinget är överens om vad som bör utgöra universitetssjukvård. Det saknas dock ett färdig utformat avtal som motsvarar landstingets ambitioner.
2015	28		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda behov av och förutsättningar för att stärka den kliniska prövningsverksamheten inom Stockholms läns landsting	LSF	SLL Forskning och Innovation	Delvis	Ett arbete har gjorts i samarbete med Karolinska universitetssjukhuset. Karolinska Trial Alliance har utsetts till regional nod i den nationella satsningen på samordning av

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	29		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda och föreslå ett sammanhängande innovationssystem för Stockholms läns landstings verksamheter	LSF	SLL Forskning och Innovation	Delvis	Arbetet pågår och avdelningen kommer lägga fram förslag för implementering under hösten 2015.
2015	30		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda och föreslå hur register och databaser kan integreras för att ge stöd åt klinisk forskning	LSF	SLL Forskning och Innovation	Delvis	Arbetet pågår dels inom ramen för Stockholms medicinska biobank, dels program 4D.
2015	31		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta en handlingsplan för hållbar IT inom vård för åren 2016–2018	LSF	SLL Miljö	Delvis	Arbete pågår
2015	32		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta en övergripande plan för hållbar energianvändning	LSF	SLL Miljö	Delvis	Arbete pågår
2015	33		att uppdra åt landstingsstyrelsen att föreslå ett nytt miljöpolitiskt program för Stockholms läns landsting som ska ersätta Miljöutmaning 2016	LSF	SLL Miljö	Delvis	Arbete pågår
2015	34		att uppdra åt landstingsstyrelsen att göra en översyn av policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting och vid behov återkomma med förslag på förbättringar	LSF	SLL Säkerhet och beredskap	Delvis	Arbete pågår
2015	35		att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta förslag till lönepolicy för Stockholms läns landsting	LSF	SLL Personal och Utbildning	Delvis	Arbete pågår
2015	36		att uppdra åt landstingsstyrelsen att fortsätta lönesatsningen på specialistutbildade sjuksköterskor, biomedicinska analytiker och barnmorskor i förlossningsvården	LSF	SLL Personal och utbildning	Delvis	Arbete pågår
2015	37		att uppdra åt landstingsstyrelsen att fortsätta satsningen på specialistutbildning för sjuksköterskor med studielön inom definierade bristområden	LSF	SLL Personal och utbildning	Delvis	Arbete pågår
2015	38		att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra särskilda utbildnings- och introduktionsinsatser för undersköterskor på akutsjukhusen inom definierade bristområden	LSF	SLL Personal och Utbildning	Delvis	Arbete pågår

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	39		att uppdra åt landstingsstyrelsen att leda, styra och samordna processen kring investeringar avseende medicinteknisk utrustning, inventarier och informations- och kommunikationsteknik kopplat till de strategiska fastig-hetsinvesteringarna vid Danderyds Sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Södertälje Sjukhus AB samt Karolinska Universitetssjukhuset	LSF	SLL Strategiska fastigheter och investeringar	Delvis	En samordnad process för upphandling beslutades i samband med budget 2016 och budgeten finns hos LSF
2015	42		att uppdra åt trafiknämnden att inkomma med underlag för genomförandebeslut avseende ny bussdepå i Ekerö kommun	TN		Delvis	Detaljplanen är överklagad till mark- och miljööverdomstolen och kommer att behandlas där under hösten 2015. Köpet av marken för depån är villkorat av att detaljplanen ska vinna laga kraft. Så snart domstolens beslut kommit kan ärendet hanteras vidare och genomföras av Trafikförvaltningen/Projekt- och upphandlingsavdelningen.
2015	44		att till följd av att objektet Miljöbussar utgår från investeringsbudget 2015 och plan 2016–2019 uppdra åt trafiknämnden att vidta nödvändiga justeringar av investeringsbudget 2015 och plan 2016–2019 inom trafiknämndens fastställda investeringsutrymme senast i samband med inrapportering av slutlig budget 2015	TN		Ja	Justeringar gjorda i slutlig budget 2015 enligt beslut i Trafiknämnden 2015-01-30
2015	48		att uppdra åt trafiknämnden att, i samråd med landstingsstyrelsen, utreda tillkommande investeringsbehov för befintlig tunnelbana, bytespunkter samt angränsande anläggningar med anledning av beslutad överenskommelse om utbyggnad av tunnelbana i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	TN		Delvis	Utredningsstudier (tidigare kallat förstudier) är identifierade och uppstartade. Arbetet bedrivs samordnat inom trafikförvaltningen för att så effektivt som möjligt nyttja tillgängliga medel och resurser. De första inrikningensbesluten bedöms komma under senare delen av 2016.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	49		att uppdra åt trafiknämnden att senarelägga genomförandet av sammanbindningen av Spårväg city mellan linje 7 och Lidingöbanan i Ropsten till efter år 2019 samt att utreda möjligheterna till etappvis trafikstart till Frihamnen och vid tillräckligt stor redovisad nytta lämna förslag på beslut avseende en sådan lösning med trafikstart före år 2019	TN		Delvis	Planeringen av kommande aktiviteter har anpassats till detta och projektorganisationen är under avveckling vilket också är i linje med budget 2016. TJUT som beskriver nytta med ev. etappvis trafikstart till Frihamnen före 2019 är under framtagande. Dock saknas medel för ett sådant genomförande före 2019 i budget 2016 (2017-2020)
2015	50		att uppdra åt trafiknämnden att se över ambitionsnivåer avseende beslutade och planerade investeringar för perioden 2015–2019 samt föreslå nödvändiga förändringar avseende berörda objekts tid, ekonomi och kvalitet samt därtill hörande konsekvensanalys	TN		Delvis	Under hösten och inför budgetarbete 2017 kommer förslag till förändringar att presenteras.
2015	51		att uppdra åt trafiknämnden att utreda förutsättningar och kostnader för införande av helautomatisk drift på tunnelbanans röda linje samt eventuella konsekvenser som detta kan medföra	TN		Delvis	Röda Linjen kommer till TN i dec 2015 att föredra förslag och föredra kostnader för införande av helautomatisk drift.
2015	52		att uppdra åt trafiknämnden att tillsätta en parlamentarisk utredning för att se över framtidens biljettsystem i kollektivtrafiken vad avser priser, zoner och biljettsystem.	TN		Delvis	Den parlamentariska utredningen kring priser, taxesystem och biljett- och betalsystem är tillsatt och arbete påbörjat enligt beslut från trafiknämnden.
2014	14		att uppdra åt trafiknämnden att inkomma med erforderliga underlag och förslag till genomförandebeslut avseende Färdtjänstsystem	TN		Delvis	Förstudie bedrevs 2013. Inriktningsbeslut fattades av TN den 2 dec 2014. Med anledning av otydlig projektbeställning beslöts att TF/PU genomför en förnyad programstudie i syfte till att ta fram en uppdaterad projektbeställning, kalkyl och beslutsunderlag för genomförande. Innebörden av detta är att projektet är försenat ca: 6 månader.
2014	15		att uppdra åt trafiknämnden att inkomma med erforderliga underlag och förslag till genomförandebeslut avseende Fordonsdator Buss-PC	TN		Ja	Programstudie avslutad. Slutrapport fastställd.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2014	16		att uppdra åt Locum AB inkomma med erforderliga underlag avseende objekten Allmänpsykiatri enkelrum vid Danderyds sjukhus samt Allmänpsykiatri enkelrum vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge senast till rapportering av slutlig budget 2014	LS	Locum AB	Delvis	Underlag för utredningsbeslut för de bägge objekten lämnades i slutlig budget 2014. Uppdraget har därefter förenats med övriga uppdrag som pågår på sjukhusen i samband med Framtidsplanen och har lämnats över till Landstingsstyrelsensförvaltning.
2014	16		att uppdra åt Locum AB inkomma med erforderliga underlag avseende objekten Allmänpsykiatri enkelrum vid Danderyds sjukhus samt Allmänpsykiatri enkelrum vid Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge senast till rapportering av slutlig budget 2014	LS	SLL SFI	Ja	Allmänpsykiatri DS ingår i vårdplatser DS etapp 2, vilket erhållit inriktningsbeslut. Allmänpsykiatri Huddinge har också erhållit inriktningsbeslut.
2014	17	1308-1029	att uppdra åt landstingsstyrelsen inkomma med erforderliga underlag och förslag till beslut avseende objektet Utveckla Astrid Lindgrens Barnsjukhus senast till rapportering av slutlig budget 2014	LS		Delvis	Objektet har fått en ändrad inriktning efter omallokering av slutenvården inom Karolinska. Fördjupad förstudie inleds under hösten.
2014	47		att uppdra åt styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att självständigt hantera kommande beslut om kostförsörjningen för Nya Karolinska Solna, inom ramen för en budget i balans samt Stockholms läns landstings investeringsstrategi och -plan	LS	Förvaltnings-ledning Karolinska	Delvis	Pågående Karolinska Universitetsjukhuset kommer att hantera beslut om kostförsörjningen vid NKS. 2018 är ett tillagningskök planerat att stå klart i NKS-byggnaden. För att säkerställa kostförsörjningen i NKS under perioden mellan det att nuvarande kostavtal med Sodexo löper ut och tills dess att tillagningsköket står färdigt genomförs för en upphandling av tjänsten att leverera kost för sjukhusets behov. Besluten tas i enlighet med Stockholms läns landstings investeringsplaner."

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2014	48		att uppdra åt styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att i budget 2015 och planeringsåren 2016-2017 beakta den totala kostnaden för Nya Karolinska	LS	Förvaltnings-ledning Karolinska	Delvis	Karolinska har sedan 2012 i uppdrag att anpassa K till FHS och planera för driftsättningen av NKS. Arbetet är omfattande och omfattar ett tiotal projekt, från att fastställa verksamhetsinnehåll, placera in verksamheter i den NKS, säkerställa tillstånd från bl a Strålsäkerhetsmyndigheten, anpassa övrig infrastruktur i Solna till att utrusta det nya sjukhuset med medicinsk teknik och inredning. Arbetet går enligt plan och de första kliniska delarna av NKS beräknas driftsättas hösten 2016. Karolinska har även ett uppdrag att i budget 2015 och planeringsåren 2016-2017 beakta den totala kostnaden för nya Karolinska Solna. Detta arbete pågår i samarbete med parter inom Lsf, Hsf samt Locum.
2014	49		att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att i budget 2015 och planeringsåren 2016-2017 beakta den totala kostnaden för vårdavtalet för Nya Karolinska	HSN		Delvis	I omställningsavtalen som tecknas med akutsjukhusen för perioden 2016 – 2019 ges akutsjukhusen en fast ekonomisk ram för vårduppdraget under dessa år.
2014	51		att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att i samråd med Karolinska Institutet fortsätta processen kring verksamhetsinnehåll och profilering, samt driftsättning av Nya Karolinska Solna	HSN/KI		Delvis	Förslag planeras ingå i kommande Tredje Steget som kommer för beslut i LF i december 2014. Arbetet löper enligt plan i samverkan de aktörer som nämns i uppdraget. Genomslag i vårdavtal sker först 2016-2017. De ökade kostnaderna till följd av NKS ryms inte inom HSNs givna ramar
2014	55		att uppdra åt landstingsstyrelsen att inom arbetet med Framtidens hälso- och sjukvård samordna arbetet med att skapa förutsättningar för informationsutbyte, kvalitetsuppföljning och forskningssamverkan som stödjer nätverkssjukvården som redovisas i Framtidsplanen – andra steget i enlighet med LS 1304-0527	LS HSN	LSF LD-stab	Delvis	Arbete pågår enligt plan. Fler aktiviteter på gång. I samarbete mellan FOUUI och verksamheterna i SLL.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2014	56	1308-1036	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att arbeta vidare med de utvecklingsområden för ökad effektivitet som redovisas i Framtidsplanen – andra steget i enlighet med LS 1304-0527	HSN		Delvis	Processen runt verksamhetsinnehåll och profilering samt driftsättning av Nya Karolinska Solna har gett underlag till innehållet i omställningsavtalet mellan Karolinska Universitetssjukhuset, ägaren och beställaren.
2014	56	1308-1036	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att arbeta vidare med de utvecklingsområden för ökad effektivitet som redovisas i Framtidsplanen – andra steget i enlighet med LS 1304-0527	LD stab		Delvis	Arbete påbörjat i flera processer i samarbete mellan LSF och HSF.
2014	60		att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda förutsättningarna för ett utökat uppdrag för husläkarverksamheterna som redovisas i Framtidsplanen – andra steget i enlighet med LS 1304-0527	HSN		Ja	Uppdraget omhändertaget genom revideringar av husläkarmottagningarnas förfrågningsunderlag samt i arbetet med en förändrad närakutsstruktur.
2014	72	1308-1040	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utvärdera teknik för att destruera anestesigaser för att minska klimatpåverkan från medicinska gaser	LS	LSF SLL miljö	Delvis	Teknik för att samla in anestesigaser för senare destruktion har undersökts och testats. Visst utvecklingsarbete behövs för att anpassa till svensk standard.
2014	73	1308-1041	att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra ett projekt om grön IT för att minska energianvändningen samt kemikalier och avfall från landstingets IT-utrustning	LS	LSF SLL IT	Delvis	Pågår enligt plan. Styrgrupp är etablerad. Samarbete med SLL Miljö.
2014	75	1308-1043	att uppdra åt landstingsstyrelsen att återkomma med förslag angående utarbetandet av ett nytt miljöpolitisk program för perioden efter år 2016	LS	LSF SLL miljö	Delvis	Projektet fortskrider enligt plan. Förslag går ut på remiss till nämnder och styrelser i november 2015. Tjänsteutlåtande lämnas före sommaren 2016 för beslut hösten 2016.
2014	76	1308-1044	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta ett handlingsprogram för informationssäkerhet i syfte att säkerställa ett strukturerat och långsiktigt arbete inom området	LS	SLL Strategisk IT och SLL Informationssäkerhet	Delvis	Arbete pågår. Förslag kommer att presenteras under senhösten 2015. Uppdraget är påbörjat men är försenat till följd av oförutsedda händelser samt omorganisation.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG I BUDGET - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Områdes ansvarig	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2014	80	1308-1047	att uppdra åt landstingsstyrelsen att vidta de organisatoriska förändringar som kan krävas för att landstingsgemensamma strategiska verksamheter ska ha en organisatorisk hemvist som säkerställer ledning, styrning och utveckling	LS	LSF LD-stab	Ja	De organisatoriska förändringar som krävs har vidtagits genom anpassning av organisation och processer till förstärkt ägarstyrning. Ytterligare ett led i detta handlar om förbättrad struktur/ordning kring lednings- och styrgrupper, uppföljning m.m.
2014	82	1308-1048	att uppdra åt landstingsstyrelsen att fortsätta satsningen på specialistutbildning för sjuksköterskor med studielön, inom definierade bristområden	LS	LSF SLL personal	Ja	Inom ramen för tidigare beslut om satsning specialistutbildning för sjuksköterskor.
2013	59	LS 1208-1024	att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en förstudie för att flytta huvuddelen av den psykiatriska vården från S:t Göransområdet till Sabbatsbergs sjukhus i enlighet med LS 1109-1229	LS	LSF LD stab	Delvis	Uppdraget ryms inom FHS. Arbete pågår.
2013	61	LS 1208-1026	att uppdra åt landstingsstyrelsen att fatta beslut om mått för att mäta effektiviteten och produktiviteten i hälso- och sjukvården och utifrån dessa ange mål för utvecklingen av effektiviteten och produktiviteten i hälso- och sjukvården i enlighet med LS 1109-1229	LS	LD stab	Delvis	Projektplan på gång. Programkontoret FHS i samarbete med SLL Analys och utveckling.
2012		LS 1108-0865	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att - besluta om utveckling av integrerat arbete med psykisk ohälsa	HSN		Delvis	Arbete pågår och har återrappoterats som del av Framtidsplanen andra steget Arbete pågår enligt uppdrag i 2014 års budget om att vidta insatser för att integrera
2012		LS 1108-0868	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden besluta om förtydligande av begrepp i hälso- och sjukvårdstrukturen	HSN		Ja	Ingår i HSNs löpande ansvar och arbete pågår kontinuerligt i frågan.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2014-06-10	LS 1309-1135	Lokaler för AC23 i ett centrum för ögonsjukvård	att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra upphandlingen av lokaler i närhet till Nya Karolinska Solna för S:t Eriks ögonsjukhus AB		SLL Strategiska fastighetsfrågor och investeringar	Delvis	Pågår inom ramen för uppdraget
LF 2014-06-10	LS 1309-1135	Lokaler för S:t Eriks Ögonsjukhus i ett centrum för ögonsjukvård	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda högre exploateringspotential innan eventuellt beslut fattas om försäljning av fastigheten Tegelbruket 4		SLL Strategiska fastighetsfrågor och investeringar	Delvis	Avvaktar besked om beslut om inhyrning
LF 2014-06-10	LS 1309-1135	Lokaler för S:t Eriks Ögonsjukhus i ett centrum för ögonsjukvård	att uppdra åt landstingsdirektören att hos Stockholms stad hemställa om att arbetet med ny detaljplan påbörjas.		SLL Strategiska fastighetsfrågor och investeringar	Delvis	Se ovan
LF 2014-06-10	LS 1309-1157	Motion 2013:21 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om vård och kvalitativt omhändertagande i det akuta skedet av män som utsatts för sexuella övergrepp och våldtäkt (förslag 54)	att bifalla motionen	HSN		Ja	SÖS har avtal för en akutmottagning för sexuellt våldsutsatta män. Avtalet löper från den 1 januari 2015.
LF 2014-06-10	LS 1403-0396	Bestämmelser om omställningsstöd och pension till förtroendevalda	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta förslag till lokalt regelverk för omställningsstöd, med utgångspunkt i det omställningsavtal som gäller anställda inom Stockholms läns landsting , samt utarbeta förslag till regelverk för hantering av pensionsförmåner för förtroendevalda		SLL Personal och utbildning	Delvis	Nytt pensionsreglemente klart, omställningsstöd under hösten 2015.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2014-06-10	LS1404-0465	Genomförandebeslut för investeringsobjekt Ny byggnad västläge - behandlingsbyggnad vid Södersjukhuset (förslag 44)	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Södersjukhuset att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	HSN		Ja	Vårdverksamhet i den nya behandlingsbyggnaden är planerad att inledas åren 2017-2018 och behandlings-byggnaden i dess helhet beräknas vara färdigställd under fjärde kvartalet 2018. Det innebär att netto-kostnadsökningar till följd av genomförandebeslutet kommer att uppstå tidigast under slutet av budget-perioden. Driftskostnadseffekten till följd av den ökade kapaciteten är beaktad i förslaget till omställningsavtal med sjukhuset.
LF2014-06-10	LS 1404-0466	Genomförandebeslut för investeringsobjekt Ny behandlingsbyggnad vid Danderyds sjukhus (förslag 45)	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och Danderyds sjukhus AB att beakta nettokostnadsökningarna i kommande års avtals- och budgetarbete, i enlighet med landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	HSN		Ja	Vårdverksamhet i den nya behandlingsbyggnaden är planerad att inledas åren 2017-2018 och behandlings-byggnaden i dess helhet beräknas vara färdigställd under fjärde kvartalet 2018. Det innebär att netto-kostnadsökningar till följd av genomförandebeslutet kommer att uppstå tidigast under slutet av budget-perioden. Driftskostnadseffekten till följd av den ökade kapaciteten är beaktad i förslaget till omställningsavtal med sjukhuset.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LS 2013-11-19	LS 1310-1258	Kostupphandling	att avtalet med avtalsnummer 1860801, objektnummer SLL 1860, om kostförsörjning för Stockholms läns landsting inte ska förlängas att gälla efter det att ordinarie avtalstid löper ut den 31 mars 2015 att uppdra åt Karolinska Universitetssjukhuset, stockholms läns sjukvårdsområde, Danderyds sjukhus AB och Södertälje sjukhus AB att senast den 31 mars 2014 återkomma till landstingsstyrelsens produktionsutskott med en redovisning om hur arbetet med att skapa lokala lösningar för måltidsförsörjningen, i syfte att uppnå måltidsvisionen för Stockholms läns landsting, fortlöper.	StSAB		Ja	Sjukhusledningen har lämnat rapport till Produktionsutskottet under våren 2014. Ny upphandling är genomförd och nytt avtal finns med Sodexo som gäller från 2015-04-01.
LS 2014-02-04	LS 1306-0896	Regelverk för särskild lönesatsning på specialistutbildade sjuksköterskor och biomedicinska analytiker	att uppdra åt landstingsdirektören att teckna avtal med berörda verksamheter om förutsättningarna för lönesatsningen	LS	LSF SLL Personal	Delvis	Regelverket klart, uppföljning återstår.
LS 2014-03-04	LS 1308-1045	Ytterligare samordning av landstingets IT-verksamhet	att uppdra åt landstingsdirektören att inrätta ett funktionsområde inom landstingsstyrelsens förvaltning för att styra och samordna IT för vården utifrån de principer som redovisas i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	LS	LSF LD	Delvis	Arbete pågår. Förslag till beslutsunderlag redovisas under hösten 2015.
LS 2014-03-04	LS 1308-1045	Ytterligare samordning av landstingets IT-verksamhet	att uppdra åt landstingsdirektören att närmare utreda och precisera arbetet för att styra och samordna IT för vården samt analysera konsekvenser och tydligöra ansvar och befogenheter för övriga som ansvarar för IT-arbete i Stockholms läns landsting och återkomma med förslag till samordning	LS	SLL Strategisk IT	Delvis	Direktör Strategisk IT etablerad, med stabsfunktion. Arbete pågår med samordning av IT-strategiska frågor.
LS 2014-03-04	LS 1308-1045	Ytterligare samordning av landstingets IT-verksamhet	att uppdra åt landstingsdirektören att återkomma med förslag till reviderad finansieringsmodell för IT i Stockholms läns landsting	LS	SLL Strategisk IT	Delvis	Uppdraget försenat, men påbörjat under kvartal 3 2015

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LS 2014-03-04	LS 1308-1045	Ytterligare samordning av landstingets IT-verksamhet	att uppdra åt landstingsdirektören att påbörja arbetet med att införa ett nytt systemstöd för hantering av vårdinformation inom landstinget samt återkomma med förslag på utredningsbeslut för investeringen	LS	SLL Strategisk IT	Delvis	Ett samarbete har etablerats mellan de tre stora aktörerna SLL, Västra Götalands-regionen och Region Skåne (3R). Inom ramen för detta samarbete ha har ett programförslag kring ”nästa generations vårdinformationsmiljö” tagits fram.
LS 2014-04-08	LS 1311-1456	Förslag på kort- och långsiktiga lösningar för bättre och tydligare IT-säkerhet	att uppdra åt landstingsdirektören att genomföra en översyn av roller, ansvar och beslutsmandat så att tydliga beslutskedjor etableras gällande IT-säkerhetsåtgärder och hantering av IT-säkerhetsrelaterade incidenter	LS	SLL strategisk IT, SLL informations-säkerhet	Delvis	Arbete pågår. Föreslag redovisas under hösten.
LS 2014-04-08	LS 1311-1456	Förslag på kort- och långsiktiga lösningar för bättre och tydligare IT-säkerhet	att uppdra åt landstingsdirektören att inrätta en övergripande funktion med uppgift att stödja landstingets verksamheter med att upptäcka och hantera IT-säkerhets-relaterade hot och incidenter	LS	SLL strategisk IT, SLL informations-säkerhet	Delvis	Pågående arbete inom hela SLL och som under 2014 återkopplats till AU löpande
LS 2014-04-08	LS 1311-1456	Förslag på kort- och långsiktiga lösningar för bättre och tydligare IT-säkerhet	att uppdra åt landstingsdirektören att säkerställa att utökade IT-säkerhetskrav, såsom separering av nätverkstrafik, ställs i den nya plattformen för SLLnet samt för att skyddet i den gemensamma arbetsplatsplattformen stärks	LS	SLL strategisk IT, SLL informations-säkerhet	Delvis	En utredning är genomförd och kommer att redovisas under hösten.
LS 2014-04-08	LS 1311-1456	Förslag på kort- och långsiktiga lösningar för bättre och tydligare IT-säkerhet	att uppdra åt landstingsdirektören att utreda central teknisk lösning för att upptäcka avvikelser och potentiella hot i landstingets nätverk och kritiska IT-system	LS	SLL strategisk IT, SLL informations-säkerhet	Ja	Slutfört inom ramen för uppdraget.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LS2014-11-11	LS 1410-1178	Ny politisk organisation för SLL	att uppdra åt HSN att fastställa ny tjänstemannaorganisation under HSN med anledning av den nya politiska organisationen	HSN		Ja	Uppdraget omhändertaget. I arbetsordningen för HSN anges att HD sköter denna typen av frågor: "*Hälso- och sjukvårdsdirektören utser, som sin företrädare, en föredragande tjänsteman för varje sjukvårdsstyrelse/utskott, utskottet för framtidens hälso- och sjukvård och en för varje programberedning.*" Ansvariga tjästemän har utsetts genom verkställighetsbeslut (dnr HSN 1412-1624)
LS2014-11-11	LS 1410-1178	Ny politisk organisation för SLL	att uppdra åt HSN att tillsätta i skrivelsen föreslagna sjukvårdsstyrelser, utskott och programberedningar för den nya mandattiden	HSN		Ja	Uppdraget omhändertaget, se § 6 i HSN första protokoll för året (2015-01-27)
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	Intern-finans	LSF	Nej	Internfinans kommer att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för en investering i ett nytt affärssystem år 2017 om 1,4 miljoner kronor i samband med årsbokslut 2015.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	Locum	LSF	Delvis	Ett gemensamt arbete mellan SFI och Locum har resulterat i rutiner för ekonomisk administration, uppdatering av budget och prognos till investeringsplan samt hantering av beslut. Rutiner och mallar har även tagits fram för att upprätta uppdragsavtal mellan SFI och Locum i och med att beslut inte längre hanteras av Locum gällande strategiska fastighetsinvesteringar. För att tydliggöra vilka objekt som ska kategoriseras som strategiska fastighetsinvesteringar kommer ett gemensamt förslag till arbetssätt att tas fram av Locum och SFI under hösten 2015.
LF2015-03-17	LS 1308-1033, LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	THAB	LSF	Delvis	Bolaget arbetar med att anpassa lokala investeringsrutiner
2015-03-17	LS 1308-1033, LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	FTV	LSF	Nej	Folktandvården har påbörjat arbetet med att utarbeta rutiner och arbetssätt för att implementera landstingets investeringsstrategi. Folktandvårdens styrelse kommer att behandla ärendet dne 7 december 2015.

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
2015-03-17	LS 1308-1033, LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	TN	LSF	Delvis	Nya investeringsstrategin publicerad i ekonomihandboken. Agresso uppdaterat med de nya fasnamnen. Investeringskalkyl uppdaterad. Ny rutin för genomförandebeslut publiceras inom kort.
LS 2015-03-17	LS 1308-1033, LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	StSAB		Delvis	Arbetet med att ta fram rutiner kopplat till investeringsstrategin pågår och beräknas vara implementerat innan årsskiftet.
LF20150317	LS 1308-1033, LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	SLSO	LSF	Delvis	Avseende IT-investeringar har detta centraleiserats och rutin finns.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	St:Erik	LSF	Ja	Investeringsstrategin är implementerad i vår lokala budget och investeringsprocess
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	AISAB	LSF	Delvis	Rutiner beskrivna

Stockholms läns landsting

SLL Ekonomi och finans

UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR - ÅTERRAPPORTERING PER AUGUSTI 2015

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
2015-05-19	2015-0446	Avtal med staten om framtida nyttjande av pendeltågsstationer m.m.	Att uppdra åt trafiknämnden att, inom ramen för gällande asnvars- och beslutsordning avssende landstingsverksamheternas investeringar, förvalta avtalet och träffa sådana tilläggsöverenskommelser rörande investeringar och drift som erfordras för avtalets förvaltning.	TN		Ja	Avtalet som allmänt går under benämningen DSF (Den stora förhandlingen) förvaltas av sektor Järnväg inom ramen för ordinarie avtalsförvaltning. Huvudsakligen handlar det om förvaltning av Stockholms pendeltågsstationer, vilka ägs av staten (Trafikverket) men förvaltas av trafikförvaltningen. Avtalet stipulerar bla hur det gemensamma arbete parterna emellan ska gå till samt vilka rättigheter och skyldigheter som trafikförvaltningen har under avtalstiden.

Återrapportering internkontroll i Delårsrapport 2015

Av bifogad tabell framgår inrapporteringen från respektive inrapporterande enhet.

Förvaltning respektive bolag	**För-säkran**	**Internkontroll-plan 2015**	**Kommentar**
Landstingsstyrelsens förvaltning (LSF)	X	X	Inkluderar Nya Karolinska Solna, Berga gymnasium, Skadekontot
Skadekontot	X	X	Ingår i landstings-styrelsens förvaltning
Nya Karolinska Solna	X	X	Ingår i landstings-styrelsens förvaltning
Koncernfinansiering	X	X	
Hälso- och sjukvårdsnämnden	X	X	
Stockholms läns sjukvårdsområde	X	X	
Karolinska Universitetssjukhuset	X	X	
Danderyds Sjukhus AB	X	X	
Södersjukhuset AB	X	X	
Södertälje Sjukhus AB	X	X	
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	X	X	
TioHundra AB	X	X	
Folktandvården Stockholms Län AB	X	X	
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	X	X	
Stockholm Care AB	X	X	
Trafiknämnden	X	X	
AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)	X	X	Ingår i trafiknämnden
Färdtjänstverksamheten	X	X	Ingår i trafiknämnden
WÅAB	X	X	Ingår i trafiknämnden
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	X	X	
Landstingsfastigheter	X	X	Ingår i Locum AB
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen	X	X	
Locum AB	X	X	
MediCarrier AB	X	X	
Kulturnämnden	X	X	
Patientnämnden	X	X	
Landstingsrevisorerna	X	X	
Landstingshuset i Stockholm AB	X	X	
AB SLL Internfinans	X	X	

Landstingsrevisorerna
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING
Revisorsgrupp I

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -11- 17
Dnr LS 2015-0656-22

Förslag 70
Kompletterande skrivelse

RK 201505-0053

Landstingsfullmäktige i Stockholms läns landsting

Revisorernas bedömning av delårsrapport 2015 för Stockholms läns landsting

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapporten per den 31 augusti 2015 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten. Revisorernas bedömning ska biläggas delårsrapporten inför fullmäktiges behandling den 15 december 2015.

Vår bedömning är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har presenterats i Delrapport årlig granskning 2015 till landstingsstyrelsen (RK 201505-0053).

Delårsrapporten för SLL visar ett positivt resultat på 2 353 mnkr inklusive engångsposter. Landstingsstyrelsens prognos för årets resultat uppgår emellertid till -479 mnkr. Prognosen justerat för omställningskostnader avseende framtidens hälso- och sjukvård visar ett resultat på 50 mnkr, dvs. i nivå med budget. Granskningen visar dock att det är osäkert om Karolinska universitetssjukhuset och Danderyds sjukhus AB kommer att uppnå fullmäktiges resultatkrav. Revisionen konstaterar att kostnadsökningstakten behöver minska ytterligare om det ska vara möjligt att genomföra planerade investeringar med en ekonomi i balans. Landstingsstyrelsen bedömer att målen om en ekonomi i balans och förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården kommer att nås. Revisionen konstaterar dock att delårsrapporten inte ger underlag för denna bedömning.

Ekonomistyrningen inom landstinget har blivit tydligare parallellt med utvecklingen av landstingets ägarstyrning. Revisionen bedömer att omställningsavtalen mellan ägare, beställare och vårdgivare, med ekonomiska ramar för åren 2016 – 2019 kan skapa bättre förutsättningar för tydligare styrning och samordning.

Revisionen konstaterar när det gäller den interna kontrollen inom NKS-projektet att ansvarsförhållanden har förtydligats och transparensen i beslutsfattandet till viss del har ökat. Revisionen konstaterar dock att styrning och uppföljning av tilläggsarbeten behöver förstärkas liksom att redovisningen till fullmäktige kan utvecklas för att ge en samlad bild av de olika delarna i projektet, inklusive framtida driftkostnader.

Revisorernas samlade bedömning är att resultatet per den 31 augusti i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om, såväl de finansiella som för verksamheten. Det har inte framkommit några omständigheter som tyder på att delårsrapporten inte ger en rättvisande bild. Delårs-rapporten är i allt väsentligt upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning.

Stockholm 2015-11-10

Kenneth Strömberg
Lena Cronvall Morén
Lars Bergstig
Karin Brodin
Joakim Jonsson
Michael Stjernström
Erik Wallin

Landstingsrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna@rev.sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 23 21 00 - 0016
www.sll.se/rev

Besöksadress: Hantverkargatan 25 B. T-bana Rådhuset